

Popiežius

Popiežius Pranciškus KREIPIMASIS Į ROMOS ROTOS TRIBUNOLO NARIUS NAUJŲ TEISINIŲ METŲ PROGA	2
---	---

Popiežiaus katechezės

Popiežius Pranciškus GANYTOJŲ TARNYSTĖS BAŽNYČIOJE	3
VISUOTINIS PAŠAUKIMAS Į ŠVENTUMĄ	4
BAŽNYČIOS KELIONĖS TIKSLAS	5
DIEVAS ŠEIMOS APLINKOJE	6
BAŽNYČIOS IR ŠEIMOS MOTINA	7

Ad limina

POPIEŽIAUS PRANCIŠKAUS KREIPIMASIS LIETUVOS VYSKUPŲ VIZITO <i>AD LIMINA</i> PROGA	8
VILNIAUS ARKIVYSKUPO, LVK PIRMININKO GINTARO GRUŠO SVEIKINIMO ŽODIS ŠVENTAJAM TĖVUI <i>AD LIMINA</i> SUSITIKIMO METU	9
POPIEŽIUS KVIEČIA Į DVASINĮ ATSINAUJINIMĄ	10

Ganytojo žodis

Arkivyskupas metropolitas Gintaras Grušas. PAMOKSLAS LIETUVOS VALSTYBĖS ATKŪRIMO DIENĄ VILNIAUS ARKIKATEDROJE	11
--	----

Pašvęstojo gyvenimo metai

Paulius VI. Apaštališkasis laiškas MULTIFORMIS SAPIENTIA DEI Šventoji Jėzaus Teresė, Mergelė iš Avilos, skelbiama Bažnyčios mokytoja	12
Popiežius Paulius VI. HOMILIJA SKELBIANT ŠV. JĖZAUS TERESĘ BAŽNYČIOS MOKYTOJA	15
Popiežius Pranciškus. ŽINIA AVILOS VYSKUPUI PRADEDANT TERESĖS JUBILIEJINIUS METUS	18

Homilijos

DEKALOGAS – MEILĖS APRAIŠKA / III gavėnios sekmadienis (B)	20
NUKRYŽIUOTA DIEVO MEILĖ / IV gavėnios sekmadienis (B)	21
„NORĖTUME PAMATYTI JĖZŪ!“ / V gavėnios sekmadienis (B)	22
MŪSŲ ŠIRDŽIŲ KOVA / Verbų sekmadienis (B)	23

Katechezės šeimoms

KATECHEZĖS PASAULIO ŠEIMŲ SUSITIKIMUI FILADELFIJOJE PASIRENGTI (I–III)	24
--	----

Bažnyčia Lietuvoje

Maldų už krikščionių vienybę savaitė	32
--------------------------------------	----

Popiežius Pranciškus

Kreipimasis į Romos Rotos tribunolo narius naujų teisinių metų proga

2015 m. sausio 23 d.

Brangūs apaštališkosios Romos Rotos teisėjai, pareigūnai, advokatai ir bendradarbiai!

Nuoširdžiai sveikinu Jus, pirmiausia Prelatų auditorių kolegiją ir jos dekaną mons. Pio Vito Pinto; dėkoju jam už žodžius, kuriais jis pradėjo mūsų susitikimą. Šiandien pradedamais teisiniais metais visiems Jums linkiu visa ko geriausia.

Šia proga norėčiau apmąstyti *žmogiškąją ir kultūrinę kontekstą, kuriame formuojasi ketinimas sudaryti santuoką*. Vertybių krizė visuomenėje tikrai nėra naujas reiškinys. Palaimintasis Paulius VI, kreipdamasis į Romos Rotą prieš keturiasdešimt metų, jau įvardijo negalia, būdingą šiuolaikiniam žmogui, „kartais sužeistam sisteminiu reliatyvizmo, nuteikiančio priimti lengviausius situacinius, demagoginius, madingus, emocinius, hedonistinius, egoistinius sprendimus taip, kad išoriškai jis mėgina ginčyti *įstatymo didybę*, o vidujai moralinės sąžinės imperatyvą kone nejučia pakeičia psichologinės sąžinės užgaida“ (Kreipimasis 1974 m. sausio 31 d.: AAS 66 [1974], p. 87). Faktiškai tikėjimo perspektyvos atmetimas baigiasi klaidingu santuokos supratimu, ir tai atsiliepia individo valios sudaryti santuoką brandai.

Viešpats, būdamas geras, tikrai suteikė Bažnyčiai galimybę džiaugtis gausybe šeimų, kurios, palaikomos ir maitinamos nuoširdaus tikėjimo, kasdienybės varguose bei džiaugsmuose įgyvendina santuokos gerį, nuoširdžiai prisiimtą jungtvių akimirką ir vykdomą ištikimai bei ištvermingai. Tačiau Bažnyčia taip pat regi kančią, patiriamą daugelio šeimų, kurios suyra palikdamos sugriautų emocinių santykių, planų ir bendrų lūkesčių pėdsaką. Teisėjas pašauktas atlikti teisinę analizę tada, kai abejojama santuokos galiojamumu, siekdamas nustatyti, ar nebūta kokio nors defekto pačioje pradžioje duodant sutikimą – kokio nors trūkumo, tiesiogiai susijusio su ketinimo galiojamumu, ar tokio santuokos supratimo stygiaus, kad jis būtų nulėmęs valią (plg. kan. 1099). Mat santuokos krizės gilioji priežastis neretai yra tikėjimu apšviesto pažinimo krizė, t. y. pažinimo, kurį formuoja atsidaivimas Dievui ir jo meilės planui, įgyvendintam Jėzuje Kristuje.

Pastoracinė patirtis moko, kad šiandien daug tikinčiųjų gyvena netvarkingame būvyje. Didelę įtaką tam turėjo paplitusi supasaulėjusi mąstysena. Juk egzistuoja tam tiktas dvasinis supasaulėjimas, besidangstantis „religingumu ir net meile Bažnyčiai“ (*Evangelii gaudium*, 93) ir skatinantis siekti ne Viešpaties garbės, bet asmeninės gerovės. Vienas iš tokios nuostatos vaisių yra subjektyvizme užsisklendęs tikėjimas, „kai domimasi vien tam tikra patirtimi ar samprotavimų bei žinių seka manant, kad tai gali paguosti ir apšviesti, bet subjektas galiausiai lieka užsisklendęs savo paties proto bei jausmų imanencijoje“ (ten pat, 94). Akivaizdu, jog tiems, kurie tokiai nuostatai pasiduoda, tikėjimas netenka savo orientacinės ir normatyvinės vertės. Ir tai palieka atviras duris kompromisams su savo savanaudiškumu bei dabartinės mąstysenos, išsivyravusios *žiniasklaidos* dėka, spaudimui.

Todėl teisėjas, siekdamas pasverti išreikšto sutikimo galiojamumą, privalo atsižvelgti į vertybių ir tikėjimo – arba jų stygiaus ar nebuvimo – kontekstą, kuriame formavosi ketinimas sudaryti santuoką. Mat tikėjimo turinio nežinojimas gali sąlygoti tai, kas Kodekse vadinama *valią determinuojančia klaida* (plg. kan. 1099). Turint priešais akis tai, kad supasaulėjusi mintis dažnai ima viršų Bažnyčios mokymo atžvilgiu, tokia galimybė nebelaikytina išimtaine, kaip anksčiau. Tokia klaida kelia grėsmę ne tik santuokos tvarumui, vienatinumui ir vaisingumui, bet ir santuokos nukreiptumui kito žmogaus gėrio link, santuokinei meilei kaip sutikimo „esminiam pradui“, abipusiškam dovanojimuisi visą gyvenimą trunkančiai sąjungai statydinti. „Santuoką linkstama laikyti vien emocinio pasitenkinimo forma, kurią galima steigti bet kaip ir keisti, kaip patinka“ (*Evangelii gaudium*, 66). Tai pastūmėja sutuoktinius prie mąstysenos, darančios išlygas sąjungos nuolatinumo ar vienatinumo atžvilgiu; tada, mylimam asmeniui nebeįgyvendinant emocinės gerovės lūkesčių, sąjunga žlunga.

Todėl norėčiau Jus paraginti labiau ir karščiau įsipareigoti savo tarnybai, kuri privalo saugoti Bažnyčios jurisprudencijos vienybę. Kiek daug laukia pastoracinio darbo daugybės porų ir gausybės vaikų, tapusių tokių įvykių aukomis, labai! Siekiant siūlyti *opus iustitiae* tiems, kurie kreipiasi į Bažnyčią prašydami apšviesti jų santuokinę situaciją, taip pat būtinas bažnytinių struktūrų *pastoracinis atsivertimas* (plg. ten pat, 27).

Štai Jūsų, taip pat visų teisėjų vyskupijose, sunkioji užduotis: siauru juridiskumu neužkirsti kelio žmonių išganymui. Teisė tarnaus *salus animarum*, jei, vengdama sofizmų, tolimų sunkumus išgyvenančio žmogaus kūnui ir kraujui, padės nustatyti tiesą sutikimo davimo

akimirka, t. y. kam buvo ištikimas asmuo – Kristui ar apgaulingai supasaulėjusiai mąstysenai. Apie tai palaimintasis Paulius VI yra pasakęs: „Jei Bažnyčia yra dieviškasis planas – *Ecclesia de Trinitate*, tai jos institucijos, nors ir tobulintinos, turėtų siekti perteikti dieviškąją malonę ir skatinti – pagal kiekvieno dovanas ir užduotį – tikinčiųjų gėrį, esminį Bažnyčios tikslą. Toks socialinis tikslas – sielų išganymas, *salus animarum*, lieka aukščiausias institucijų, teisės, įstatymų tikslas“ (Kreipimasis į Kanonų teisės 2-ojo tarptautinio kongreso dalyvius 1973 m. rugsėjo 17 d.: *Communicationes* 5 [1973], p. 126).

Naudinga dar kartą prisiminti, kas instrukcijos *Dignitas connubii* 113-ajame skyrelyje ir Kanonų teisės kodekso kan. 1490 nurodyta apie kompetentingų asmenų kiekviename bažnytiniame tribunole buvimą patariant dėl galimybės pradėti santuokos anulia-

vimo bylą, apie advokato pareigas atliekančių nuolatinių gynėjų, finansuojamų paties tribunolo, būtinybę. Pageidaujama, kad, siekiant pagerinti visų tikinčiųjų realią prieigą prie Bažnyčios teisingumo, kiekviename tribunole būtų tokių asmenų, norėčiau pabrėžti, jog nemenkoje dalyje būtų Romos Rotos tribunole neatlyginamai advokataujama tiems, kurie dėl nepalankių ekonominių sąlygų, kuriomis gyvena, nepajėgia parūpinti sau advokato. Trokštu pabrėžti vieną dalyką: sakramentai yra nemokami. Sakramentais mums teikiama malonė. O procesas dėl santuokos susijęs su Santuokos sakramentu. Kaip norėčiau, kas visi procesai būtų nemokami!

Brangūs broliai, dar kartą dėkoju Jums už gėrį, kurį tarnaudami teisingumui teikiate Dievo tautai. Meldžiu Dievo pagalbos Jūsų darbui ir nuoširdžiai teikiu apasitaišką palaiminimą.

Popiežius Pranciškus

Ganytojų tarnystės Bažnyčioje

2014 m. lapkričio 12 d.

Ankstesnėje katechezėje aptarėme tai, kad Viešpats ir toliau gano savo kaimenę per vyskupų, kuriems padeda kunigai ir diakonai, tarnystę. Juose Jėzus tampa esamas savo Dvasios galia ir toliau tarnauja Bažnyčiai, stiprindamas joje tikėjimą, viltį ir artimo meilės liudijimą. Ši tarnystė – didelė Viešpaties dovana kiekvienai krikščionių bendruomenei ir visai Bažnyčiai, nes yra jo buvimo ir meilės gyvas ženklas. Šiandien pasvarstykime, ko reikalaujama iš tų Bažnyčios tarnų, kad jie galėtų autentiškai ir vaisingai įgyvendinti savo tarnystę.

Apaštalas Paulius „pastoraciniuose laiškuose“ savo mokiniams Timotiejui ir Titui dėmesingai aprašo vyskupo, kunigo ir diakono figūras, taip pat tikinčiuosius, tiek vyresnius, tiek jaunesnius. Jis aprašo kiekvieną krikščionių Bažnyčioje ir parodo, kam vyskupai, kunigai ir diakonai yra pašaukti, taip pat nurodo sąlygas, parenkant ir patikint eiti tas tarnystės pareigas. Pažymėtina, kad drauge su dovanomis, neatskiriamai susijusiomis su tikėjimu ir dvasiniu gyvenimu, – kurių nedera nepaisyti, nes tai yra pats gyvenimas – išvardijami kai kurie būdingi žmogiški bruožai: svetingumas, saikingumas, kantrumas, romumas, ištikimybė, širdies gerumas. Štai abėcėlė, kiekvienos tarnystės pamatinė gramatika!

Tai turi būti kiekvieno vyskupo, kiekvieno kunigo, kiekvieno diakono pamatinė gramatika. Taip, nes be tos gražios ir autentiškos nuostatos sutikti brolius, pažinti juos, vesti su jais dialogą, vertinti juos ir užmegzti su jais pagarbius ir nuoširdžius santykius neįmanoma iš tikrųjų džiaugsmingai ir tikėtinai vykdyti tarnystę bei liudyti. Be to, yra esminė nuostata, kurią Paulius siūlo savo mokiniams ir visiems, kuriems patikėta sielovados tarnystė, nepriklausomai nuo to, ar jie vyskupai, kunigai ar diakonai. Apaštalas kviečia nepaliaujamai atnaujinti gautąją malonės dovaną (*1 Tim 4, 14; 2 Tim 1, 6*). Tai reiškia nuolat būti išsąmoninus, kad kažkas yra vyskupas, kunigas ar diakonas ne todėl, kad labiau išsilavinęs, gabesnis ar geresnis už kitus, bet malonės dovanos dėka, iš Dievo kylančios meilės dovanos dėka, jo Dvasios galia tautos labui. Tas suvokimas iš tikrųjų svarbus, tai malonė, kurios kasdien reikia prašyti. Nes ganytojas, suvokiantis, kad jo tarnystė kyla išimtinai iš gailėstingumo ir Dievo širdies, niekuomet nesilaikys autoritarinės nuostatos, tarsi visi būtų prie jo kojų, o bendruomenė – jo nuosavybė, jo asmeninė karalystė.

Suvokimas, kad viskas yra dovana, viskas yra malonė, padeda ganytojui atsispirti pagundai statyti save į dėmesio centrą ir remtis tik savimi. Tai tuštybės, išdidumo, pasitenkinimo savimi, puikybės pagundos. Vargas vyskupui, kunigui ar diakonui, manančiam, kad jis viską žino, visuomet turi tinkamą atsakymą į visus klausimus ir kad jam nieko nereikia. Priešingai, suvokimas, jog jam pačiam reikia Dievo gailėstingumo bei užuojautos, turi palenkti Bažnyčios tarnautoją būti

visuomet nuolankiam ir supratingam santykiuose su kitais. Taip pat suvokdamas, kad yra pašauktas uoliai sergėti patikėtą tikėjimo turtą (plg. *1 Tim 6, 20*), jis visuomet bus linkęs klausyti žmonių.

Jis suvokia, kad visuomet yra ko mokytis, taip pat iš tų, kurie galbūt dar toli nuo tikėjimo ir nuo Bažnyčios. Visa tai brolių atžvilgiu turi vesti į naują nuostata, paženklinant dalijimosi, bendros atsakomybės ir bendrystės.

Brangūs bičiuliai, turime visuomet būti dėkingi Viešpačiui, nes per vyskopus, kunigus ir diakonus ir jų tarnystę jis toliau veda ir ugdo savo Bažnyčią, leisdamas jai augti šventumo kelyje. Tuo pat metu turime toliau melsti, kad mūsų bendruomenių ganytojai būtų Dievo meilės ir bendrystės gyvas pavyzdys.

Visuotinis pašaukimas į šventumą

2014 m. lapkričio 19 d.

Didelė Vatikano II Susirinkimo dovana buvo tai, kad gražinta bendryste grindžiamos Bažnyčios vizija, taip pat šiuo požiūriu grindžiamas valdžios ir hierarchijos principo suvokimas. Tai leido mums geriau suprasti, jog visi krikščionys, būdami pakrikštyti, yra vienodai vertingi Viešpaties akivaizdoje, juos jungia tas pats pašaukimas, pašaukimas į šventumą (plg. Konstitucija *Lumen gentium*, 39–42). Todėl keliame sau klausimą: kuo grindžiamas tas visuotinis pašaukimas į šventumą? Kaip galime jį įgyvendinti?

Pirmiausia turime gerai atsiminti, kad šventumas nėra kažkas, ką galime sau parūpinti patys, ką įgyjame dėl savo privalumų ir gabumų. Šventumas yra dovana, kurią mums duoda Viešpats Jėzus, pasiimdamas mus su savimi ir apvilkdamas mus savimi, padarydamas mus panašius į jį. Apaštalas Paulius laiške efeziečiams rašo: „Kristus mylėjo Bažnyčią ir atidavė už ją save, kad ją pašventintų“ (*Ef 5, 25–26*). Taigi šventumas iš tikrųjų yra gražiausias Bažnyčios veidas – tai reiškia iš naujo atskleisti save bendrystėje su Dievu, jo gyvybės ir meilės pilnatvėje. Tad suprantama, kad šventumas nėra tik nedaugeliui skirta prerogatyva: šventumas yra dovana, dovanojama visiems – niekas nėra išskiriamas – jis yra kiekvieno krikščionio skiriamasis bruožas.

Visa tai leidžia mums suprasti, kad siekiant šventumo nebūtina būti vyskupais, kunigais ar vienuoliais: ne,

visi esame pašaukti tapti šventi! Kartais esame linkę manyti, jog šventumas rezervuojamas tiems, kurie gali atsitraukti nuo paprastų užsiėmimų ir visiškai atsidėti vien maldei. Tačiau taip nėra! Kai kurie mano, kad šventumas – tai užmerktos akys ir pamaldi veido išraiška, kaip matome iš švento paveikslėlio. Ne, tai nėra šventumas! Šventumas yra kažkas didesnio, kažkas gilesnio, jį mums duoda Dievas. Būtent mylėdami ir kasdieniniuose užsiėmimuose pateikdami krikščioniškąjį liudijimą esame pašaukti tapti šventi – kiekvienas savo gyvenimo sąlygomis ir savo luome. Esi pašvęstojo gyvenimo vyras ar moteris? Būk šventas, su džiaugsmu išgyvendamas savo atsidavimą ir tarnystę. Esi susituokęs? Būk šventas, rūpindamasis žmona ar vyru, kaip Kristus rūpinosi Bažnyčia. Ar esi pakrikštytas ir nesu-situokęs? Būk šventas, nuoširdžiai ir kompetentingai atlikdamas savo darbą, skirdamas laiką tarnystei broliams. „Tėve, bet aš dirbu gamykloje. Dirbu buhalteriu, nuolat turiu reikalą su skaičiais, o ten neįmanoma tapti šventam.“ – „Vis dėlto įmanoma. Ten, kur dirbi, gali tapti šventas. Dievas duoda tau malonę, kad taptum šventas. Dievas atiduoda tau save.“ Visada, kiekvienoje vietoje galime tapti šventi, tai reiškia galime atsiverti tai malonei, kuri veikia mumyse ir veda mus į šventumą. Esi tėvas ar senelis? Būk šventas, su užsidegimu mokydamas vaikus ar anūkus pažinti Jėzų ir sekti juo. Reikia daug kantrybės, kad būtum geras tėvas, geras senelis, gera mama, gera močiutė. Tam reikia daug kantrybės, o iš tos kantrybės gimsta šventumas – kai praktikuojame savo kantrybę. Esi katechetas, auklėtojas ar savanoris? Būk šventas, tapdamas regimu Dievo meilės ir jo buvimo su mumis ženklu. Taip, kiekvienas gyvenimo luomas veda į šventumą, visuomet! Tavo namuose, gatvėje, darbe, bažnyčioje, kiekvienu momentu tavo gyvenimo luome atviras kelias į šventumą. Nepailskite eidami tuo keliu. Pats Dievas duoda mums malonę. Viešpats tik prašo, kad būtume bendrystėje su juo ir tarnautume broliams.

Šiuo momentu galime padaryti sąžinės apyskaitą. Tiesiog dabar. Kiekvienas teatsako pats sau tyloje, kaip iki šiol atsiliepdavo į Viešpaties pašaukimą į šventumą? Ar noriu būti kiek geresnis, krikščioniškesnis? Tai yra kelias į šventumą. Kai Viešpats mus kviečia, kad taptume šventi, tai nėra kažkas sunkaus ar liūdno... Priešingai! Tai kvietimas dalyvauti jo džiaugsmo, kiekvieną gyvenimo momentą išgyventi ir aukoti su džiaugsmu, drauge padarant jį meilės dovana su mumis esantiems žmonėms. Jei tai suprantame, viskas pasikeičia ir įgyja naują prasmę, gražią prasmę, pradedant nuo mažų kasdienių dalykų. Štai pavyzdys. Moteris eina į turgų apsipirkti ir sutinka kaimynę. Jos pradeda kalbėtis, ir jau prasideda apkalbos, tačiau tada ta moteris sako: „Ne, ne. Nieko neapkalbinėsiu.“ Tai yra žingsnis šventumo

link, padedantis tau tapti šventesniau. O namie tavo sūnus nori pasikalbėti apie savo svajones. „Oi, esu toks pavargęs, taip daug šiandien dirbau...“ „Vis dėlto sėsk ir paklausk savo sūnaus, nes jam to reikia.“ Tu prisėdi ir kantriai klausaisi: tai žingsnis šventumo link. Diena baigiasi, visi esame pavargę, bet ateina maldos laikas. Meldžiamės – tai taip pat žingsnis į šventumą. Sulaukę sekmadienio einame į Mišias, priimame Komuniją, kai kada prieš tai atliekame išpažintį, kuri mus nuvalo. Tai žingsnis šventumo link. Mąstome apie Dievo Motiną, kuri yra tokia gera, tokia graži, imame į rankas rožinį ir meldžiamės. Tai žingsnis šventumo link. Arba einu gatve, matau vargšą, stokojantį, sustoju, užkalbinu jį, ką nors jam duodu – tai žingsnis į šventumą. Tokie maži dalykai yra maži žingsneliai link šventumo. Kiekvienas žingsnis į šventumą nulemia, kad būsime geresni žmonės, laisvi nuo egoizmo ir užsisklendimo savyje, atviri broliams ir jų poreikiams.

Mieli bičiuliai, Pirmajame Petro laiške mums skirtas toks raginimas: „Patarnaukite vieni kitiems kaip geri daugiopos Dievo malonės šeimininkai, sulig kiekvieno gautą malonę. Jei kas kalba, tekalba kaip Dievo žodžius; jei kas tarnauja, tegul tarnauja kaip Dievo apdovanotas jėgomis, kad visuose dalykuose per Jėzų Kristų būtų šlovė Dievui“ (1 Pt 4, 10–11). Tai kvietimas į šventumą. Priimkime jį su džiaugsmu ir paremkime vieni kitus, kadangi keliu į šventumą einama ne pavieniui, kiekvienas tik už save, bet drauge tame viename kūne, kuris yra Bažnyčia, mylima ir pašventinta Viešpaties Jėzaus Kristaus. Drąsiai eikime pirmyn tuo šventumo keliu.

Bažnyčios kelionės tikslas

2014 m. lapkričio 26 d.

Vatikano II Susirinkimas, pristatydamas Bažnyčią mūsų laikų žmonėms, gerai suvokė pamatinę tiesą, kurios niekuomet nedera pamiršti: Bažnyčia nėra statiška, sustingusi, savitiksli tikrovė, bet nuolat keliauja per istoriją, link galutinio nuostabaus tikslo, Dievo karalystės, o Bažnyčia yra jos užuomazga ir pradmuo (plg. Dogminė konstitucija apie Bažnyčią *Lumen gentium*, 5). Kai atsigręžiame į tą horizontą, pastebime, kad mūsų vaizduotės galia nepakankama, ji tesugeba tik iš tolo nujauti to mūsų pojūčius pranokstančio slėpinio nuostabumą. Čia pat mums kyla kai kurių klausimų: kada įvyks galutinis perkeitimas? Koks bus tas naujas matmuo, į kurį įžengs Bažnyčia? Kas tuomet nutiks žmonijai? Kas nutiks kūriniui? Šie klausimai nėra nau-

ji. Juos jau užduodavo Jėzaus mokiniai: „Kada visa tai įvyks? Kada Dvasia triumfuos kūrinijos, sukurtojo pasaulio, visa ko atžvilgiu?“ Tai žmogiškieji klausimai, labai seni klausimai. Mes taip pat to paties klausiamo.

Vatikano II Susirinkimo konstitucijoje *Gaudium et spes* šių nuolat žmogaus širdyje skambančių klausimų akivaizdoje tvirtinama: „Nežinome žemės ir žmonijos baigmės laiko, nežinome nė kaip visa bus perkeista. Nuodėmės sudarkytas šio pasaulio pavidalas praeina, tačiau mes mokomi, kad Dievas rengia naują buveinę ir naują žemę, kurioje viešpatauja teisingumas ir kurios laimė patenkins ir pranoks visus ramybės troškimus, kylančius žmonių širdyse“ (39). Tai tikslas, kurio siekia Bažnyčia; pasak Biblijos – tai „Naujoji Jeruzalė“, „Rojus“. Tai veikia ne vieta, o dvasios „būvis“, kuriame mūsų giliausi lūkesčiai bus su pertekliumi išpildyti, o mūsų kaip Dievo kūrinių ir vaikų buvimas pasieks pilnutinę brandą. Galiausiai visiškai, be jokių apribojimų apsilinksime džiaugsmu, ramybe bei Dievo meile ir matysime Jį akis į akį (plg. 1 Kor 13, 12)! Gražu mąstyti apie dangų. Visi ten atsidursime, visi. Tai gražu, tai duoda sielai jėgų.

Šiuo požiūriu gražu suvokti, kad egzistuoja esminis tęstinumas bei bendrystė tarp danguje esančios Bažnyčios ir tos, kuri tebekeliauja žemėje. Tie, kurie jau gyvena Dievo akivaizdoje, gali mus paremti, užtarti, melsti už mus. Kita vertus, mes taip pat nuolat raginame aukoti gerus darbus, maldas ir Eucharistiją, kad palengvintume kančias toms sieloms, kurios dar teblaukia amžinosios palaimos. Taip, nes krikščioniškuoju požiūriu skirtumas yra ne tarp jau mirusių ir dar nemirusių, bet tarp tų, kurie yra Kristuje ir kurių nėra jame! Tai iš tiesų esminis elementas, nulemiantis mūsų išganyką ir mūsų palaimą.

Tuo pat metu Šventasis Raštas mus moko, jog to nuostabaus plano visiškas įgyvendinimas negali neapimti taip pat viso to, kas mus supa ir kas kilo iš Dievo minties bei širdies. Apaštalas Paulius tai aiškiai teigia: „pati kūrinija bus išvaduota iš pragaišties vergovės ir įgis Dievo vaikų garbės laisvę“ (Rom 8, 21). Kituose tekstuose pasitelkiamas „naujo dangaus“ ir „naujos žemės“ įvaizdis (2 Pt 3, 13; Apr 21, 1) ta prasme, kad visa visata bus atnaujinta ir kartą visiems laikams išlaisvinta nuo visų blogio pėdsakų ir netgi nuo mirties. Šioje perspektyvoje išryškėja tos permainos, kuri iš tikrųjų jau vyksta, pradedant nuo Jėzaus mirties ir prisikėlimo, atbaigimas, tai yra naujoji kūrinija; taigi ne visatos ir viso to, kas mus supa, sunaikinimas, bet kiekvieno dalyko atbaigimas būties, tiesos ir gėrio pilnatvėje. Toks yra Dievo: Tėvo, Sūnaus ir Šventosios Dvasios planas, kurį jis nori įgyvendinti ir jau įgyvendina.

Brangūs bičiuliai, kai mąstome apie tą nuostabią tikrovę, kuri mūsų laukia, suvokiame, jog mūsų priklausomybė Bažnyčiai iš tikrųjų yra nuostabi dovana, apimanti kilnų pašaukimą! Maldaukime Mergelę Mariją, Bažnyčios Motiną, kad visada budriai lydėtų mūsų kelionę ir padėtų mums būti, panašiai kaip ji, džiaugsmingu pasitikėjimo ir vilties ženklų tarp mūsų brolių.

Dievas šeimos aplinkoje

2014 m. gruodžio 17 d.

Neseniai vykęs Vyskupų sinodas šeimos klausimais buvo pirmasis etapas kelionės, kuri užsibaigs ateinantį spalį kitoje Vyskupų sinodo asamblėjoje tema „Šeimos pašaukimas ir misija Bažnyčioje ir šiuolaikiniame pasaulyje“. Šią kelionę privalo lydėti malda ir apmąstymas, ir į tai turi įsitraukti visa Dievo tauta. Aš taip pat norėčiau į šią bendrą kelionę įtraukti trečiadienio audiencijų įprastines meditacijas. Todėl nusprendžiau šiais metais apmąstyti šeimą – šią didžią dovaną, kurią Viešpats davė pasauliui pačioje pradžioje, pavesdamas Adomui ir Ievai misiją daugintis ir pripildyti žemę (plg. *Pr* 1, 28); šią dovaną Jėzus patvirtino ir užantspaudavo savo Evangelijoje.

Besiartinančios Kalėdos šiam slėpiniui atveria daug šviesos. Dievo Sūnaus įsikūnijimas atveria naują pradžią visuotinėje vyro ir moters istorijoje. Ši nauja pradžia prasideda šeimoje, Nazarete. Jėzus gimė šeimoje. Jis galėjo ateiti išpūdingu regimu būdu kaip karvedys ar imperatorius. Ne, ne, jis gimė šeimoje. Tai svarbu: suvokti jo gimimą, šią gražią sceną.

Dievas pasirinko ateiti į pasaulį žmogiškojoje šeimoje, kurią jis pats suformavo. Jis suformavo ją atokiame kaime, Romos imperijos pakraštyje. Ne Romoje, kuri buvo imperijos sostinė, ne didmiestyje, bet viename iš nepastebimų, menkos reputacijos pakraščių. Evangelijoje tai primenama posakiu: „Ar iš Nazareto gali būti kas gero?“ (*Jn* 1, 46). Galbūt daugelyje pasaulio vietų mes taip pat sakome išgirdę minint kai kurių priemiesčių rajonų vardus. Taigi būtent ten, didelės imperijos pakraštyje, prasidėjo pati švenčiausia ir geriausia Jėzaus buvimo tarp žmonių istorija! Būtent ten buvo ši šeima.

Jėzus gyveno toje periferijoje trisdešimt metų. Evangelistas Lukas apibendrina šį laikotarpį taip: Jėzus „buvo jiems klusnus“ – tai yra klusnus Marijai ir Juozapui. Kas nors galėtų pasakyti: „Bet ar šis Dievas, atėjęs mūsų išgelbėti, tuščiai eikvojo trisdešimt metų tame

prastos reputacijos pakraštyje?“ Jis išeikvojo trisdešimt metų! Jis to norėjo. Jėzaus kelias ėjo toje šeimoje. „Jo motina laikė visus įvykius savo širdyje. O Jėzus augo išmintimi, metais ir malone Dievo ir žmonių akyse“ (*Lk* 2, 51–52). Čia nepasakojama apie stebuklus, gydymus ar pamokslavimą – jis to nedarė šiuo laiku, – nekalbama nei apie minias žmonių. Nazarete viskas vyko „normaliai“, pagal maldingos ir darbščios izraelitų šeimos tradiciją: jie dirbo, motina virė valgi, rūpinosi namų ruoša, lygino baltinius... darė viską, ką paprastai daro motinos. Tėvas, dailidė, dirbo ir mokė savo sūnų amato. Trisdešimt metų. „Bet koks eikvojimas, tėve!“ Dievas veikia slėpingais būdais. Tačiau svarbiausia – tai buvo šeima! Tai nebuvo eikvojimas. Jie buvo dideli šventieji: Marija, švenčiausioji, nekaltoji moteris, ir Juozapas, teisiausias vyras... Šeima.

Mus iš tikrųjų jaudintų pasakojimas apie tai, kaip jaunuolis Jėzus laikėsi bendruomenės religinių apeigų ir vykdė visuomenines pareigas; kaip jis, jaunas darbininkas, dirbo su Juozapu; kaip dalyvavo skaitant Raštą, meldžiantis psalmes ir atliekant daugelį kitų kasdienio gyvenimo papročių. Santūrus Evangelijų pasakojimas neduoda nuorodų į Jėzaus jaunystę ir palieka šią užduotį mūsų meilingai meditacijai. Menas, literatūra, muzika pasitelkė vaizduotę ir ėjo šiuo keliu. Iš tikrųjų nėra sunku įsivaizduoti, kiek daug mamų galėtų pasimokyti iš Marijos rūpinimosi sūnumi! Taip pat kiek daug tėčių galėtų žvelgti į Juozapo, teisiejo vyro, pavyzdį – jis pašventė savo gyvenimą, kad sunkiais laikais išlaikytų ir apsaugotų vaiką ir žmoną – savo šeimą! Jau nekaltant apie tai, kiek daug jaunuolių galėtų semtis padrąsinimo iš paauglio Jėzaus, norėdami suprasti, kaip būtina ir gražu puoselėti savo giliausią pašaukimą ir svajoti didžias svajones! Per tuos trisdešimt metų Jėzus puoselėjo savo pašaukimą, kuriam Tėvas jį atsiuntė. Tuo laiku Jėzus neprarado drąsos, bet puoselėjo ją, kad vėliau galėtų vykdyti savo misiją.

Kiekviena krikščionių šeima – panašiai kaip Marija ir Juozapas – gali pirmiausia pasveikinti Jėzų, jo klausytis, kalbėti su juo, jį globoti, saugoti, augti su juo ir taip gerinti pasaulį. Paruoškime vietas savo širdyje ir savo dienotvarkėje Viešpačiui. Panašiai kaip Marija ir Juozapas, ir jiems nebuvo lengva: kiek daug sunkumų teko įveikti! Tai nebuvo fiktyvi, netikra šeima. Nazareto šeima ragina mus iš naujo atrasti šeimos pašaukimą ir misiją, kiekvienos šeimos. Tai, kas vyko per tuos trisdešimt metų Nazarete, gali vykti taip pat su mumis stengiantis, kad taptų norma ugdyti meilę, o ne neapykantą, būtų įprasta padėti vieni kitiems atmetant abejingumą ar priešišumą. Neatsitiktinai Nazaretas reiškia „ta, kuri saugoja“, panašiai kaip Marija, kuri, pasak Evangelijos, laikė tuos dalykus savo širdyje (plg. *Lk* 2,

19. 51). Nuo tada kiekvieną kartą, kai šeima laikosi šio slėpinio – net jei tai vyksta pasaulio pakraštyje, – veikia Dievo Sūnaus slėpinys, mus gelbėti ateinančio Jėzaus slėpinys. Jis ateina išgelbėti pasaulio. Tai yra didi šeimos misija: padaryti vietos ateinančiam Jėzui, priimti Jėzų šeimoje: vaikuose, sutuoktiniuose, seneliuose... Jėzus ten yra. Priimti jį ten, kad jis galėtų dvasiškai augti šeimoje. Tesuteikia Viešpatys mums šią maloną šiomis paskutinėmis advento dienomis. Ačiū.

Bažnyčios ir šeimos Motina

2015 m. sausio 7 d.

Šiandien tęsiame katechezes apie Bažnyčią ir apmąstome Motiną Bažnyčią. Bažnyčia yra motina. Mūsų šventoji Motina Bažnyčia.

Šiomis dienomis Bažnyčios liturgija iškelia prieš mūsų akis Mergelės Marijos, Dievo Motinos, ikoną. Pirmąją metų dieną švenčiame Dievo Motinos iškilmę, po kurios eina Viešpaties Apsireiškimas minint išminčių aplankymą. Evangelistas Matas rašo: „Ižengę į namus, pamatė kūdikį su motina Marija ir, parpuolę ant žemės, jį pagarbino“ (Mt 2, 11). Būtent Motina, pagimdžiusi Sūnų, jį pristato pasauliui. Ji dovanuoja mums Jėzų, parodo, suteikia mums galimybę pamatyti jį.

Tęsiame katechezes apie šeimą, o šeimoje yra *motina*. Kiekvienas žmogus turi būti dėkingas motinai už savo gyvybę ir beveik visuomet už daugelį dalykų tolesniame gyvenime – tiek žmogiškąjį, tiek dvasinį ugdymą. Nors simboliškai motina labai aukštinama – yra daug poemų, apie ją poetiškai sakoma daug gražių dalykų, – tačiau motinos mažai klausomasi, jai mažai padedama kasdieniame gyvenime, menkai vertinamas jos kertinis vaidmuo visuomenėje. Dažnai net naudojamos motinų pasirengimu aukotis dėl savo vaikų, taip „taupant“ socialines išlaidas.

Pasitaiko, kad ir krikščionių bendruomenėse į motinas ne visuomet deramai atsižvelgiama, jų mažai klausomasi. Tačiau Bažnyčios gyvenimo centre yra Jėzaus Motina. Turbūt motinos, pasirengusios aukotis dėl savo, o dažnai ir dėl kitų vaikų, turėtų būti labiau išklausomos. Reikėtų labiau suprasti jų kasdienės pastangas veiksmingai dirbti, būti dėmesingomis ir meilingomis šeimoje; derėtų geriau suvokti jų siekius išreikšti geriausias autentiškiausias emancipacijos vaisius. Motina su savo vaikais visuomet turi problemų, visuomet turi darbo. Atsimenu, mes namie buvome

penki vaikai, vienas daro vieną dalyką, kitas sumano daryti ką kitą, o vargšė mama bėgioja tai šen, tai ten, tačiau ji buvo laiminga. Ji mums labai daug davė.

Mamos yra stipriausias priešnuodis egoistiniam individualizmui plisti. „Individualus“ reiškia „nedalomas“, o motinos, priešingai, „dalijs“ save nuo to momento, kai nešioja vaiką, kad dovanotų jį pasauliui ir augintų. Būtent motinos labiausiai neapkenčia karo, žudančio jų vaikus. Aš daug kartų galvojau apie mamas, gaunancias laišką: „Informuoju, kad jūsų sūnus krito gindamas tėvynę...“ Vargšės moterys! Kaip labai kenčia motina! Būtent jos liudija gyvenimo grožį. Arkivyskupas Oscaras Arnulfo Romero kalbėjo apie „motinišką kankinystę“. Homilijoje per mirties eskadronų nužudyto kunigo laidotuves jis sakė, susiedamas su Vatikano II Susirinkimu: „Turime būti pasirengę mirti už savo tikėjimą, net jei Viešpatys nesuteikia mums tos garbės... Atiduoti gyvybę nereiškia tik būti nužudytam; turėti kankinio dvasią reiškia atiduoti gyvybę vykdant pareigą, tyloje, maldoje, dorai atliekant savo pareigą, kasdienio gyvenimo tyloje; atiduodant gyvybę po truputį taip, kaip ją atiduoda motina, kuri be baimės ir su paprastumu per motinišką kankinystę pradeda vaiką išsčiose, jį pagimdo, žindo, augina ir su meile juo rūpinasi. Tai reiškia atiduoti gyvybę. Tai yra kankinystė“ (citasos pabaiga). Taip, būti motina nereiškia vien tik dovanoti vaiką pasauliui, tai taip pat ir gyvenimo pasirinkimas. Ką pasirenka motina, koks yra jos gyvenimo pasirinkimas? Motinos gyvenimo pasirinkimas – apsisprendimas dovanoti gyvybę. Tai didinga, tai yra gražu.

Visuomenė be motinų būtų nežmoniška visuomenė, nes motinos visuomet, netgi blogiausiais momentais, liudija švelnumą, atsidavimą ir moralinę stiprybę. Motinos dažnai perduoda giliausią religinės praktikos prasmę. Žmogaus gyvenime tikėjimo vertė įrašyta pirmose vaiko išmoktose maldose, pirmuose maldingumo aktuose. Tai žinia, kurią tikinčios motinos gali perduoti be didelių aiškinimų: šie ateina vėliau, tačiau tikėjimo sėkla yra tie ankstyvi brangūs momentai. Be motinų ne tik nebūtų naujų tikinčiųjų, bet ir tikėjimas prarastų didelę dalį savo paprastos ir stiprios šilumos. Bažnyčia yra Motina su visu tuo, ji yra mūsų Motina! Nesame našlaičiai, mes turime Motiną! Dievo Motina, Motina Bažnyčia yra mūsų mama. Nesame našlaičiai, esame Bažnyčios vaikai, esame Dievo Motinos vaikai ir esame savo motinų vaikai.

Brangiosios mamos, ačiū, ačiū už tai, kas jūs esate šeimose, taip pat už tai, ką jūs duodate Bažnyčiai ir pasauliui. O tau, mylimoji Bažnyčia, dėkoju už tai, kad esi Motina. Tau, Marija, Dievo Motina, dėkoju, kad leidi mums pamatyti Jėzų. Dėkoju už visas čia esančias mamas. Pasveikinkime jas aplodimentais!

Popiežiaus Pranciškaus kreipimasis Lietuvos vyskupų vizito *ad limina* proga

Brangieji Broliai Vyskupai,

Priimu jus su džiaugsmu jūsų vizito *ad limina* proga; sveikinu jus kiekvieną ir vietines Bažnyčias, kurias Viešpats patikėjo jūsų tėviškam vadovavimui.

Atvykote į Romą su savo jaunatve, bet ir su savo herojiškumu. Iš tiesų, tarp jūsų yra keletas jaunų brolių, bet visų pirma vyskupai, išgyvenę liūdną persekiojimų laikotarpį. Ačiū jums už Jėzaus Kristaus liudijimą ir už tarnystę šventajai Dievo tautai!

Lietuva visada turėjo ganytojų, artimų savo kaimenei, solidarių su ja. Tautos istorijoje jie rūpestingai lydėjo savo žmones ne tik tikėjimo kelyje ar padėjo spręsti medžiaginius sunkumus, bet ir prisidėjo prie pilietinio ir kultūrinio visuomenės ugdymo; visuomenės, kurios istorinį ir tapatybinį pamatą sudaro Evangelijos jėga ir meilė Švenčiausiajai Dievo Motinai. Jūs esate šios istorijos, šio ganytojiškos meilės palikimo paveldėtojai ir tai patvirtinate energingu veikimu, jus gaivinančia vienybe ir ištverme siekdami tikslų, kuriuos Dvasia jums nurodo.

Brangieji broliai, man pažįstamos jūsų apaštališkosios pastangos. Jūsų Bažnyčią šalyje ilgą laiką persekiojo žmogaus orumui ir laisvei priešiškos ideologijos, o šiandien turite stoti akistaton naujų pavojų, tokių kaip sekuliarizmas ir reliatyvizmas. Todėl, nepavargstamai skelbiant Evangeliją ir krikščioniškąsias vertybes, negalima užmiršti ir konstruktyvaus dialogo su visais, taip pat su tais, kurie nepriklauso Bažnyčiai ar yra nutolę nuo religinės patirties. Rūpinkitės, kad krikščioniškosios bendruomenės visada būtų svetingos, atviros konstruktyviai diskusijai, kad jos būtų stimulas visai visuomenei siekti bendro gėrio.

Žinau apie jūsų nuolatines pastangas ir rūpinimąsi kunigais, kuriuos Dievas jums davė. Neužmirškite, jog visų pirma reikia melstis, kad Dievas pašauktų dosnių kunigų, gebančių aukotis ir pasišvęsti. Taip pat ir įsitikinusių pasauliečių, kurie imtųsi atsakomybės bažnytinėje bendruomenėje ir įneštų svarbų indėlį į pilietinę visuomenę. Viešpats jums duos, jei to melsite ir jei sugebėsite drąsinti, kad savo brandaus tikėjimo jėga jie būtų aktyvūs pilietinio, kultūrinio, politinio ir socialinio veikimo sferose.

Kaip žinote, dabartiniu metu Bažnyčia ypač apmąsto šeimą, jos grožį, vertingumą ir iššūkius, su kuriais ji

susiduria mūsų laikais. Drąsinu ir jus, kaip ganytojus, savo indėliu prisidėti prie šių apmąstymų, o pirmiausia rūpintis šeimų sielovada, kad sutuoktiniai jaustų krikščionių bendruomenės artumą ir būtų jiems padedama nesekti šiuo pasauliu, bet nuolat atsinaujinti pagal Evangelijos dvasią (plg. *Rom* 12, 2). Ir jūsų šaliai, tapusiai visateise Europos Sąjungos nare, kelia grėsmę ideologijos, kurios norėtų įskiepyti šeimą destabilizuojančius elementus, kylančius iš neteisingai suprantamos asmens laisvės. Šimtametės lietuvių tradicijos padės jums protingai ir su tikėjimu atsiliiepti į tuos iššūkius.

Norėčiau jus paraginti ypatingą dėmesį skirti pašaukimams į kunigystę ir pašvęstą gyvenimą. Bažnyčia Lietuvoje niekada tenepavargsta be paliovos melsti pašaukimų! Taip pat prašau jus rūpintis derama, pradine ir nuolatine, kunigų, vienuolių, seminaristų formacija, ypatingą dėmesį skiriant dvasiniam gyvenimui ir dorovei, taip pat ugdyti evangelinį neturtą ir mokyti materialines vertybes tvarkyti pagal Bažnyčios socialinio mokymo principus. Mylėkite savo kunigus, būkite pasiekiami, kai jie jūsų ieško, nelaukite, kol jie jūsų ieškos, nepalikite jų vienu sunkumuose. Stropiai rūpinkitės ir katechetais, savuoju liudijimu perduokite jiems evangelizavimo džiaugsmą.

Galiausiai prašau jus rūpintis vargšais. Taip pat ir Lietuvoje, nepaisant dabartinės ekonominės pažangos, yra daug žmonių, kuriems reikia padėti, neturinčių darbo, sergančių, apleistų. Būkite jiems artimi. Neužmirškite ir tų, ypač jaunimo, kurie dėl įvairių priežasčių išvyksta iš šalies ir naujų kelių ieško užsienyje. Didėjantis jų skaičius ir jų poreikiai reikalauja Vyskupų Konferencijos dėmesio ir sielovadinės globos, kad jie išsaugotų tikėjimą ir lietuvių religines tradicijas.

Brangieji Broliai, ačiū jums už vizitą. Parvežkite mano sveikinimus savo vietinėms Bažnyčioms ir visiems tautiečiams. Mergelė Marija, jūsų šalyje itin gerbiama Vilniaus Aušros Vartuose, Šiluvoje ir daugelyje kitų vietų, teųžtaria Bažnyčią Lietuvoje: teapgaubia savo apsiaustu kunigus, vienuolius, vienuoles ir visus tikinčiuosius, tegul išmeldžia visai bendruomenei Viešpaties malonių pilnatvę. Aš jus atsimenu savo maldose ir jūsų prašau melstis už mane, iš širdies suteikdamas jums apaštališkąjį palaiminimą.

Vatikanas, 2015 m. vasario 2 d.
Kristaus Paaukojimo šventė

Vilniaus arkivyskupo, LVK pirmininko Gintaro Grušo sveikinimo žodis Šventajam Tėvui *ad limina* susitikimo metu

2015 m. vasario 2 d.

Šventasis Tėve,

malda prie Šv. Apaštalų Petro ir Pauliaus kapų ir mūsų susitikimas su Petro Įpėdiniu stiprina mus, Lietuvos vyskopus, tikėjimo ir meilės tarnystėje, apaštališkoje bendrystėje su Jumis ir per Jus su visuotine Bažnyčia.

Sveikindami atnaujiname Jums – Kristaus vietininkui – savo pagarbą ir paklusnumą broliškos bendrystės dvasioje. Sveikiname Jus ir Lietuvoje likusių vyskupų emeritų – Juozo Žemaičio, Juozo Matulaičio, Juozo Preikšo ir Jono Kaunecko – vardu.

Esame jauna Vyskupų Konferencija. Pusė pareigas einančių vyskupų pirmą kartą atvykome *ad limina* vizito. Jūs ir Jūsų pirmtakas atnaujinote mūsų Konferencijos veidą. Atvykstame su mums pavestų Dievo tautos dalinių Bažnyčių džiaugsmiais ir rūpesčiais. Laukiame Jūsų tėviško padaršinimo ir pamokymo.

Po ilgos ir sunkios priespaudos nakties Lietuva netrukus švęs nepriklausomybės atkūrimo 25-metį. Dievo tautos maldos ir Šventojo Sosto parama stiprina kenčiančią Bažnyčią Lietuvoje. Dėkojame, kad ir šiandien pasauliui neleidžiate užmiršti persekiojamų krikštonių bei kenčiančiųjų nuo karo, terorizmo, skurdo ir prekybos žmonėmis.

Laisvė atvėrė kelią atnaujinti Bažnyčios gyvenimą Lietuvoje pagal Vatikano II Susirinkimo numatytas kryptis. Šiuo keliu einame ir šiandien. Daugėja priemonių gilesniam maldos gyvenimui ir tarnystei. Džiaugiamės, kad pastaraisiais metais išleisti pirmieji du Valandų liturgijos tomai lietuvių kalba, netrukus pasirodys ir kiti du tomai. Pirmą kartą į lietuvių kalbą išverstas Kanonų teisės kodeksas. Toliau verčiami kiti liturginiai apeigynai, pavyzdžiui, Suaugusiųjų įkrikščioninimo apeigynas, kurio įdiegimas padės ne tik geriau parngti krikštijamuosius, bet ir suteiks progą platesnei suaugusiųjų katechezei.

Sėkmingai veikiančios nacionaliniai ir vyskupijų pastoraciniai Katechetikos, Jaunimo, Šeimos ir *Caritas* centrai imasi atnaujinti programas, kad galėtų geriau atsiliepti į šių laikų pastoracinius iššūkius, ypač auginant tikinčiųjų sąmoningumą, ką reiškia būti krikščioniu. Šiuos centrus bei daugelį kitų veiklų palaikyti mums daug

padeda seseriškos Bažnyčios iš užsienio, kurioms už tai esame dėkingi.

Malonus sutapimas, kad mus priimate Pašvęstojo gyvenimo metų Pašvęstojo gyvenimo dieną. Tikimės, kad tai simboliškai ženklina, jog šių metų šventimas paskatins ypač didelį atsinaujinimą šventumo kelyje ir duos naujų pašaukimų vyrų ir moterų vienuolynams Lietuvoje.

Nors seminarijose pašaukimų smarkiai sumažėjo, šiais metais įstojusieji teikia vilties, kad atsiranda daugiau jaunuolių, atsiliepiančių į Dievo kvietimą. Viliamės, kad Pašvęstojo gyvenimo metai bus liudijimas ir paskata visiems krikščionims naujai įvertinti savo pašaukimą kaip didį malonės šaltinį. Tikėjimu degantys kunigai ir tikintieji yra didžiausias paskatinimas naujiems pašaukimams.

Demografinė kaita mums kelia pastoracinių iššūkių – emigracija, migracija į miestus, skyrybos, abortai ir savižudybės. Į visa tai turime atsiliepti malda ir pastoraciniu uolumu bei mokymo tarnyste. Mūsų neaplenkia šiuolaikinio pasaulio iššūkiai, apie kuriuos Jūs ir Jūsų pirmtakai ne kartą esate perspėję: reliatyvizmas, materializmas, abejingumas, ypač gyvybės apsaugos ir šeimos sampratos klausimais.

Šv. Jonas Paulius II apsilankymo Lietuvoje metu kreipėsi į mūsų episkopatą ragindamas imtis naujosios evangelizacijos, o Jūs atnaujinote šį kvietimą, primindamas apie kiekvieno krikščionio misionierišką pašaukimą. Vis ieškome naujų būdų, kaip uždegti kiekvieną pakrikštytąjį gyvu tikėjimu: naudojame visuomenės informavimo priemones, vykdomė katechetikos programas suaugusiesiems, mokyklose ir universitetų sielovadoje, atnaujiname pasirengimo santuokai kursus, telkiame šeimas, jaunimą, buriame maldos grupes, stipriname judėjimus, suteikiame progą įgyti karitatyvinės veiklos patirties, rengiame evangelizacijos renginius.

Dėkojame Jums už pastoracinio uolumo ir drąsos pavyzdį, mokymą ir visos Bažnyčios kvietimą melstis, pasninkauti ir susitaikinti. Jūsų minima Dievo Gaillestingumo era turi didelį atgarsį Lietuvoje, kur vis auga pamaldumas Dievo Gaillestingumui prie Gaillestingojo Jėzaus paveikslo, nutapyto Vilniuje pagal šv. Faustinos regėjimą.

Lietuvoje per artimiausius metus vyks įvairūs reikšmingų įvykių minėjimai: Žemaitija, paskutinė prieš 600 metų pasikrikštijusi Europos dalis, 2017-aisiais minės krikštijimosi pabaigą, o 2018-aisiais švęsime Lietuvos Respublikos Nepriklausomybės paskelbimo šimtmetį, prisiminsime prieš 25-erius metus vykusią

šv. Jono Pauliaus II apaštališkąją kelionę į Baltijos šalis ir švęsime Lietuvos globėjos, Ligonių Užtarėjos Trakų Dievo Motinos paveikslo karūnavimo 300 metų jubiliejų. Prisimindami, kiek šviesos mums suteikė ir kaip sustiprino šv. Jono Pauliaus II apsilankymas mūsų laisvės kelio ir Bažnyčios atnaujinimo pradžioje, **maloniai kviečiame ir laukiame Jūsų atvykimo į Lietuvą.**

Šventasis Tėve, mes meldžiame Jums Dievo malonių gausos bei pavedame Jums mūsų vietines Bažnyčias, mūsų dvasininkus, pašvęstojo gyvenimo narius ir visus Lietuvoje gyvenančius žmones bei lietuvius visame pasaulyje. Prašome jiems Jūsų palaiminimo.

+ Gintaras Grušas
Vilniaus arkivyskupas metropolitas
Lietuvos Vyskupų Konferencijos pirmininkas

Popiežius kviečia į dvasinį atsinaujinimą

Lietuvos vyskupai vasario pradžioje dalyvavo vizite *ad limina*. Lietuvos Vyskupų Konferencijos pirmininkas, Vilniaus arkivyskupas metropolitas Gintaras Grušas su „Bažnyčios žinių“ skaitytojais pasidalijo pokalbio su Šventuoju Tėvu mintimis.

Šventasis Tėvas šio *ad limina* vizito metu vyskupams iš Lietuvos kalbėjo apie kunigų nuolatinį ugdymą ir jo svarbą. Kunigo ugdymas turėtų vykti visą gyvenimą, o ne baigtis su seminarijos pabaigimu. Popiežius kalbėjo apie keturis stulpus, kuriais remiasi nuolatinis kunigo ugdymas. „Vis dėlto popiežiaus minimos keturios ugdymo sritys yra pakoreguotos, lyginant su tomis, kurios įvardytos posinodiniame apaštališkajame paraginime *Pastores dabo vobis*“, – teigia arkivyskupas Gintaras Grušas.

Pirmasis pamatas, ant kurio stovi kunigiška formacija, yra dvasingumas – tai kunigo asmeninis maldos gyvenimas, dažnas Sutaikinimo sakramento priėmimas (tai sudaro prielaidą būti geru nuodėmklausiu), ne tik malda šv. Mišiose, bet ir bendra malda su kitais kunigais.

Antra sritis, kuri taip pat negali būti užleista, – tai intelektualinis ugdymas. Kunigas turi vis labiau pažinti filosofiją, teologiją, gilinti žinias apie liturgiją, Šv. Raštą, susipažinti su Bažnyčios tėvų išmintimi.

Trečia, Šventasis Tėvas akcentuoja bendruomeniškumą ir bendrystę. Kunigai turi nuolat ugdytis broliška bendruomeniškame gyvenime, nepaisant to, ar jie gyvena kartu, ar po vieną savo parapijų klebonijose. Ugdyti ir išlaikyti broliškus santykius su kunigais yra dalis nuolatinio ugdymo, į kurį esame kviečiami.

Ketvirta – misijos, arba evangelizacinis, ugdymas. Tai subtilus, bet kartu ir labai iškalbingas pasikeitimas nuo to, kas buvo *Pastores dabo vobis*. Pastoracijoje labiau akcentuojamas sakramentų teikimas, dabar popiežius dėmesį sutelkia į misiją ir evangelizaciją. *Evangelii gaudium* jis taip pat kalba, kad kiekvienas krikščionis turi gyventi misija, evangelizacija.

Pirmas dalykas, apie kurį popiežius prakalbo pašaukimų tema, buvo kvietimas melsti pašaukimų ir kunigybę ir pašvęstąjį gyvenimą. Apie maldos poreikį vyskupai girdėjo ir Šventųjų skelbimo kongregacijoje: reikia ne tik teisiškai parengti bylas, bet ir maldos prašant tų šventųjų užtarimo. Pal. Jurgio Matulaičio byloje trūksta stebuklo, o labiausiai pasistūmėjusi į priekį yra Teofiliaus Matulionio byla.

Kalbėdami su Šventuoju Tėvu, vyskupai prašė pakoментuoti Vatikane vykstančias reformas. Popiežiaus mintys leidžia išvelgti atsinaujinimo kryptis tarp mūsų bei visoje Bažnyčioje. Dažnai žiniasklaidoje išgirstame tik nuotrupas, tačiau Šventasis Tėvas labiausiai akcentuoja, kad reforma turi prasidėti dvasiniu lygmeniu: kiekvienam kunigui būtina gilinti savo dvasinį gyvenimą, atsinaujinti. Popiežius vėriausiuosius Vatikano darbuotojus, žmones pačiose kongregacijose kviečia skirti daugiau laiko maldai, dvasiniam atsinaujinimui. Labiau nuskambėjęs jo reformos elementas – finansinis skaidrumas. Popiežius priminė, jog skaidrumas būtinas visuose Bažnyčios lygmenyse. Trečias reformos elementas yra pačių kongregacijų perorganizavimas, kad jos labiau tarnautų pastoraciniams poreikiams. Šie trys Vatikano reformos elementai – dvasinis atsinaujinimas, skaidrumas, prioritetas pastoracijai – yra ir visos Bažnyčios reformos elementai.

Arkivyskupas Gintaras Grušas, paprašytas pasidalyti, kokios dar naujienos iš apsilankymo Vatikane būtų aktualios „Bažnyčios žinių“ skaitytojams, pasidžiaugė, kad trečiasis Valandų liturgijos tomas yra prie patvirtinimo slenksčio, taip pat netrukus gali mus pasiekti ir Įkrikščioninimo apeigynas – tai ne tik sakramentų teikimo liturgija, bet bus parengta ir Pasirengimo suaugusiųjų Krikštui programa.

-žš-

Arkivyskupas metropolitas Gintaras Grušas

Pamokslas Lietuvos valstybės atkūrimo dieną Vilniaus arkikatedroje

Šiandien, kai susirinkome švęsti Lietuvos valstybės atkūrimo dienos ir melstis už Tėvynės laisvę, pirmasis skaitinys atkreipia mūsų dėmesį į tarpusavio santykių svarbą, į pirmųjų brolių – Kaino ir Abelio – negebėjimą taikiai sugyventi.

Girdėjome, kaip Dievas perspėja Kainą, kad nuodėmė tyko prie jo durų kaip žvėris, kurį būtina sutramdyti, kad neatsitiktų kas bloga. Gebėjimas sugyventi yra bendruomeninių santykių, kurie per amžius nesikeičia, šerdis.

Popiežius Pranciškus yra sakęs: „Godumas, netolerancija, valdžios troškimas – šie motyvai kursto apsisprendimą kariauti, juos pateisina tam tikra ideologija; tačiau iš pradžių atsiranda iškreiptas troškimas, impulsas. Ideologija yra pateikiama kaip pateisinimas, o kai ideologijos nėra, tuomet aidi Kaino atsakymas: „Argi man rūpi mano brolis?“ Pasak popiežiaus, tie, kurie kursto karą, niekam nežiūri į akis: nei senoliams, nei vaikams, nei mamoms ar tėčiams... Tarsi sakytų: „Argi man tai rūpi?“

Prisimindamas visų karų aukas, popiežius Pranciškus klausia, kodėl daugelio žmonių gyvenimas buvo nutrauktas, ir atsako: „Nes žmonija pasakė: „Argi man tai rūpi? [...] Išmintingųjų užduotis yra pripažinti klaidas, jausti skausmą, atgailauti, prašyti atleidimo ir verkti.“

Mes jaučiame iš išorės kylančius pavojus laisvei – nerimą kelia tarptautiniai konfliktai, karai, ir dėl to turime budėti. Tačiau didžiausią pavojų mūsų laisvei kelia ne išorinė grėsmė, o vidinės laisvės praradimas. Be laisvo žmogaus nėra laisvos, nepriklausomos valstybės! Atkreipkime dėmesį į Lietuvos himno žodžius, nes jie nurodo, ko reikia, kad užtikrintume brangia kaina įgytą laisvę: „Tegul tavo vaikai eina vien takais dorybės.“ Lietuvai reikia brandžių ir dorų piliečių. Skirkime laiko ir išteklių dorybėms ugdyti, nes doras pilietis užtikrina visuomenės laisvę.

Gyvename laisvoje šalyje, tačiau ar esame laisvi? Kaip dažnai esame pavergti ne tik priklausomybių, kurios žaloja asmeninį ir šeimos gyvenimą. Už durų taip pat tyko godumas ir asmeninės ambicijos, nesąžiningumas ir korupcija, keldami nemažą pavojų mūsų valstybės laisvei. Ką daryti, kaip užtikrinti savo laisvę ir padėti kitiems?

Tūkstantmetė žmonių patirtis mus moko, kaip ugdyti dorybes. Pradėkime nuo pagrindinių dorybių – pro-

tingumo, teisingumo, tvirtumo ir susivaldymo. Šiandien jos aktualios lygiai taip, kaip ir beveik prieš šimtą metų. Kasdien ugdykime dorybes ir kurkime dvasiškai stiprių ir sąžiningų visuomenės narių bendruomenę! Poryt kaip tik pradėdame gavėnią. Tai gera proga kiekvienam sąmoningai ir praktiškai stiprinti dorybes dvasinėmis pratybomis, susilaikymu ir gerais darbais.

Dorybės reikalingos mūsų valstybės vadovams ir tarnautojams, visiems politikams, teisėjams, policininkams ir kariams; jų reikia mūsų verslininkams, medicams, dvasininkams ir dėstytojams. Dorybės yra būtinos tėvams ir motinoms, jas reikia diegti vaikams ir jaunimui – neužtenka tik mokyti istorinių faktų ir kliautis laisvės sąvoka, kad „galiu daryti, ką noriu, nes esu laisvas žmogus“. Ar atkreipėte dėmesį, kaip dažnai šiomis dienomis Kaino ištarti žodžiai: „Argi aš savo brolio sargas?“ subtiliai perfrazuojami: „Jis laisvas žmogus, tegu elgiasi kaip nori“?

Tarp įvairių dorybių yra dvi pamatinės, kurių reikia kuriant tikrai nepriklausomą ir teisingumu grindžiamą visuomenę. Apie vieną iš šių dorybių byloja pirmieji mūsų tautos himno žodžiai: „Lietuva, Tėvyne mūsų, Tu didvyrių žeme!“ Mes, vienos tėvynės vaikai, broliai ir seserys, esame kviečiami sekti didvyrių pavyzdžiu. Apie šią didžiadvasiškumo dorybę, be kurios laisvė nebus patvari, retai susimąstome. O visuomenei reikia žmonių, siekiančių aukščiausių idealų, pasiaukojančiai tarnaujančių kitiems ir pasirošusių aukotis dėl didesnio gėrio, nesvarbu, kiek tai kainuotų. Tuo pasižymėjo Nepriklausomybės akto signatarai ir laisvės kovotojai, kurie gynė mūsų šalį.

Didžiadvasiškumas neatsiejamas nuo nuolankumo. Nuolankus žmogus supranta, kad ne jis yra savo gyvenimo autorius. Gyvenimą ir talentus esame gavę iš Dievo kaip dovaną, kad prisidėtume prie Dievo plano įgyvendinimo. Didžiadvasiškumas – tai matyti, kokių didžiųjų dalykų Dievas nori per mus nuveikti, o nuolankumas – tai išvelgti kiekvieno žmogaus, sukurto pagal Dievo paveikslą, didingumą. Tada galėsime vykdyti didžiulius užmojus – ginti Tėvynės laisvę, aukotis ir dirbti ne savo, o Tėvynės „naudai ir žmonių gėrybei“.

Dorybių, kurias minėjau, pamatas yra Dievo meilė. Dievas yra Meilės Autorius, visų dorybių šaltinis ir tikrasis laisvės garantas. Kreipkimės į Jį šiandien, dėkodami už laisvės dovaną. Atverkime Jam savo širdis, kad padarytų mus tinkamais laisvės dovanos saugotojais, kurie su nuoširdžia meile rūpinasi savo artimo gėriu. Tegu kiekvienoje širdyje šiandien skamba pasiryžimas: man tai rūpi! Viešpatie, man rūpi mano brolis, man rūpi Lietuva!

Pašvęstojo gyvenimo metai

Nuo 2014 metų spalio 15-osios iki 2015-ųjų spalio 15 dienos švenčiami Šventosios Jėzaus Teresės jubiliejaus metai minint 500-ąsias jos gimimo metines (gimė 1515 m. kovo 28 d.) ir 400 metų sukaktį nuo jos paskelbimo palaimintąja (1614 m. balandžio 24 d.). Šio jubiliejaus ir Pašvęstojo gyvenimo metų proga pristatome tris dokumentus: palai-

minojo popiežiaus Pauliaus VI apaštališkąjį laišką *Multi-formis Sapientia Dei ir homiliją, skelbiant apie Bažnyčios mokytojos titulo suteikimą šv. Jėzaus Teresei (1970 m. rugsėjo 27 d.)*, taip pat popiežiaus Pranciškaus žinią Avilos vyskupui Jesus Garcia Burillo Teresės jubiliejaus metų pradžios proga (2014 m. spalio 14 d.).

Paulius VI

Apaštališkasis laiškas

Multi-formis Sapientia Dei

Šventoji Jėzaus Teresė, Mergelė iš Avilos, skelbiama Bažnyčios mokytoja

Ad perpetuam rei memoriam

Įvairialypė Dievo Išmintis kartais aiškiau apsidriškia kai kuriems mylimiems Kristaus mokiniams, ir jiems paslaptingo plano bei nepakartojamo dosnumo dėka leidžiama suprasti, koks yra „plotis ir ilgis, ir aukštis, ir gylis, ir pažinti Kristaus meilę, kuri pranoksta bet koki žinojimą“ (Ef 3, 18–19). Iš tiesų, „Šventoji Dvasia Dievo tautą šventina, veda ir puošia dorybėmis ne vien per sakramentus ir tarnybas; savo dovanas dalydama „kiekvienam atskirai, kaip jai patinka“ (1 Kor 12, 11), ji kiekvieno luomo tikintiesiems taip pat dalija ypatingas malones, jomis padarydama juos tinkamus ir pasirengusius imtis įvairių darbų bei pareigų, naudingų Bažnyčios atnaujinimui ir plėtimui“ (LG 12).

Jėzaus Teresė, didi ir kilni mergelė, be to, ir Šventčiausiosios Karmelio Kalno Mergelės Marijos ordino reformuotoja, su dieviška gausa buvo dosniai apdovanota šventomis charizmomis. Būdama paprasta ir stokodama humanitarinės srities žinių, ji taip pranoko kitus ir žodžiais, ir raštais, kad jai būtų galima skirti šiuos žodžius: „atvers jam burną sueigoje“ (Sir 15, 5). Ji teisėtai šventų žmonių buvo paskelbta šventąja ir šventųjų mokslų mokovų gerbiama kaip patikima vadovė bei mokytoja. Nors jai rūpėjo daugybė reikalų, susijusių su jos pareigomis, vis dėlto matome, kad ji nuolat ilgėjosi geresnės tėvynės, t. y. dangiškosios; beveik nuolat kentėdama kūno kančias ir slegiama rūpesčių, ji be baimės imdavosi bet kokio žygio Dievo garbei ir Kristaus Bažnyčios naudai.

Kadangi ši Dievo tarnaitė visada buvo aukštinama tiek dėl ypatingų gyvenimo darbų, tiek dėl išskirtinių sielos dorybių ir proto skvarbumo, manome, jog dėl šios teisingos ir kilnios priežasties mūsų pirmtakas Grigalius XV jai suteikė šventosios garbę, kad visi Kristų tikintieji suprastų, kaip gausiai Dievas buvo pripildęs savo tarnaitę Šventosios Dvasios (plg. dekr. *Omnipotens sermo*), todėl neabejojame, jog turime paskelbti ją, pirmąją moterį, Bažnyčios mokytoja, ypač dėl jos dieviškųjų dalykų pažinimo ir mokymo. Mes iš tiesų pasitikime, kad Jėzaus Teresė, iškilmingu dekretu paskelbta krikščioniškojo gyvenimo mokytoja, įkvėps ir mūsų laikų žmones ugdyti visų pirma tai, kas skatina sielos meilę kontempliacijai ir dangiškųjų dalykų siekiui.

Teresė gimė 1515 metų kovo 28 dieną Aviloje, Ispanijoje. Dar vaikystėje leido nuspėti, kokia ji taps vieną dieną, kadangi stengėsi gyventi pasislėpusi savo namų soduose, pasiryžusi iki mirties laikytis to, ką dažnai skaitydavo apie ankstyvosios Bažnyčios kankinius. Anksti mirus mamai, ji atsidavė pačios Dievo Motinos rūpesčiui ir pagalbai. Todėl savaime suprantama, kad ji nuo pat vaikystės troško visiškai pasišvęsti Dievui ir sulaukusi dvidešimties metų nuvyko į karmeličių vienuolyną. Nors, laikydamasi patikimų nurodymų, ji stropiai stengėsi lavinti dorybes, tačiau pradinis sielos užsidegimas ėmė blėsti, ir ji pradėjo tolti nuo savojo tikslo. Laimei, Petro Alkantariečio, Liudviko Bertrando, Pranciškaus Bordžijos, Jono Aviliečio ir kitų šventųjų raginama, ji intensyviai ėmė mąstyti apie dangiškąją tikrovę ir tobulesnių, Dievui priimtinesnių darbų darymą. Ji uoliai puoselėjo ir didžiadvasiškai įvykdė šį apsisprendimą, kaip liudija ir jos nuodėmklausiai, ir kiti žmonės, padėję jai gyvenime ir darbuose.

Atrodė, kad ji yra pašaukta vykdyti ypatingas užduotis, į kurias buvo linkusi dėl savo gabumų ir tam tikro prigimtinio valios polinkio. Iš tikrųjų ji buvo nuolatinės ir ryžtingos intencijos skatinama veikti, kad jos ordino vienuolynas sugrįžtų prie senosios regulos, kurios buvo nustota laikytis dėl sugedusių papročių. Būdama 47 metų, ji tai sėkmingai įgyvendino, patvirtinus

Šventajam Sostui, pasitarusi su šventais bei mokytais vyrais. Vėliau kilus sunkumams ir kitose vietose, juos įveikė taip drąsiai ir išliko tokia tvirta pasirinktame kelyje, kad per kelerius metus Ispanijos teritorijoje įkūrė nemažai kitų vienuolynų. Be to, siekdama tinkamiau pasirūpinti reformuotais moterų vienuolynais ir prisidėti apaštališkais darbais prie Bažnyčios augimo, ji sumanė pasiūlyti kilnesnę gyvenimo tvarką ir vyrams karmelitams, ir šią užduotį įvykdė padedama šv. Kryžiaus Jono.

Taip įkūrusi ir išplėtusi ordiną, ji atsidėjo mokydama maldingas moteris, kurių kasdien vis daugiau suburdavo aplink save, švento gyvenimo būdo, kad iš tiesų gyventų slaptoje ir vienumoje su Dievu, į jį kreiptų nuolatinės maldas už Bažnyčią, marintų savo kūną dažnomis ir savanoriškomis kančiomis, būtų vieningos tarpusavio meilumu ir gerumu, pakludamos ypatingam Kristaus įsakymui. Ji pati buvo puikus visų dorybių praktikavimo pavyzdys bei paskatinimas. Pasižymėjo išmintingumu ir evangeliniu paprastumu, sielos nuolankumu, klusnumu vyresniesiems, taip pat ir sunkiuose dalykuose, savęs nepaisymu ir ypatingu noru padėti kitiems, ir jų labai ji nedvejodama aukojo save ir savo poreikius. Gyveno asketišką ir kietą gyvenimą, buvo kantri ištikta nepalankių įvykių ir Dievui dėkinga už laimingus dalykus. Degė karštu pamaldumu Dievui, intymiai apglėbta jo meilės. Pripildyta nesuskaičiuojamų Dievo malonių, ji visiškai priėmė Bažnyčios patarimus, labiau vertindama ištikimą ir nuolankų klusnumą Dievo tarnams nei vizijas, apreiškimus ir ekstazes. Sakoma, kad dėl tokio nuolatinio bendravimo su Dievu jos veide kažkas ryškiai švietė, ir tai kiekvienam keldavo nuostabą bei džiaugsmą.

Prie viso to reikėtų pridėti žmogiškąsias dorybes, kurias, kaip pasakojama, Teresė ugdė: visada stengėsi sakyti tiesą, išlaikyti duotą žodį, įvykdyti pažadus, kalbėti nuoširdžiai, kupinai džiaugsmo ir meilumo žodžiais. Visame, ką turėjo atlikti ar palaikyti, išsiskyrė didžiadvasiškumu, vienodai vertino ir gerbė visus. Nereikėtų pamiršti, kad šalia visų įsipareigojimų ir nuolatinų rūpesčių ji rado laiko bei jėgų rašyti įstabius veikalus, kurie, atrodo, turėjo pareikalauti ir užimti visą labai veiklios, išvalgios ir skvarbios dieviškų bei dangiškų dalykų tyrinėtojos egzistenciją.

Pagaliau Alboje trumpa ir mirtina liga ištiko tą, kuri dirbo taip ilgai ir taip aktyviai, priversdama susilaikyti ją nuo kitų iniciatyvų. Didžiadvasė motina šventai mirė 1582 metų spalio 4 dieną, pakartotinai paliudydama mylinčios dukros klusnumą Kristaus Bažnyčiai.

Ji per visą savo gyvenimą buvo visur giriama dėl savo nepaprastų dorybių, o po mirties atsiskleidė ir buvo gerbiama su dar didesniu pasididžiavimu. Todėl teisėtai Paulius V jai pripažino palaimintųjų dangaus gyventojų garbę, o Grigalius XV – šventųjų garbę; ji buvo iškelta kaip krikščioniško ir vienuolinio gyvenimo pavyzdys, į kurį visi galėtų kreipti žvilgsnius. Traukia sekti šios Dievo tarnaitės šventumu, nes mus ypač žavi jos mokymas. Nors ne kartą yra pareiškusi, jog yra nepajėgi suprasti ir mokyti, vis dėlto, Dievo įkvėpta, sugebėjo suvokti, mokyti, rašyti pačius giliausius dalykus, laikydama Kristų vieninteliu savo mokymo šaltiniu, tarsi gyvąja knyga. Reikėtų laikyti nuostabiu dalyku tai, kad šv. Teresė prasiskverbė į Kristaus slėpinį ir į žmogiškosios sielos supratimą taip išvalgiai ir išmintingai, kad jos mokymas aiškiai parodo tikrą ypatingos Dvasios charizmos buvimą ir jėgą. Šiame mokyme pasireiškia giliausias tikrovės suvokimas, vidinis gyvojo Dievo, Išganytojo Kristaus ir Bažnyčios slėpinio supratimas, gyva malonės patirtis, kuri išaukština ir išpuoselėja prigimtį, papuoštą daugybės talentų. Iš to kyla nepraeinantis jos mokymo veiksmingumas ir autoritetas, kuris nusitęsia už Katalikų Bažnyčios ribų, pasiekdamas net ir netikinčiuosius.

Raštai; Kristaus žmogystė; malda

Jos mokymas buvo svarbus ne vien tikinčiųjų gyvenime, bet ir turėjo veiksmingą įtaką rinktinei ir labai vertingai teologinio pažinimo sričiai, kuri šiandien vadinama dvasine teologija. Teresės raštai yra gausus daugybės patirčių, liudijimų, dvasinių išvalgų šaltinis, iš kurio uoliai sėmėsi visi šios teologijos srities tyrinėtojai. Nors šių raštų apmatai surašyti dėl įvairių motyvų bei įvairiomis aplinkybėmis, neturint iš anksto nustatyto metodo, vis dėlto jie sudaro darnų ir vientisą dvasinio mokymo kūną. Knygoje, pavadintoje *Gyvenimo knyga*, Teresė pasakoja apie visumą darbų, kuriuos joje atliko gailestingasis Dievas, paaiškina jų prasmę ir pateikia juos skaitytojų akims kaip nuostabią „išganyto istoriją“. Veikale *Tobulumo kelias*, atskleisdama puikius ugdymo gebėjimus, ji išdėsto asketinius dieviškojo gyvenimo pagrindus, pagrindines dorybes, taip pat vidinės ir kontempliatyvos maldos būtinybę ir laipsnius. Knygoje *Vidinė pilis* nagrinėja pilnutinę ir tobulą dieviškojo gyvenimo sklaidą žmoguje, kuris gali tapti Trejybės ir Kristaus slėpinio dalininku iki pačių aukščiausių mistinės patirties lygmenų. Veikale, paprastai vadinamame *Steigimų knyga*, Teresė pasakoja apie savo apaštalavimo užmojus ir sunkumus, kuriuos teko pakelti dėl savo ordino reformos Kristaus Bažnyčios labui. Taip pat yra jos laišakai, pilni žmogiškumo, atskleidžiantys jos išmonę ir proto universalumą, kadangi ji stengėsi

aktyviai gyventi jai skirtą kontempliatyvų gyvenimą ir kartu dalyvauti savo laikmečio žmonių religiniuose bei žemiškuose reikaluose.

Galiausiai užrašų knygoje, pavadintoje *Dvasiniai liudijimai*, atsiskleidžia jos šventas noras visiškai patikėti savo dieviškąsias dovanas Bažnyčios autoritetui. Kadangi Teresės dvasinio mokymo centras yra Jėzus, apreiškiantis Tėvą, besijungiantis su juo ir besivienijantis su mumis, geriausi šio mokymo pamatai yra krikščioniškoji malda, kaip meilės gyvenimas, ir Bažnyčia, per kurią mumyse įgyvendinama Dievo karalystė. Mūsų vienijimuisi su Kristumi rengiamasi prie Dievo žodžio stalo, nepaliamajam apmąstant Evangeliją, ir prie jo Kūno bei Kraujo stalo per Eucharistijos aukos puotą. Šiose abiejose puotose Kristaus žmogystė intymiai jima jam visiškai atsiduodanti žmogų į savo mirties, prisikėlimo ir šlovingo gyvenimo su Tėvu slėpinį. Dėl to švenčiausioji Kristaus žmogystė apima visoki mūsų gerį bei išganymą. Savo *Gyvenimo knygoje* Teresė išreiškia šį mokymą tokiais žodžiais: „Negalime kitaip patikti Dievui, nė Dievas negali pasidalyti savo dovanomis su mumis kitaip, kaip tik per švenčiausiąją Kristaus žmogystę, kuria Jis gėrisi“ (22, 6). Iš tiesų žmogus tik tada pasieks tobulumą, kai galės pasakyti su Pauliumi: „Mano gyvenimas yra Kristus“ (plg. *Buveinės*, VII, 2, 5). Kita vertus, maldos gyvenimas, kurio Teresė moko toje pačioje *Gyvenimo knygoje* (8, 5), gali būti vertinamas kaip meilės gyvenimas, nes malda yra tas draugystės poreikis, dėl kurio ilgai kalbamės vieni su Dievu, žinodami, kad esame jo mylimi. Dievas kviečia žmogų ir nesiliauja jo raginęs, kad jis priimtų Jo draugystę ir turėtų kasdien vis glaudesnę bendrystę su Juo. Žmogus stengiasi atsiliepti į šią draugystę su Tėvu per Kristų Šventojoje Dvasioje ir būti jos vertas. Tad maldos ir kontempliacijos didybė neatitraukia žmogaus nuo to, kas susiję su Dievo karalyste ir Bažnyčia, bet kaip tik stumia prie jų su vis didesniu palankumu ir degančiu troškimu. Tai parodo tiek Teresės gyvenimas ir nuostabūs darbai, kuriuos ji pastūmėta būtent kontempliacijos pilnatvės atliko Bažnyčios labui, tiek liudijimas, kurį paskelbė kaip savo mokymo pagrindą ir kurį mirdama pakartojo su visišku tikrumu ir džiaugsmu širdyje: „Ačiū, Viešpatie, kad mirštu kaip Bažnyčios dukra.“

Tokioms aplinkybėms jau 1967 m. spalio 15 d. viešai paskelbė ketinimą įrašyti šventąją Jėzaus Teresę į Bažnyčios mokytojų sąrašą. Šis ketinimas buvo pagrįstas ne vien pažintimi su šios šventos moters mokymu, bet ir pagarba šv. Teresės mokymo iškilumui, ši pagarba daug kartų išreiškta žodžiais Romos pontifikato pirmtakų, kurie, atrodo, neabejotinai pranoko mūsų iškilmingą paskelbimą. Tarp jų Grigalius XV,

kuris kanonizacijos bulėje apie šv. Teresės Avilietės mokymą pateikė tokį liudijimą: „Visagalis... ją taip pripildė supratimo dvasios, kad... laistė ją dangiškos išminties lietumi.“ Taip pat labai svarbus šv. Kryžiaus Jono ir Teresės palyginimas, kurį Benediktas XIII pateikė per šio šventojo kanonizaciją: „...savo raštuose aiškindamas slėpingas mistinės teologijos paslaptis, buvo dieviškai apšviestas – ne kitaip negu Teresė“. Šiuo palyginimu mokytojas sugretinamas su mokytoju. Be to, yra labai garsus Pijaus X pareiškimas: „Ši moteris buvo tokia didi ir tokia naudinga sveikam krikščioniškam ugdymui, jog atrodo, kad ji nedaug, o gal ir nė kiek nėra žemesnė už tuos Bažnyčios mokytojus ir tėvus, kuriuos minėjome (t. y. Grigalių Didįjį, Joną Auksaburnį, Anzelmą Kenterberietį)“. Tas pats popiežius 1914 m. kovo 7 d. apaštališkajame laiške *Ex quo nostrae* nedvejodamas pasakė: „Dėl to Bažnyčia pagrįstai priskiria šiai mergelei mokytojams teikiama garbę.“ Benediktas XV, 1921 m. gruodžio 24 d. kalbėdamas su kardinolais, sakė, kad Teresė su šventumo karūna sujungė mokymo vainiką. Pijus XI 1922 m. liepos 25 d. apaštališkojoje konstitucijoje *Summorum Pontificum* ją pavadino „išmintingiausiaja motina“ ir „aukščiausiaja kontempliacijos mokytoja“. Pijus XII savo 1951 m. lapkričio 23 d. kalboje paskelbė, kad per šv. Teresės veiklą Šventoji Dvasia visai Bažnyčiai parūpino dvasinio mokymo lobį. Galiausiai Jonas XXIII, mūsų tiesioginis pirmtakas, savo 1962 m. liepos 16 d. apaštališkajame laiške pavadino ją ypatinga Bažnyčios šviesa.

Ir šventieji, kurie Dievo apvaizdos dangišku patarimu gyvenime bendravo su Terese, niekada neatskyrė pagarbos jos šventumui nuo pagarbos jos dieviškai įkvėptam mokymui. Iš tiesų tai buvo garsūs vyrai, tokie kaip Petras Alkantarietis, Pranciškus Bordžija, Kryžiaus Jonas, Jonas de Ribera, Jonas Avilietis. Visi jie turėjo Dievo apšviestą kontempliacijos mokytoją, o kalbant tiksliau, dvasios mokytojų mokytoją. Ir vėliau buvo šventų Bažnyčios mokytojų, kurie ją gerbė su tokiau pat pasigėrėjimu – tai Pranciškus Salezas ir Alfonsas Liguoris, taip pat kiti šventieji – Antanas Marija Klaretas, Karolis Secietis, Vincentas Palotis.

Bažnyčia visuomet manė, jog Avilos mergelė turėtų būti paskelbta Bažnyčios mokytoja. Pakanka paminėti Salamankos teologų mintis: esant priešingoms nuomonėms šiuo klausimu, jie 1657 metais atvirai rašė: „Dabar mūsų palaimintoji motina Teresė turi mokytojos aureolę, o Bažnyčia priima ir patvirtina jos nepaprastą mokymą... kaip ateinantį iš dangaus.“ Dėl didelio troškimo, kad tokios didžios moters šventumas ir mokymas būtų dar naudingesni visiems, mums pasirodė, jog būtų gera suteikti šiai moteriai Bažnyčios

mokytojos kultą, nors iki šiol jis buvo teikiamas tik šventiems vyrams. Todėl įpareigojome Šventąją apeigų kongregaciją išnagrinėti šį klausimą itin atidžiai. Ir ji, pasinaudojusi mokytojų žmonių atliktu darbu bei nuomonėmis, eiliniame 1967 m. gruodžio 20 d. posėdyje pasiūlė peržiūrėti punktą, dėl kurio nebuvo apsispręsta – kad Bažnyčios mokytojo kultą ir titulą pagal popiežiaus Benedikto XIV dekretus ir taisykles būtų galima priskirti ne tik vyrams, bet ir moterims, kurios šventumu bei puikiu mokymu prisidėjo prie bendro tikinčiųjų labo. 1968 m. kovo 21 d. ratifikavome ir patvirtinome dalyvaujančių kardinolų, prelatų ir oficialių mintį, jie užtikrino, jog tai yra galima. Kadangi mylimas sūnus šv. Juozapo Mykolas Angelas, generalinis basųjų karmelitų ordino prepozitas, išreiškdamas savo bei ordino troškimą, paprašė, kad paskelbtume Jėzaus Teresę Bažnyčios mokytoja, to paties prašė daug kardinolų, arkivyskupų, vyskupų, vienuolinių ordinų, kongregacijų bei pasaulietinių institutų vyresniųjų, taip pat išsilavinusių žmonių iš universitetų bei kolegijų, nusiuntėme šiuos prašymus ir balsus Šventajai apeigų kongregacijai, o ji juos įvertino ir paruošė labai svarbią, vadinamąją specialią *positio*, kurioje su dideliu atsargumu bei stropumu išnagrinėjo visą klausimą. Tuo metu įsteigtos Šventųjų skelbimo kongregacijos atsakingieji kardinolai labai kruopščiai ištyrė atvejį ir išklaušė šios bylos postulatoriaus mūsų garbingojo brolio kardinolo Arcadio Larraona pranešimą, taip pat prelatų oficialių nuomonę, savo sprendimą išreiškė eiliniame kongregacijos posėdyje, vykusiame Vatikano bazilikoje 1969 m. liepos 15 d. Visi sutartinai pareiškė, jog šventoji Jėzaus Teresė yra tikrai verta būti įtraukta į Bažnyčios mokytojų sąrašą. Galiausiai po to, kai praėjusių metų liepos 21 d. buvome apie tai informuoti ir atidžiai viską išnagrinėjome, patvirtinome minėtos kongregacijos sprendimą nustatydami, kad byla būtų užbaigta iškilmingomis apeigomis.

Ir tai įvyko šiandien, Dievui padedant bei visai Bažnyčiai pritariant. Šv. Petro bazilikoje, susirinkus minioms tikinčiųjų iš visų kraštų, o ypač iš Ispanijos, dalyvaujant daugybei kardinolų ir šventosios Romos kurijos bei visos Bažnyčios prelatų, ratifikavusių visus dekretus, prisidedančių prie Basųjų karmelitų ordino prašymų, taip pat kitų prašančiųjų balsų, dieviškosios aukos metu ištarėme šiuos žodžius: „SU TIKRU ŽINOJIMU IR PASVERTU SPRENDIMU, TURĖDAMI PILNUTINĘ APAŠTALIŠKAJĄ GALIĄ, SKELBIAME JĖZAUS TERESĘ, MERGELĘ IŠ AVILOS, VISUOTINĖS BAŽNYČIOS MOKYTOJA.“

Ištarę šiuos žodžius ir padėkoję Dievui kartu su dalyvaujančiais kalbėjome apie nuostabų šios moky-

tojos šventumą bei mokymą ir ant Didžiojo bazilikos altoriaus paaukojome dieviškąją auką.

Dabar šiuo klausimu nutariame, kad mūsų laiško bus ištikimai laikomasi ir kad jis bus visiškai įgyvendinamas ir ateityje, kad jis bus deramai vertinamas, o bet kurie su tuo susiję prieštaravimai, kylantys iš bet kurios vyresnybės, nesvarbu, sąmoningai ar iš nežinojimo, bus laikomi nepagrįstais.

Paskelbta Romoje, prie Šventojo Petro, užantspauduota Žvejo žiedu, 1970 Viešpaties metų rugsėjo 27 d., aštuntaisiais mūsų pontifikato metais.

PAULIUS VI

Popiežius Paulius VI

Homilija skelbiant šv. Jėzaus Teresę Bažnyčios mokytoja

1970 m. rugsėjo 27 d.

Mes suteikėme, o gal geriau – mes pripažinome šventajai Jėzaus Teresei Bažnyčios mokytojos titulą.

Vien jau tariant šios nepakartojamos ir nepaprastai didžios šventosios vardą šioje vietoje ir tokiomis aplinkybėmis, mūsų sielose kyla daugybė minčių. Pirmoji būtų atkurti mintyse Teresės paveikslą: matome ją, iškylančią prieš mus, kaip išskirtinę moterį, kaip vienuolę, apsisiautusių nuolankumu, atgaila ir paprastumu, spinduliuojančią savo žmogiškuoju gyvybingumu ir dvasiniu gyvastingumu. Matome ją ir kaip istorinio, garsaus ordino reformatorę ir steigėją, ir kaip genialią ir vaisingą rašytoją, dvasinio gyvenimo mokytoją, neprilygstamai kontempliatyvią ir nenuilstamai veiklią... Kokia ji didi! Kokia unikali! Kokia žmogiška! Kokia patraukli jos asmenybė! Prieš kalbėdami apie kitus dalykus, trokštame kalbėti apie ją, šią šventąją, tokią įdomią įvairiais aspektais. Tačiau nelaukite, kad šiuo metu imtume kalbėti apie Jėzaus Teresės asmenybę ir jos darbus: dvigubos bibliografijos, mūsų Šventųjų skelbimo kongregacijos taip rūpestingai surinktos į vieną knygą, pakaktų atgrasyti tiems, kurie norėtų sutraukti į keletą žodžių istorinį ir biografinį šios šventosios paveikslą, nes ji, atrodo, tiesiog išsiveržia iš aprašymų rėmų, į kuriuos ją norima sutalpinti. Tačiau dabar norėtume

trumpam sutelkti dėmesį ne į ją, o į įvykį, kurio liudininkais tapome, į faktą, kurį įrašome Bažnyčios istorijoje ir kurį pateikiame Dievo tautos maldingumui ir apmąstymams: į tai, kad Teresei Avilietei, Šventajai Jėzaus Teresei, didžiajai karmelitei, suteikiamas Bažnyčios mokytojos titulas.

Išminties spinduliai šventume

Šio akto reikšmė labai aiški; tai aktas, kuris pačia savo intencija siekia spinduliuoti; jis galėtų simboliškai reikšti žibintą, įžiebtą priešais nuolankią, tačiau didingą šventosios figūrą; jis švyti dėl pluošto spindulių, kuriuos Bažnyčios mokytojos titulas skleidžia ant jos; taip pat švyti dėl kito pluošto spindulių, kuriuos tas pats titulas žeria ant mūsų.

Titulo šviesa, nušviesdama Teresę, išryškina neginčijamas vertybes, kurios jau buvo plačiai pripažintos. Visų pirma jos gyvenimo šventumą, kurį oficialiai paskelbė mūsų pirmtakas Grigalius XV 1622 m. kovo 12 d. (praėjus trisdešimčiai metų po jos mirties) per iškilų kanonizaciją, kurios metu kartu su mūsų karmelite į šventųjų gretas buvo įtraukti Ignacas Lojola, Pranciškus Ksaveras, Izidorius Artojas – visi katalikiškosios Ispanijos garbei, – o su jais dar florentietis ir romietis Pilypas Neris. Antras dalykas, titulo šviesa taip pat pabrėžia šios šventosios „mokymo iškilumą“ (plg. Prospero Lambertini, jis vėliau tapo popiežiumi Benediktu XIV, *De Servorum Dei beatificatione*, IV, 2, c. 11, n. 13). Šventosios Teresės Avilietės mokymas spindi šiomis charizmomis: tiesa, katalikų tikėjimo atitikimu, naudingumu sielų ugdymui. Kitas ypač pabrėžtinas dalykas yra išminties charizma – tai vienas patraukliausių ir sykiu slėpiningiausių šventosios Teresės mokytojų aspektų; dieviškojo įkvėpimo įtaka šiai nuostabiai mistinei rašytojai. Iš kur Teresė įgijo doktrinos lobį? Neabejotinai, jis radosi iš jos intelekto, iš jos kultūrinio bei dvasinio ugdymo, iš skaitybos, pokalbių su didžiaisiais teologijos ir dvasingumo mokytojais, iš jos ypatingo jautrumo, nuolatinės ir intensyvios asketiškos drausmės, kontempliatyvos meditacijos, trumpai tariant, iš jos atsiliepiamo į malonę, priimtą į nepaprastai turtingą, maldos praktikai ir patirčiai paruoštą sielą. Tačiau ar tik šis buvo jos „iškilus mokymo“ šaltinis? Ar šventojoje Teresėje nederėtų išvelgti veiksmų, faktų, būsenų, kilusių ne iš jos pačios, tačiau jos patirtų, iškentėtų, pasyvių ir mistinių pačia tikriausia šio žodžio prasme, priskirtinų ypatingam Šventosios Dvasios veikimui? Neabejotinai susiduriame su siela, kurioje pasireiškia ypatinga dieviškoji iniciatyva ir kurią Teresė suvokia, o tada aprašo jai būdinga literatūrine kalba – paprastai, ištikimai ir nuostabiai.

Visomis jėgomis kilti į Dievą

Čia klausimų daugėja. Mistinio veikimo originalumas yra vienas subtiliausių ir sudėtingiausių psichologinių reiškinių, į kuriuos gali įsiterpti daug veiksmų, ir tai įpareigoja stebėtoją imtis kuo griežčiausio atsargumo; tačiau juose žmogiškosios sielos stebuklai reiskiasi stebinančiu būdu. Vienas suprantamiausių yra meilė: meilė, širdies gelmėse švenčianti savo giliausias ir įvairiausias apraiškas; meilė, kurią galų gale turėsime pavadinti santuokine, nes tai yra iš aukštybių nužengiančios, užtvindančios dieviškosios Meilės susitikimas su visomis jėgomis besistengiančia pakilti žmogiškąja meile; tai pats intymiausias ir stipriausias susivienijimas su Dievu, kokį tik duota patirti šioje žemėje gyvenančiai sielai; ir jis virsta šviesa, virsta išmintimi, dieviškųjų ir žmogiškųjų dalykų žinojimu. Būtent apie šiuos slėpinius mums kalba Teresės mokymas; tai maldos slėpiniai. Čia jos mokymo esmė. Ji gavo privilegiją ir nusipelnė pažinti šiuos slėpinius per švento gyvenimo, pašvęsto kontempliacijai ir tuo pat metu panirusio veikloje, patirtį; per iškentėtą ir skanautą neeilinių dvasinių dovanų išliejimo patirtį. Teresė sugebėjo šiuos slėpinius meistriškai išdėstyti raštu, taip, kad yra laikoma viena žymiausių dvasinio gyvenimo mokytojų. Ne veltui šioje bazilikoje ant Teresės statulos, kur ji vaizduojama kaip steigėja, yra gerai šią šventąją apibūdinantis įrašas: *Mater Spirituum*. Šventajai Teresei jau buvo pripažinta, galima sakyti, vienbalsiu pritarimu, ši prerogatyva būti motina, būti dvasinių asmenų mokytoja. Motina, pilna žavaus paprastumo, mokytoja, kupina nuostabios gelmės. Šventųjų, teologų, tikinčiųjų ir mokslininkų tradicinis pritarimas jau buvo užtikrintas; mes tai patvirtinome, kad ji, pasipuošusi šiuo Bažnyčios mokytojos titulu, atliktų dar svaresnę misiją savo vienuolinėje šeimoje, besimeldžiančioje Bažnyčioje ir pasaulyje savo amžina ir dabartine žinia – žinia apie maldą.

Maldos žinia

Štai ši šviesa, šiandien dar gyvesnė ir skvarbesnė, kuria mums spindi šventajai Teresei suteiktas Bažnyčios mokytojos titulas. Žinia apie maldą! Ji ateina pas mus, Bažnyčios vaikus, šią valandą, kuriai būdingos didžiulės liturginės maldos reformos ir atnaujinimo pastangos; ateina pas mus, išorinio pasaulio didelio triukšmo ir išitraukimo į modernaus gyvenimo nerimą gundomus prarasti tikrus sielos lobius dėl viliojančių žemės turtų. Ateina pas mus, mūsų laikų vaikus, kai ne tik prarandamas bendravimo su Dievu įprotis, bet ir nebesuvokiamas poreikis bei pareiga Jį garbinti ir Jo šauktis. Pas mus ateina maldos žinia, giesmė ir muzika malone persmelktos sielos, atviros tikėjimo,

vilties ir meilės pokalbiui, tuo metu, kai psichoanalizės tyrinėjimais išderina tą trapų ir sudėtingą instrumentą, kuris mes esame, tačiau ne tam, kad nuskambėtų kenčiančios ir atpirktos žmonijos balsai, bet kad būtų klausomasi savo pašamoninio žvėries neramaus murmėjimo ir savo nedarnių aistrų bei desperatiško nerimo šauksmo. Mus pasiekia didinga ir paprasta maldos žinia, kai išmintingoji Teresė ragina suvokti „tą didį gėrį, kurį Dievas daro sielai, kai nuteikia ją su troškimu praktikuoti vidinę maldą... Nes vidinė malda, man atrodo, yra ne kas kita, kaip artima draugystė, kai dažnai vienuoje kalbamės su Tuo, kuris, kaip žinome, mus myli“ (*Gyvenimo knyga*, 8, 4–5).

Apibendrinant, tai yra šventosios Jėzaus Teresės, šventosios Bažnyčios mokytojos, žinia mums: išklausykime ją ir įsisavinkime. Reikėtų pridėti porą pastabų, kurios, mums atrodo, yra svarbios. Pirmoji: šv. Teresė Avilietė yra pirmoji moteris, kuriai Bažnyčia suteikia Mokytojos titulą. Ir šis faktas negali nepriimti griežtų šv. Pauliaus žodžių: *Mulieres in Ecclesiis taceant* (1 Kor 14, 34). Tuo norima pasakyti, kad net ir šiandien moteris nėra skirta Bažnyčios hierarchinėms magisteriumo ir tarnybos funkcijoms. Tad ar tuo būtų pažeistas apaštalo priesakas?

Galime aiškiai atsakyti: ne. Iš tiesų tai nėra titulas, kuris apimtų hierarchines mokymo funkcijas, tačiau sykiu turime atkreipti dėmesį, jog tai jokių būdu nereiškia moters Dievo tautoje atliekamos kilnios misijos menkesnio vertinimo.

Priešingai, moteris per krikštą tapdama Bažnyčios nare, dalyvauja bendroje tikinčiųjų kunigystėje, kuri jai leidžia ir ją „žmonių akivaizdoje“ įpareigoja „išpažinti iš Dievo per Bažnyčią gautą tikėjimą“ (*Lumen gentium*, 11). Šiame tikėjimo išpažinime daugelis moterų yra pakilusios į aukščiausias viršūnes, tad jų žodis ir raštai tapo šviesa ir kelrodžiu jų broliams. Šviesa, kasdien maitinama intymaus ryšio su Dievu, netgi per kilniausias mistinės maldos formas, ir todėl šv. Pranciškus Salezas nedvejodamas teigia, kad jos turi ypatingą gebėjimą. Šviesa aukščiausiu būdu tampa gyvenimu tarnaujant dėl žmonių gėrio.

Įveikiant visas kliūtis: jausti su Bažnyčia

Todėl Susirinkimas norėjo pripažinti kilnų moterų bendradarbiavimą su dieviškąja malone, kuri jos kviečiamos praktikuoti, idant žemėje būtų įkurta Dievo karalystė, ir, aukštindamas jų misijos didybę, nedvejodamas pakviečia jas bendradarbiauti, „kad žmonija nedegraduotų“, kad žmonės būtų „sutaikinti su gyvybe“, kad būtų „išsaugota taika pasaulyje“ („Žinia mo-

terims“). Antra, nenorime užmiršti fakto, jog Šventoji Teresė buvo ispanė, ir Ispanija ją teisėtai laiko viena didžiausių savo garsenybių. Jos asmenybėje vertinami jos tėvynės bruožai: dvasios tvirtumas, jausmų gilumas, nuoširdumas, meilė Bažnyčiai. Jos asmenybė įsilieja į šlovingą šventųjų ir mokytojų epochą, kuriai būdinga dvasingumo plėtotė. Teresė klauso jų su mokinišku nuolankumu, tačiau tuo pat metu moka įvertinti juos turėdama didžios dvasinio gyvenimo mokytojos nuovokumą, o šie būtent žvelgia į ją.

Kita vertus, ir jos tėvynėje, ir už jos ribų siautėjo žiauri Reformacijos audra, tarpusavyje supriešindama Bažnyčios vaikus. Dėl savo meilės tiesai ir savo artumo Mokytojui ji turėjo pakelti įvairiausių kartėlio ir nesusipratimų apraiškų, ir jos siela negalėjo nurimti dėl vienybės skilimo. Ji rašo: „Kentėjau daug ir taip, lyg būčiau kažkas ar galėčiau kažką, aš verkiau su Viešpačiu ir maldavau jo ištaisyti tokį didelį blogį“ (*Tobulumo kelias*, 1, 2). Tas jos vienybės su Bažnyčia jausmas, išgyventas skausme, matant besiskaidančias jėgas, skatino ją reaguoti su visa tvirtos kastilietiškos dvasios jėga, degant uolumu, kad būtų statoma Dievo karalystė. Su savo reformos vizija ji nusprendė prisišverbti į aplinkinį pasaulį, idant įspaustų jame prasmę, darną, krikščionišką dvasią.

Praėjus penkiems amžiams, šv. Teresė Avilietė ir toliau palieka savo dvasinės misijos pėdsakus savo tauria, katalikybės ištroškusia širdimi, savo meile, atsižadėjusi bet kokio žemiško prieraišumo, kad galėtų visiškai atsiduoti Bažnyčiai. Prieš savo paskutinį atodūsi jį tikrai galėjo kaip savo gyvenimo epilogą ištarti: „Pagaliau aš esu Bažnyčios dukra!“

Šiuose žodžiuose, išpranašavusiuose Jėzaus Teresei palaimintųjų garbę, išvelkime dvasinį paveldą, susijusį su visa Ispanija. Išvelkime kvietimą ir mums visiems būti jos balso aidu, paversti jį mūsų gyvenimo programa, kad galėtume pakartoti su ja: esame Bažnyčios vaikai.

Su mūsų apaštališkuoju palaiminimu

PAULIUS VI

Popiežius Pranciškus

Žinia Avilos vyskupui pradedant Teresės jubiliejinius metus

1515 m. kovo 28 d. Aviloje gimė mergaitė, kuri su laiku taps žinoma kaip šventoji Jėzaus Teresė. Artinantis jos gimimo 500 metų jubiliejui žvelgiu į miestą, Dievo dėka padovanojusį šią didžią moterį, ir noriu padrašinti mylimos Avilos vyskupijos tikinčiuosius ir visus Ispanijos žmones studijuoti šios garsios steigėjos istoriją, taip pat skaityti jos knygas, kurios drauge su jos dukterimis daugybėje pasklidusių po pasaulį karmeličių vienuolynų tebeprasakoja mums, kas ir kokia buvo motina Teresė, ko ji gali išmokyti šiandienos vyrus ir moteris.

Tos šventos keliauninkės mokykloje mes mokomės būti piligrimais. Kelio įvaizdis gali gerai apibendrinti jos gyvenimo ir darbų pamoką. Teresė suprato gyvenimą kaip tobulėjimo kelią, kuriuo Dievas veda žmogų nuo vienos buveinės prie kitos pas save, ir tuo pat metu ta kelionė nukreipta į žmones. Kuriuo keliu Viešpats nori mus vesti šventosios Teresės pėdomis, kuri vedasi mus už rankos? Norėčiau priminti keturis man labai padedančius kelius: džiaugsmo, maldos, broliškumo ir laiko.

Jėzaus Teresė ragina seseris vienuoles džiugiai žengti pirmyn tarnaujant (*Tobulumo kelias* 18, 5). Tikrasis šventumas yra džiaugsmas, nes „liūdintis šventasis yra liūdnas šventasis“. Šventieji, prieš tapdami drąsūs herojai, yra Dievo malonės vaisius žmonijai. Kiekvienas šventasis parodo mums daugialypio Dievo veido bruožą. Šventojoje Teresėje mes kontempliuojame Dievą, kuris yra „visavaldė Didybė, amžinoji Išmintis“ (*Poezija*, 2) ir atskleidžia esąs artimas ir bičiulis, besidžiaugiantis pokalbiu su žmogumi: Dievas džiaugiasi su mumis. Jaučiant jo meilę šventajai kilo užkrečiamas džiaugsmas, kuriuo ji spinduliavo aplink save. Šis džiaugsmas yra kelionė, kurią reikia keliauti visą gyvenimą. Tai nėra momentinis, paviršutiniškas ar triukšmingas dalykas. To visuomet reikia siekti „iš pat pradžių“ (*Gyvenimo knyga* 13, 1). Tai išreiškia sielos vidinį džiaugsmą, kuris yra nuolankus ir „kuklus“ (plg. *Steigimų knyga* 12, 1). Jis nepasiekiamas lengvai, vengiant atsižadėjimo, kančios ir kryžiaus, bet randamas pakenčiant rūpesčius ir skausmus (plg. *Gyvenimo knyga* 6, 2; 30, 8), žvelgiant į Nukryžiuotąjį ir ieškant Prisiėlusiojo (plg. *Tobulumo kelias* 26, 4). Todėl šv. Teresės džiaugsmas nėra savanaudiškas nei susitelkęs į save. Panašiai kaip dangaus džiaugsmas jis grindžiamas „džiugesiu dėl visų džiaugsmo“ (*Tobulumo kelias* 30, 5), tarnaujant kitiems nesavanaudiška meile. Šiandien

šventoji mums, ypač jaunimui, pasakytų panašiai, kaip ji sakė vienam sunkumus išgyvenančiam vienuolynui: „nepaliaukit džiaugsmingai žygiuoti“ (*Laiškas* 284, 4). Evangelija nėra sunkiai velkamas švino maišas, tai džiaugsmo versmė, pripildanti širdį Dievo ir raginanti tarnauti broliams.

Šventoji taip pat keliavo maldos keliu, kurį ji gražiai apibūdino kaip „draugišką bendravimą, pokalbį su Tuo, kuris, žinome, mus myli“ (*Gyvenimo knyga* 8, 5). Sunkiais laikais „Dievo bičiuliai turi būti stiprūs, kad palaikytų silpnuosius“ (*Gyvenimo knyga* 15, 5). Melstis nereikia pabėgti nei apgaubti savęs apvalkalu, nei izoliuotis, bet ugdyti draugystę; kuo labiau ši draugystė augs, tuo labiau užmezgamas ryšys su Viešpačiu, „geru draugu“ ir „ištikimu bendrakeleiviu“ kelionėje, su juo „galima viską pakelti“, nes jis visuomet „padeda, sustiprina ir niekuomet neapleidžia“ (*Gyvenimo knyga* 22, 9). Meldžiantis „ne tiek svarbu daug galvoti, bet labai mylėti“ (*Vidinė pilis* IV, 1, 7), kreipiant žvilgsnį į tuos, kurie be paliovos meilingai žvelgia į mus, kantriai mus palaikydami (*Tobulumo kelias* 26, 3–4). Dievas gali vesti sielas pas save daugeliu kelių, tačiau malda yra „tikras kelias“ (*Tobulumo kelias* 13, 9). Apleisti malda reiškia pasiklysti (plg. *Gyvenimo knyga* 19, 6). Šie šventosios patarimai išlieka aktualūs. Eikite maldos keliu ryžtingai, nesustodami, iki galo! Tai taikytina ypač pašvęstojo gyvenimo asmenims. Laikinumo kultūroje išgyvenkite ištikimybę „visiems laikams, visiems laikams“ (*Gyvenimo knyga* 1, 4); neviltینگame pasaulyje rodykite „įsimylėjusios širdies“ vaisingumą (*Poezija* 5)! Visuomenėje, kurioje tiek daug stabų, liudykite, kad „vien Dievo gana“ (*Poezija* 9).

Negalime keliauti šios kelionės vieni – tik drauge. Šiai šventajai reformuotojai maldos kelias eina broliškumo keliu motinos Bažnyčios iščiose. Apvaizdos nulėmtas jos atsakas į tai, kilęs iš dieviškojo įkvėpimo ir jos moteriškos intuicijos atsiliepiant į jos laikų Bažnyčios ir visuomenės problemas, buvo štai koks: ji steigė mažas moterų bendruomenes, kurios, būdamos panašios į „apaštalų kolegiją“, sekė Kristų, paprastai išgyveno Evangeliją ir palaikė visą Bažnyčią maldos gyvenimu (*Tobulumo kelias* 8, 1). Todėl „seserys“ buvo čia „surinktos“ (*Tobulumo kelias* 8, 1), ir pažadas buvo toks: „Kristus bus tarp mūsų“ (*Gyvenimo knyga* 32, 11). Koks gražus brolystės Bažnyčioje apibrėžimas: keliauti drauge su Kristumi kaip broliams! Siekiant šio tikslo Jėzaus Teresė nesiūlo daryti daug dalykų, tik tris: mylėti vieniems kitus, nebūti prisirišusiems prie nieko ir būti iš tikrųjų nuolankiems, nes nuolankumas, „nors jį paminėjau paskutinį, yra pati pagrindinė dorybė ir apima visas kitas“ (*Tobulumo kelias* 4, 4). Kaip norėčiau, kad šiais laikais būtų daugiau broliškų krikščionių

bendruomenių, kuriose būtų einama šiuo keliu į nuolankumo tiesą, išlaisvinančią mus iš mūsų pačių, kad labiau ir geriau mylėtume kitus, visų pirma vargšus! Nėra nieko gražesnio kaip gyventi ir mirti būnant Motinos Bažnyčios vaikais!

Kadangi Bažnyčia yra motina atviromis durimis, ji visuomet keliauja link žmonių, kad neštų jiems „gyvojo vandens“ (plg. *Jn 4, 10*), drėkindama jų ištroškusių širdžių sodus. Ši šventoji rašytoja ir maldos mokytoja tuo pat metu buvo steigėja ir misionierė Ispanijos gatvėse. Jos mistinė patirtis neatskyrė jos nuo pasaulio nei nuo žmonių rūpesčių. Priešingai, jos kasdieniniams darbams ir tarnystei suteikė naujų paskatų ir drąsos, nes „Viešpats yra netgi tarp puodų“ (*Steigimų knyga 5, 8*). Ji patyrė savo meto – tokio sudėtingo – sunkumus, nepasiduodama pagundai karčiai skūstis dėl jų, bet priimdama tai tikėjimu kaip galimybę žengti žingsnį pirmyn šiame kelyje. Nes „Dievui kiekvienas laikas geras apdovanoti malonėmis tą, kuris jam tikrai tarnauja“ (*Steigimų knyga 4, 5*).

Šiandien Teresė mums sako: daugiau melskis, kad iš tikrųjų suprastum, kas aplinkui vyksta, ir galėtum geriau veikti. Malda įveikia pesimizmą ir kildina geras iniciatyvas (*Vidinė pilis VII, 4, 6*). Toks yra Teresės re-

alizmas, reikalaujantis darbo vietoj emocijų ir meilės vietoj svajonių; tai nuolankios meilės realizmas priešais varginantį asketizmą! Kartais šventoji užbaigia savo malonius laiškus žodžiais: „esame kelyje“ (*Laiškas 469, 7, 9*), išreikšdama būtinybę tęsti pradėtą užduotį iki galo. Kai pasaulis dega, negalima gaišti laiko nereikšmingiems dalykams. O kad visi leistųsi užkrečiami šiuo šventu skubumu eiti mūsų laikų keliais su Evangelija rankoje ir Dvasia širdyje!

„Laikas eiti“ (šv. Baltramiejaus Ona. *Paskutiniai šv. Teresės veiksmai*). Šie šv. Teresės Avilietės žodžiai, ištarti prieš pat mirtį, apibendrina jos gyvenimą, ir mums, ypač Karmelio šeimai, taip pat jos miesto ir Ispanijos žmonėms tampa brangiu paveldu, kurį turime saugoti ir turtinti.

Mielas broli, drauge su nuoširdžiu sveikinimu visiems sakau: „laikas eiti“, leistis džiaugsmo, maldos, brolytės ir malonės laiko keliu! Eidami savo gyvenimo keliais, leiskimės vedami šv. Teresės už rankos. Tegul jos pėdsakai visuomet veda pas Jėzų.

Prašau melstis už mane, nes man reikia maldos. Telaimina jus Jėzus ir tesaugo Mergelė Marija!

Iš Vatikano 2014 m. spalio 15 d.

Nauji leidiniai

Scott Hahn. Tėvas, kuris tesi savo pažadus: Sandorinė Dievo meilė Šventajame Rašte. – Vilnius: Katalikų pasaulio leidiniai, 2015. – 304 p.

Knygoje aiškiai, gyvai ir intriguojančiai pasakojama sandorinės Dievo šeimos istorija, prasidėjusi nuo Adomo ir Ievos ir besitęsusi ištisus žmonijos amžius iki Jėzaus Kristaus atėjimo. Išsamiai analizuojamos Dievo su Adomu, Nojumi, Abraomu, Moze ir Dovydu sudarytos sandoros iki pat Naujosios Sandoros įsteigimo per Jėzų Kristų. Autorius kaip patyręs vedlys veda skaitytoją per dažnai šiam painių Senojo Testamento pasaulį, atskleidžia gilumines Senojo ir Naujojo Testamentų sąsajas.

Šventosios sesers Faustinos laišakai. – Vilnius: Katalikų pasaulio leidiniai, 2015. – 264 p.

Šv. ses. Faustinos Kovalskos *Laiškai* tęsia *Dienoraščiu* pradėtą lietuvių skaitytojų pažintį su viena žymiausių katalikų mistikų. Laiškuose iškyla dvasinis šventosios portretas, atskleidžiama kasdienio gyvenimo vienuolyne atmosfera ir aplinkybės, kuriomis šv. Faustina siekė savo misijos – Dievo gailestingumo kulto įtvirtinimo.

Salvador Ros García. Šventosios Teresės maldos būdas. – Kaunas: Gyvieji akmenėliai, 2015. – 64 p. – (Teresiškojo Karmelio knygynėlis)

Tėvas karmelitas Salvadoras Rosas pačios šv. Jėzaus Teresės žodžiais išdėsto jos maldos esmę. Šv. Teresė remiasi ne teorija, bet savo patirtimi. Pasak jos, malda yra ne kas kita, kaip nuoširdus draugų pokalbis, bendravimas. Knygelėje apžvelgiama tai, kas padeda melstis, būtinos maldos sąlygos ir vaisiai, maldos kelyje kylantys sunkumai ir patarimai, kaip juos įveikti. Teresės mokymą apie maldą padeda geriau suprasti jos maldų ir poezijos ištraukos. Knygelės pabaigoje pateikiami pagrindiniai šventosios gyvenimo faktai.

DEKALOGAS – MEILĖS APRAIŠKA

III gavėnios sekmadienis (B)

Iš 20, 1–17; 1 Kor 1, 22–25; Jn 2, 13–25

Mieli tikintieji, šio trečiojo gavėnios sekmadienio pirmajame skaitinyje mes išgirstame dešimtį Dievo įsakymų. Juos išklausus gali kilti klausimas, ar jie mus saisto? Ar jie nėra pasenę? Gal šie įsakymai varžo žmogaus laisvę?

Katalikų Bažnyčios katekizme skaitome, jog žodis „dekalogas“ reiškia „dešimt žodžių“. Tuos „dešimt žodžių“ Dievas apreiškė savo tautai ant šventojo kalno. Tai ypatingos reikšmės Dievo žodžiai. Jie apima ir skelbia Dievo įstatymą, šventąjį Dievo valią. Senasis Įstatymas yra pirmasis Viešpaties apreikštojo įstatymo etapas. Jo dorovinių nuostatų santrauka yra Dešimt įsakymų. Dekalogo įsakymai deda pagrindus pagal Dievo paveikslą sukurtą žmogaus pašaukimui, draudžia, kas priešinga Dievo ir artimo meilei, ir įsako, kas jai yra esminga. Dekalogas yra kiekvieno žmogaus sąžinės šviesa, kad žmogui parodytų Dievo valią ir saugotų žmogų nuo blogio. Šv. Augustinas sako: „Įstatymo plokštėse Dievas užrašė tai, ko žmonės neperskaitė savo širdyse.“

Ne vienam žmogui žemėje Dievo įsakymai atrodo sunki našta. Ne vienas mano, jog Dievas jam uždeda vergovės jungą. Šv. Jonas Auksaburnis rašo: „Joks įsakymas nėra sunkus, nemalonus, jei mes tik norime jį vykdyti. Kai trūksta geros valios, ir lengviausias dalykas atrodo kaip sunki našta.“ Iš tikrųjų Dievas be galo mus myli ir žino, kas mums reikalingiausia. Dievas sukūrė žmogų ir žino, kas žmogui yra būtiniausia. Dievas mums duoda įsakymus dėl mūsų gerovės, kad bręstume ir būtume laimingi. Štai kodėl Viešpaties įsakymai yra dovana ir Jo meilės mums išraiška.

Dešimt Dievo įsakymų nėra kažkokio despoto ar diktatoriaus įsakymai. Tai draugystės su mumis sutartis: „Aš esu tavo Dievas, kuris tave išvedė iš vergovės namų.“ Dievas gerbia kiekvieną žmogų, net nusidėjėlį. Tikroji Dievo šventykla yra žmogus. Štai kodėl Vieš-

pats nori restauruoti žmogų. Kūrėjas nori mums padėti išsilaisvinti iš vidinių nuodėmės pančių. Jis nori globo-ti pačias pagrindines žmogaus gėrybes: religiją, šeimą, meilę, gyvenimą, laisvę, teisingumą. Dievas yra viso šito garantas, jeigu tik žmogus laikysis dešimties Dievo įsakymų. Tai žmogaus pašaukimo apsaugojimas.

Šv. Jonas Auksaburnis sako: „Yra tokių, kurie nežino, kas jiems naudinga ir kas yra Dievo valia. Tai tie, kurie visai pasinėrę šio pasaulio reikaluose, kurie turtą laiko savo pastangų tikslu, kurie medžioja aukštas vietas, trokšta išorinės garbės, save laiko didžiais, prabangius namus stato, meniškai išpuoštus antkapius įsigyja, būrius tarnų laiko ir visą spiečių sargų apie save turi. Jie visai nežino, kas jų tikrajam gėriui tarnauja, jie nepa-žįsta Dievo valios.“

Dešimt įsakymų parodo žmogaus prigimtyje slypinčias esmines žmogaus pareigas, o netiesiogiai – ir pagrindi-nes jo teises. Šv. Ireniejus sako, jog „Dievas, nuo pat pradžių į žmonių širdis įdiegęs prigimtinio įstatymo reika-lavimus, juos priminė Dekalogu.“ Tad šie įsakymai nėra skirti tik žydų tautai, jie galioja kiekvienam žmogui, kuris nori garbingai gyventi. Šie įsakymai yra žmogaus pareigų Dievui ir artimui, t. y. kitam žmogui, sintezė.

Kauno miesto gatvėse buvo pakabinti dideli 10 Dievo įsakymų plakatai. Tai buvo pastanga priminti vi-siems, jog egzistuoja ne tik civiliniai, bet ir kur kas aukštesni ir kiekvieną žmogų įpareigojantys amžinie-ji įstatymai. Tai buvo pastanga pažadinti mūsų ap-snūdusias sąžines.

Dešimt įsakymų išreiškia pagrindines žmogaus pa-reigas Dievui ir artimui, savo esme jie yra labai svar-būs įpareigojimai. Jie nėra kiek nekinta ir galioja visada ir visur, o tai reiškia, kad jie nesensta. Niekas negali nuo jų atleisti. Dešimt įsakymų Dievas įrašė žmogaus širdyje.

Į jaunuolio klausimą, ką gera jis turi daryti, kad įgytų amžinąjį gyvenimą, Jėzus atsakė: „Jei nori įeiti į gyve-nimą, laikykis įsakymų“ (Mt 19, 16–17).

NUKRYŽIUOTA DIEVO MEILĖ

IV gavėnios sekmadienis (B)

2 Krn 36, 14–16. 19–23; Ef 2, 4–10; Jn 3, 14–21

„Dievas taip pamilo pasaulį“ (Jn 3, 16). Kokie neįprasti žodžiai tų religijų atstovams, kurie stengiasi pasitraukti iš pasaulio, niekina pasaulį laikydami jį visokio blogio šaltiniu. Tačiau Kristus skelbia priešingai, jog „Dievas nesiuntė savo Sūnaus į pasaulį, kad jis pasaulį pasmerktų, bet kad pasaulis per jį būtų išgelbėtas“ (Jn 3, 17).

Ir visų keisčiausia, jog Dievo meilė žmogui matuojama ne kažkokiomis stebuklingomis dovanomis, bet kryžiaus kančia.

Dievas mus myli už dyką. Mes jau esame vartotojiškos kultūros sugadinti ir nustembame išgirdę žodžius: „už dyką, veltui, nemokamai“. Visada baiminamės, kai kas nors kažką siūlo už dyką, manydami, jog tikriausiai mums nori įsiūlyti prastos kokybės daiktą, gal mus apgauti. Juk už viską reikia mokėti.

Premijos, apdovanojimai visada būna atpildas už tai, ką mes esame gero padarę. Tačiau užmirštame, jog yra nenuperkami didelės vertės dalykai, kurių net įkainoti negalima. Iš visų dalykų labiausiai neįkainojamas dalykas yra Dievo meilė mums.

Kodėl mus Dievas myli už dyką? Todėl, kad „Dievas, apstus gailestingumo, savo didžia meile, kuria mus pamilo, mus, mirusius nusikaltimais, prikėlė gyventi su Kristumi“, – atsako apaštalas Paulius. Žmogus, kuris nuolat yra apgaunamas, suvedžiojamas, geliamas ir kandamas netikrų, nuodingų ir pražūtingų pseudovertybių, šiandien privalo savo akis pakelti į Kristaus kryžių, lygiai kaip anuomet gyvačių sugelti žydai žiūrėjo į Mozės aukštai iškeltą varinį žaltį.

Šiandien neužtenka gavėnios metu dažniau žvilgsnį pakelti į kryžių, persiimti palankumo jausmais Dievui,

tikėjimui ir Bažnyčiai. Tokio atsivertimo negana, nes tikrasis atsivertimas reikalauja, kad žmogus atsakytų į Dievo parodytą iniciatyvą veiksmais, kuriais vykdoma Dievo valia, ir ne tik gavėnios metą, bet per visas gyvenimo dienas.

Dievas visada pirmas rodo iniciatyvą už dyką, mums belieka nuoširdžiai ir dėkingai atsiliepti. Tikėjimo žmogus išmoksta žiūrėti į tikrąjį gyvenimo kelrodį – kryžių. „Dievo Sūnus atėjo ne sunaikinti kančios, bet kentėti kartu su mumis. Jis atėjo ne sunaikinti kryžiaus, bet iškelti jį“, – sakė prancūzų rašytojas Polis Klodelis.

„Meilė – ne tai, jog mes pamilome Dievą, bet kad jis mus pamilo ir atsiuntė savo Sūnų...“ (1 Jn 4, 10). Iš meilės žmonėms Dievas tapo vaikiu Betliejuje. Iš meilės Jis tapo vienu iš mūsų sunkiame mūsų gyvenime. Jo meilės žodžiai įkvepia mums stiprybės, ligoniams ir vargšams – vilties. Galiausiai Dievo meilė leidosi būti nukryžiuota.

Kiekvienas Evangelijos puslapis, kiekvienas Jėzaus žodis ir gestas liudija begalinę Dievo meilę žmonėms. Mes esame šios neįtikėtinai meilės išpirkti iš blogio nelaisvės. Ir jeigu mūsų širdys nėra akmeninės, mes turime atsiliepti į Dievo meilę.

Dėkingumas Dievui už jo parodytą meilę per atpirkimą, gailestingumą, auką mumyse turi pasireikšti tikėjimu į Jėzų Kristų. Tad mums reikia labai atsakingai, ryžtingai ir galutinai apsispręsti gyventi ar mirti, t. y. tikėti ar netikėti.

Evangelijoje nėra vietos dvejonėms, nėra vietos drungnumui, nėra vietos pilkoms spalvoms, dvasinei prieblandai, nėra vietos žvalgymuisi atgal. Idant pasinaudotume išganymo vaisiais, reikia veikti nedelsiant. Nepamirškime, jog Jėzus kenčia, miršta ir prisikelia žmonijoje ir Bažnyčioje.

„NORĖTUME PAMATYTI JĖZŪ!“

V gavėnios sekmadienis (B)
Jer 31, 31–34; Žyd 5, 7–9; Jn 12, 20–33

Graikai prašė: „Mes norėtume pamatyti Jėzų!“ Šis graikų prašymas tęsiasi per visą žmonijos istoriją. Jėzaus figūra dominuoja žmonijos istorijos horizonte. Net ir tie, kurie norėtų išbraukti jį iš žmonių atminties, savo kova prieš Jėzų demonstruoja ypatingą jo asmens reikšmę žmonijos istorijoje.

Jėzus atsiveria tiems, kurie, kaip sako evangelistas Jonas, ieško Jo tikėjimo atverta širdimi: pasiryžę priimti visą Jėzaus mokymą. Jėzus atsakydamas jo ieškantiems graikams pasako palyginimą apie mirštantį ir vėl prisikeliantį grūdą, nurodydamas savo mirtį ir prisikėlimą.

Taigi ir mums susitikimas su Kristumi reiškia sekimą Juo visu savo gyvenimu. Trumputis palyginimas apie kviečio grūdą atskleidžia pagrindinę visos Evangelijos prasmę ir Jėzaus mokymą apie pasiaukojančią meilę, kuri miršta savo interesams, kad gyventų dėl kitų. Žmogaus pagrindinis požymis yra gebėjimas išeiti iš savo interesų ir altruistiškai mylėti, iš meilės kitiems paaukoti dėl jų savo gyvenimą. Pamatyti Kristų ir sekti juo turi tapti mūsų gyvenimo būdu. Ir nors Kristus kalba apie savo garbę ir šlovę Dieve, tačiau tai nesumažina kryžiaus dramatiškumo.

Kuomet kas nors prie mūsų prisiartina ir išreiškia troškimą „matyti Kristų“, mūsų širdis pradžiunga. Juk malonu ir džiugu, kad kažkas mūsų karų ir neatsisakymų išvargintame pasaulyje dar trokšta Dievo. Mokslo atradimų, technikos naujovių amžiuje modernūs žmogus, gyvenimo greičių veikiamas, pamiršta savo brangiausią perlą – tikėjimą, pamiršta Dievą, maldą, idealus ir principus. Tuomet jis jaučia nepasitenkinimą. Kažko labai svarbaus trūksta žmogaus gyvenimui. To, ko negalima nusipirkti už pinigų.

Pažvelgę į Bažnyčios istoriją, pamatysime, tūkstančius įvairiausių būdų, šimtus šventųjų gyvenimų pavyzdžių, kuriais krikščionys stengėsi pasauliui parodyti Jėzaus veidą. Tačiau, žvelgdami į šio penktojo gavėnios sekmadienio Evangelijos puslapį, turime

būti labai atsargūs. Klystume, jei, norėdami parodyti Jėzų žmonėms, atskleistume gyvenimo su Kristumi džiaugsmą ir garbę, bet pamirštume kančios bei mirties drauge su juo prasmę. Neturime sudaryti nei sau, nei kitiems klaidingo įspūdžio, jog Jėzų galima pasauliui parodyti per spalvingus katekizmus, dainingas maldos grupes, religinį meną ir didingas bažnyčias. Tas, kas nori pamatyti triumfuojantį ir garbe spinduliuojantį Jėzaus veidą, pirmiausia privalo pamatyti jo kenčiantį veidą ant kryžiaus. Tikrasis Jėzaus džiaugsmas nėra Verbų sekmadienio triukšmas aikštėse ar nuostabiose procesijose, bet kančioje ir mirtyje, savo gyvybės paaukojime už mus.

Juk anuomet Dievas tapo žmogumi, kurį galėjo matyti visi: žydai ir graikai, vyrai ir moterys. Tie, kurie matė Jėzų, matė Dievą. Kad žmonės galėtų matyti Dievą, Jis prisiėmė žmogaus prigimtį, žmogaus kūną, kalbėjo žmonių kalba. Jo širdis plakė lygiai taip pat kaip mūsų. Jau prabėgo du tūkstančiai metų nuo tų įvykių. Mes taip pat norėtume pamatyti Jėzų, paliesti savo rankomis, pasisveikinti, pasikalbėti su juo. Jausiti, kada jis mus apkabina savo ranka, prisiglausti prie jo krūtinės, kaip prisiglaudavo apaštalas Jonas. Jeigu tikrai šiandien norime pamatyti Jėzų, privalome ieškoti jo ten, kur jis randamas.

Šio penktojo gavėnios sekmadienio evangelijoje Jėzus nurodo, kur Jo ieškoti. Tereikia akis pakelti į Jėzų ant kryžiaus. Kryžius yra ta vieta, kur galime jį pamatyti. Jėzus sako: „Kai būsiu pakeltas nuo žemės, visus patrauksiu prie savęs.“ Štai kodėl kryžius šventų Mišių metu yra tarp mūsų, nes Kristus yra tarp mūsų. Kryžius yra raktas, kuriuo Eucharistija tampa Jėzaus kūnu ir krauju. Taip, mieli tikintieji, Kristų mes galime pamatyti. Ir kur kas geriau pamatyti širdimi nei akimis. Jėzaus veidas matomas ligoniuose, vargšuose, kenčiančiuose.

Sekti Kristumi yra mūsų pareiga, pirmiausia pareiga. Tačiau to sekimo esmė yra savo gyvenimo kryžiaus nešimas. Gyvenimo sunkumai neretai tampa mūsų tikėjimo išbandymu. Tačiau kai krikščionis įsisąmonina, jog kryžiuje spindi Dievo garbė ir meilė žmogui, tuomet jokios gyvenimo kančios nebegali daugiau sugriauti tikėjimo. Kristaus sekėjas Kristaus kryžiaus dėka eina į amžinąją garbę.

MŪSŲ ŠIRDŽIŲ KOVA

Verbų sekmadienis (B)

Iz 50, 4–7; Fil 2, 6–11; Mk 14, 1–15, 47

Šiandien mūsų širdyje vyksta kova. Ką paleisti į laisvę: ar blogąją mūsų charakterio pusę, ar gerąją? Ar mūsų Išganytojas Jėzus triumfuos ir valdys mūsų gyvenimą, ar nusikaltėlis Barabas. Šiandien svarbaus ir lemiamo pasirinkimo momentas. Juk vos ne kasdien nustatome savo laikrodžius, kad jie rodytų tikslų laiką, sukinėjame valandas pirmyn ar atgal norėdami kuo daugiau išnaudoti dienos šviesą. Tačiau būname labai nerangūs keisti savo gyvenimą, savo įpročius. Nekeiname atsisakyti savo ydų ir silpnybių. Štai čia mes darome didelę klaidą savo gyvenime.

Koks nelauktas ir netikėtas minios pasikeitimas. Tie patys žmonės, kurie Jėzui šaukė: „Osana“, po kelių dienų jau rėkė: „Ant kryžiaus jį.“ Atsitiko tai, kas atsitinka ir šiomis dienomis. Ir šiandien mes greitai pakeičiame savo nuomonę, žodžius, principus, net savo tikėjimą, priklausomai nuo situacijos ir politinės padėties. Taip pasidarome žmonėmis be nuomonės, be savo tapatybės, be vilties. Klystame ir šiandien netinkamai pasirenkami vertybes ar draugus. Tik Jėzus buvo pastovus. Jis iki galo atliko savo misiją. Jis buvo ištikimas, kai aplinkui siautėjo neteisingumas. Jėzus buvo kantrus ir tylėjo, kai aplinkui visi keikėsi iš pykčio ar sielvarto. Jo niekas negalėjo paveikti. Minia pasirinko paleisti nusikaltėlį Barabą, o Jėzų nukryžiuoti. Tai buvo blogas pasirinkimas. Todėl nesistebėkime, kad šiandien ne viskas gerai mūsų gyvenime. Juk esame tokie pat žmonės kaip ir Kristaus laikais. Lygiai taip pat klystame, kai klausome blogų patarimų, blogų savo įpročių ir ydų. Mes imame svyruoti ir greitai keičiame savo nuomonę, savo principus, net savo įsitikinimus. Tuomet mūsų gyvenimas pavirsta baisiu košmaru ir nepakeliama kančia. „Ši tauta šlovina mane lūpomis, bet jos širdis toli nuo manęs“ (Mk 7, 6). Būtų skaudu ir neteisinga, jeigu Dievą garbintume tik lūpomis, o visas kasdienis gyvenimas būtų toli nuo Jo valios vykdymo. Būtina prisiminti ryžtingą Jėzaus pasakymą: „Viešpatij, savo Dievą, tegarbink ir jam vienam tetarnauk“ (Mt 4, 10).

Jau iki Kristaus žmonija buvo suskilusi, o po Golgotos įvyko esminis pasidalijimas: kas už Kristaus karalystę, o kas prieš. Vieniems Kristaus kryžius tapo papiktinimu ir kvailybe, kitiems – didžiosios vilties ženklų. Pasaulyje viskas vyksta taip, kaip išpranašavo Kristus: brolis išduoda brolių, tėvas – sūnų, bailsys – Tėvyne, silpnadvasis – tikėjimą.

Vieni myli Kristų, kiti Jo nekenčia. Neapykanta ir meilė – tai dvi nuolatinės Kristaus vardo ir tikėjimo į Jį palydovės. 1888 m. Romoje buvo surengta manifestacija revoliucionieriui Liudvikui Michel pagerbti. Vienas oratorius savo kalboje išgarbino Liuciferį – kaip modernių idėjų simbolį. Jo kalbos įkvėptas kažkas iš minios sušuko: „Viva satana! – Tegyvuoja šėtonas“, ir visa 5000 žmonių minia pakartojo: „Viva satana!“ Tą vasarą Genujos mieste buvo nešiojama juoda vėliava su šėtono paveikslu. Nešančiųjų vėliavą būrio vadas pareiškė, kad jie mato pareigą iškelti šėtono vėliavą ant visų bažnyčių, ant Vatikano! Tai šiurpi antikristiška pasaulio simbolika. Mylintis labiau už viską atvirumą ir tiesą žmogus šūkį „Viva satana!“ turėtų užrašyti ant daugelio įstaigų, teatrų, ant tūkstančių žurnalų, filmų, ant milijonų knygų, kuriuose išniekinamas Kristus ir žmogaus, kaip Dievo paveikslo, vardas.

Kokiu ženklu yra pažymėtas mūsų gyvenimas? Kristaus kryžiaus ar šėtono vėliavos? Nemažai ir šiandien yra tokių, kuriems labai patinka Kristaus įžengimo į Jeruzalę garbė, tačiau, kai reikia tapti simonais kireniečiais, padedančiais nešti kryžių, jie atsisako ir pabėga.

Lygiai taip ir tauta turi savo gyvenimo kryžių, kurį visiems draugiškai reikia nešti.

Likus dviem savaitėms iki Velykų švenčių, bažnyčiose kryžiai pridengiami norint ypatingai pagerbti mūsų atpirkimo simbolį, kad tai sutelktų mus apmąstyti didžiausią žmonijos misteriją. O gal kaip anuomet kad Veronika nušluostė Jėzui veidą, kuris buvo apspjaudytas, sukruvintas, išniekintas, mes kryžių uždengiamo nuo tūkstančių paniekimų ir pasityčiojimų?

Parengė mons. Artūras Jagelavičius

Katechezės Pasaulio šeimų susitikimui Filadelfijoje pasirengti

2015 m. rugsėjo 21–25 d. Filadelfijoje (JAV) vyksiančiame Pasaulio šeimų susitikime planuoja dalyvauti ir popiežius Pranciškus. Kiekviename Pasaulio šeimų susitikime svarbus vaidmuo tenka parengiamosioms katechezėms. Jose tradicinis Bažnyčios mokymas susiejamas su problemomis, aktualiomis pasaulio ir priimančiosios šalies šeimoms.

I. SUKURTI DŽIAUGSMUI

Esame daugiau nei atsitiktinis evoliucijos produktas. Esame daugiau nei biologinių sandų suma. Dievas yra. Jis yra geras. Jis mus myli. Jis sukūrė mus pagal savo paveikslą, kad galėtume dalytis jo džiaugsmu. Jis aktyviai veikia mūsų gyvenime. Jis atsiuntė savo vienatinį Sūnų, kad jis atkurtų mūsų kilnumą ir parvestų mus namo pas save.

Gyvenimo planas ir mus palaikanti meilė

1. Katalikų mokymas apie santuoką ir šeimą išplaukia iš mūsų tikėjimo šerdies. Dėl šios priežasties galime pradėti nuo pagrindinio Bažnyčios pasakojimo. Mūsų Dievas nėra neprieinamas ir tolimas; mes tikime, kad Dievas apsieiškia Jėzuje Kristuje. Jėzus yra vilties, tikėjimo, meilės ir džiaugsmo, gaivinančio katalikiškos šeimos gyvenimą, versmė. Jis lemia, kad galime pasitikėti savo katalikiškojo tikėjimo išmintimi. Visa, ką pateikiame šios katechezėje, plaukia iš paties Jėzaus (1).

2. Popiežius Pranciškus neseniai taip pasakė apie santuokinį gyvenimą: „Pažadėti meilę visam laikui įmanoma tik atradus už kitus planus didesnę planą, kuris mus remtų ir leistų mylimam asmeniui dovanoti visą ateitį“ (2). Tačiau gyvename laikais, kai pasaulyje vyrauja didžiulis skeptiškumas dėl „didesniojo plano“ ar žmogaus būvio aukštesnės prasmės. Daugelis žmogaus asmenį laiko tik atsitiktiniu evoliucijos produktu, anglies atomais su tam tikra elgsena. Kitaip tariant, daugelio nuomone, mes neturime jokio aukštesnio tikslo, aukštesnio už pačių susikurtą prasmę.

3. Įmantrios technologijos ir materialinės gerovės epochoje toks samprotavimas atmetant Dievo buvimą gali skambėti įtikimai. Tačiau galiausiai toks požiūris į moteris ir vyrus yra per siauras. Jis griaua žmogaus kilnumą. Palieka badaujančią sielą alkana. Jis nėra teisingas.

4. Iš tikrųjų mes trokštame prasmės. Prasmės ilgesys yra visuotinė žmogaus patirtis. Todėl žmonės visuomet keldavo tokius pamatinius klausimus, kaip: „Kas aš esu?“,

„Kodėl aš čia?“, „Kaip turėčiau gyventi?“ Krikščioniškasis tikėjimas išnirio antikiniame Viduržemio jūros regione, kur buvo susimaišiusios graikų, romėnų, hebrajų ir kitos kultūros. Tame pasaulyje tarp savęs varžėsi daug skirtingų atsakymų į gyvenimo svarbiausius klausimus.

5. Mūsų situacija šiandien panaši. Kaip ir antikos pasaulyje, kultūros šiandien iš dalies sutampa, perskverbia viena kita. Kaip ir anuomet, tarp savęs konkuruoja gyvenimo filosofijos, siūlančios skirtingus požiūrius į tai, kas lemia gerą gyvenimą. Sykiu gausu kančios ir skurdo, taip pat – kai kuriose kultūrose – cinizmo bet kurios religijos ar filosofijos, kurios siūlo saistomą ar visapusišką tiesą, atžvilgiu.

6. Tokios daugybės vienas kitam prieštaraujančių atsakymų kupina mūsų epocha yra sudėtingas metas. Daugelis žmonių šiandien sąžiningai ieško prasmės, tačiau nežino, kuo pasitikėti ar kam paskirti savo gyvenimą.

7. Tokio netikrumo aplinkoje krikščionys yra žmonės, pasitikintys Jėzumi Kristumi (3). Nepaisant žmonijos istorijos dviprasmybių, katalikų viltis ir džiaugsmas, meilė ir tarnystė remiasi susitikimu su Jėzumi. Šventasis Jonas Paulius II savo pirmoje enciklikoje paskelbė: „Meilės ir gailingumo apsieiškimas žmonijos istorijoje turi vieną pavidalą ir vieną vardą: jis vadinasi Jėzus Kristus“ (4). Iš to išplaukia visa kita. Jėzus Kristus yra krikščionių tikėjimo pagrindas (5).

Jėzus apreiškia Dievą, ir planas ima skleistis

8. Biblijoje Jėzus klausia savo mokinių: „Kuo jūs mane laikote?“ (Mt 16, 13–20). Praėjusių 2000 metų žmonijos istorija parodė atsakymą. Krikščionys yra žmonės, įvairiopa – per šventųjų ir apaštalų liudijimą, per Raštą ir sakramentus, meldamiesi ir tarnaudami vargšams, liturgijoje ir per draugus bei šeimą – susitikę Jėzų ir todėl gebantys Jėzumi pasitikėti ir išvien su Petru ištarti: „Tu esi Mesijas, gyvojo Dievo Sūnus!“ (Mt 16, 16).

9. Tarp daugybės dalykų, atliktų žemėje, Jėzus taip pat kentėjo ir ištvėringai mylėjo; Jėzų žmonės nukryžiuvo, tačiau jis pergalingai prisikėlė iš numirusių. Kadangi šitai iškentėjo pats Dievas, krikščionys tiki, kad žmogaus būvis Dievui nėra svetimas dalykas. Mes taip pat netikime kaprizingu dievu ar su žmonėmis konkuruojančia dievybe. Dievas, kuriuo pasitikime, trokšta, kad mes klestėtume. Turėdami priešais akis Jėzų Kristų, krikščionys tiki, kad Dievas mus myli. Popiežius Pranciškus savo pirmoje enciklikoje paaiškino:

Kenčiančiam Dievas duoda ne viską paaiškinančius argumentus, bet atsako lydinčiojo artumu,

gėrio istorija, susijungiančia su kiekviena kančios istorija, kad joje atvertų vartus į šviesą. Kristuje Dievas pats panoro dalytis su mumis šiuo keliu ir dovanoti mums savo regėjimą, jog tame kelyje išvystume šviesą. Kristus, iškentėjęs sopulius, yra „tikėjimo vadovas ir išstobulintojas“ (6).

10. Tam tikra prasme visa krikščioniškoji teologija yra komentaras to, ką reiškia sakyti, kad Dievas tapo žmogumi, mirė ir vėl prisikėlė. Dievo buvimas Jėzaus žmogiškajame kūne reiškia, kad transcendentinis pasaulio Kūrėjas taip pat yra mūsų viduje esantis, artimas, labai švelnus Tėvas. Trivienis Dievas visada išliks begalinis slėpinys, tačiau tas pats Dievas taip pat tapo konkrečiu žmogumi konkrečiu laiku ir konkrečioje vietoje. Dievas tapo pažeidžiamas kaip kūdikis ėdžiose ar žmogus ant kryžiaus. Jėzus mokė ir kalbėjo, juokėsi ir verkė; jo gyvenimas, mirtis ir prisikėlimas reiškia, kad, nors ir neišsemiamai slėpingas, Dievas nėra visiškai nesuprantamas. Būtent Jėzus įgalina mus patikimai kalbėti apie Dievą ir dieviškąją tiesą.

11. Jėzus kalba apie save kaip apie Tėvo Sūnų ir su savo Tėvu atsiunčia savo Dvasią būti su jo tauta. Tad iš jos sužinome, kad Dievo prigimtis yra amžinoji trijų dieviškųjų Asmenų – Tėvo, Sūnaus ir Šventosios Dvasios – bendrystė. Per Krikštą, įtraukiantį į jo Bažnyčią, Jėzus kviečia kiekvieną tapti Dievo sandoros ir dieviškosios bendrystės dalininku. Izraelio ir vėliau Bažnyčios istorija yra visuotinai reikšminga istorija, nes ragina gyventi kaip Dievo tautai ir būti dieviškosios bendrystės dalininku.

Jėzus apreiškia mūsų žmogiškąją tapatybę ir paskirti

12. Jėzus apreiškia, kas yra Dievas, įskaitant tai, kad Dievas mus myli ir tiesia mums ranką. Bet Jėzus taip pat apreiškia, ką reiškia būti žmogumi. Vatikano II Susirinkimas, kalbėdamas apie Jėzų kaip apie Dievo „Žodį“, mokė: „Iš tiesų žmogaus slėpinys tikrai nepaiškėja niekur kitur, tik įsikūnijusio Žodžio slėpinyje“ (7). Tik žvelgdami į Jėzų Kristų, sužinome, kas iš tikrųjų esame, tai, ko negalėjome sugalvoti ir kitaip nebūtume sužinoję. Katalikai tiki, kad Dievas myli pasaulį (Jn 3, 16), kad Dievas, užuot palikęs mus nežinioje, prisiėmė žmogaus kūną atskleisti, kas yra Dievas ir kas esame mes. Vatikano II Susirinkimas aiškina:

Išskirtinis žmogaus orumo pagrindas yra jo pašaukimas bendrauti su Dievu. Jau pačia savo kilme jis kviečiamas kalbėtis su Dievu; juk jis turi savo būtį tik dėl to, kad Dievas, iš meilės jį sukūręs, mylėdamas be perstojo palaiko. Žmogus negyvena visiškai pagal tiesą, jei tos meilės laisvai nepripažįsta ir neatsiduoda savo Kūrėjui (8).

Paskutiniame Pasaulio šeimų susitikime 2012 m. Milane popiežius Benediktas XVI pabrėžė: „Būtent meilė padaro žmogų autentišku Švenčiausiosios Trejybės paveikslu, Dievo paveikslu“ (9).

13. Posakis „Dievo paveikslas“ kyla iš Pradžios knygos (Pr 1, 26–27; 5, 1 ir 9, 6). Juo norima pasakyti, kad kiekvienas individualus asmuo yra brangus, nepakartojamas ir nepamainomai kilnus. Galime piktnaudžiauti ar naudotis kitais ar savimi, bet negalime panaikinti tiesos apie tai, kokius mus sukūrė Dievas. Mūsų pamatinis kilnumas nepriklauso nuo mūsų nesėkmių ar laimėjimų. Dievo gerumas ir jo meilė mums yra pirmesni ir daug pamatiškesni nei žmogaus nuodėmė. Dievo paveikslas glūdi mumyse, kad ir ką darytume norėdami jį užtemdyti. Būti sukurtam pagal Dievo paveikslą reiškia, kad mūsų tikrojo džiaugsmo bei pilnatviškumo šaltinis yra vienas kitą pažinti, mylėti ir vienas kitam tarnauti taip, kaip tai daro Dievas.

14. Kalbėti apie vyrus ir moteris kaip apie „Dievo paveikslą“ reiškia tai, kad apie žmoniją neįmanoma kalbėti be nuorodos į Dievą. Jei Dievo prigimtis yra būti Trejybės – Tėvo, Sūnaus ir Šventosios Dvasios – bendryste ir jei pagal tokį paveikslą esame sukurti, tada mūsų prigimtis yra būti tarpusavyje susijusiems. Kad būtume asmenimis, mums reikia bendrystės (10). „Būti asmeniu pagal Dievo paveikslą ir panašumą taip pat reiškia egzistuoti santykyje, turėti santykį su kitu *aš*“ (11). Kad būtume patys savimi, mums reikia vieniems kitų, mums reikia Dievo. Turime ką nors mylėti ir kas nors turi mylėti mus. Kad būtume tokie, kokie esame sukurti būti, turime atiduoti save artimui. „Būti asmeniu... įmanoma tik *nuoširdžiai save dovanojant*. Tokio asmens aiškinimo pavyzdys yra pats Dievas kaip Trejybė, kaip Asmenų bendrystė. Sakyti, kad žmogus sukurtas pagal Dievo paveikslą ir panašumą, reiškia tai, jog žmogus pašauktas gyventi *dėl* kitų, tapti dovana“ (12). Norėdami išgelbėti savo gyvenimą, turime prarasti jį dėl Dievo (Mt 10, 39; 16, 25). Toks teologinis žmogaus asmens aiškinimas turėtų būti visos moralinės teologijos, įskaitant katalikų mokymą apie šeimą, pagrindas.

15. Galime nardyti fantazijose, kad mums pakanka savęs pačių. Tačiau esame sukurti pagal Dievo paveikslą – ir jei trokštame gyventi kaip Dievo vaikai, kokie iš tiesų esame, privalome atsilipti į Dievo kvietimą mylėti Dievą ir artimą. Kaip Jėzus savo meile ir pasiaukojimu apreiškė Dievo prigimtį, lygiai taip ir mums būtina giliau priimti savo tikrąją žmogystę užmezgant meilės ir tarnystės santykius su aplinkiniais žmonėmis ir įsitraukiant į Dievo garbinimą.

16. Vatikano II Susirinkimas, aptardamas žmogaus kilnumą, pabrėžė, jog daug ateistų tiki, kad vien „moksline būdu“ galima pasakyti viską, ką mums reikia žinoti apie save, nesiremiant niekuo daugiau, išskyrus gamtos pasaulį (13). Tačiau katalikai mano, jog teologija yra esmingai svarbi antropologijai; kitaip tariant, tikime, kad Dievo ir jo plano kūrinių supratimas yra gyvybiškai svarbus siekiant visapusiškai paaiškinti, kas yra žmogus. Katalikai tiki, kad Dievo savęs apreiškinimas Jėzuje mus gražina mums patiems, nes sykiu apreiškia tiesą, kas esame, ir atskleidžia, jog – esmiškiausiai – priklausome Dievui. Jo meilė yra mūsų tapatybės pagrindas, pamatiškesnis už visus būgštavimus, ambicijas ar klausimus, kurie gali kilti. Kaip savo pontifikato pradžioje mokė šventasis Jonas Paulius II, „žmogus, norintis iki galo save suprasti – ne pagal kokius nors atsitiktinius, dalinius, kartais paviršutiniškus ar netgi tariamus savo paties būties kriterijus ir matus – privalo, kad ir kamuojamas nerimo ir netikrumo, kad ir silpnas ir nuodėmingas, savo gyvenimu ir mirtimi priartėti prie Kristaus“ (14).

17. Mokydamas apie santuoką, pats Jėzus nurodo į Dievo planą ir tikslą kūriniuose. Fariziejų paklaustas dėl skyrybų, Jėzus atsakydamas primena, kad Dievas žmogų sukūrė kaip vyrą ir moterį ir kad vyras ir žmona taps vienu kūnu (15) (Mt 19, 3–12; Mk 10, 2–12). Panašiai apaštalas Paulius, rašydamas korintiečiams apie seksualinę etiką, primena vyro ir moters susijungimą į vieną kūną kūriniuose (1 Kor 6, 16). Rašydamas efeziečiams apie santuoką, vėl primena tokį susijungimą ir, žvelgdamas į Kristų ir Bažnyčią, priduria, jog „šita paslaptis yra didelė“ (Ef 5, 32). Rašydamas Bažnyčiai Romoje, jis kalba apie kūriniuose apreikštą Dievo prigimtį bei valią ir apie daugybę nuodėmių – įskaitant seksualinių, – kylančių iš mūsų nusigręžimo nuo Kūrėjo pažinimo (Rom 1, 18–32).

Šeimos užduotis yra mylėti

18. Dabar jau turėtų būti aišku, kodėl 2015 metų Pasaulio šeimų susitikimo tema – „Mūsų užduotis yra mylėti“. Viename reikšmingiausių XX a. popiežiškųjų dokumentų apie šeimos gyvenimą – *Familiaris consortio*, vėlgį parašytame šventojo Jono Pauliaus II – apibendrinama, kaip katalikų mokymas apie Dievą ir žmogaus prigimtį formuoja katalikų įsitikinimus, kaip turėtume gyventi.

Dievas sukūrė žmogų pagal savo paveikslą ir panašumą; pašaukė jį į būtį iš meilės, kartu pašaukdamas mylėti. Dievas yra meilė ir savyje išgyvena asmenų meilės bendrystės paslaptį. Sukurdamas žmogų pagal savo paveikslą ir nepaliaujamai palaikydamas jį būtyje, Dievas suteikė vyrui ir moteriai

pašaukimą į meilę ir bendrystę, taigi gebėjimą ir pareigą mylėti bei puoselėti bendrystę. Todėl meilė yra pagrindinis ir įgimtas kiekvieno žmogaus pašaukimas (16).

Dievo meilė nepaliaujamai mus kviečia. Negalime neatsiliepti į šį kvietimą. Buvome sukurti pagal Dievo paveikslą, ir sukurtoje mūsų būtyje glūdinčio pašaukimo, nepaisant žmogiškosios nuodėmės tikrovės, neįmanoma ištrinti.

19. Katalikų požiūriai į santuoką, šeimą ir lytiškumą yra platesnės užduoties gyventi taip, kad Dievo meilė taptų regima ir suspindėtu, dalis; šios užduoties įgyvendinimas gaivina kasdienį gyvenimą Dievo džiaugsmu. Dievo kvietimas galioja visam žmogaus asmeniui – kūnui ir sielai, vyrui ir moteriai bei viskam, kas iš kiekvieno kyla. Pasaulio šeimų susitikimo antraštė yra „Visiškai gyva šeima“ – ir ne be priežasties. Šeima gyviausia yra tada, kai atsiliepiame į Dievo kvietimą būti jo vaikais, kokius būti jis mus sukūrė.

20. *Mūsų epocha yra sudėtingas ir netikrumo kupinas metas. Jėzus Kristus yra patikimas inkaras. Žmogaus kilnumas saugiai remiasi Jėzumi, žmogumi tapusiu Dievu. Jėzus apreiškia, kas yra Dievas ir kas esame mes. Jėzuje sutinkame Dievą, tiesiantį mums ranką, kuriantį bendrystę ir kviečiantį mus būti jo džiaugsmo dalininkais. Esame sukurti pagal Dievo paveikslą ir pašaukti į bendrystę su juo ir vienas su kitu. Ši meilė teikia prasmę ir formuoja visus žmogaus gyvenimo aspektus, įskaitant šeimą.*

KLAUSIMAI DISKUSIJAI

a) Kodėl Jėzus yra patikimas?

b) Kas jūsų gyvenime atitraukia jus nuo Jėzaus? Kas padėtų jums jį artimiau pažinti?

c) Ką reiškia būti „sukurtam pagal Dievo paveikslą“? Ar įmanoma suprasti žmogaus tapatybę be Dievo? Kodėl taip arba kodėl ne?

d) Šios katechezės tema – „Mūsų užduotis yra mylėti“. Ką „meilė“ reiškia jūsų gyvenime? Kaip užduotis mylėti sąlygoja jūsų pasirinkimus, prioritetus ir ambicijas?

Nuorodos

- (1) Plg. Katalikų Bažnyčios katekizmas (KBK), 425–427.
- (2) Popiežius Pranciškus. Enciklika *Lumen fidei* (LF) (2013), 52.
- (3) Plg. LF, 57.

- (4) Popiežius Jonas Paulius II. Enciklika *Redemptor hominis* (RH) (1979), 9.
 (5) KBK, 426.
 (6) LF 57. Plg. *Žyd* 12, 2.
 (7) Vatikano II Susirinkimas. Pastoracinė konstitucija *Gaudium et spes* (GS) (1965), 22.
 (8) GS, 19.
 (9) Benediktas XVI. Homilija per Eucharistijos šventimą 7-ajame Pasaulio šeimų susitikime. Milanai, 2012 m. birželio 2 d.
 (10) KBK, 2331.
 (11) Popiežius Jonas Paulius II. Apaštališkasis laiškas *Mulieris dignitatem* (MD) (1988), 7.
 (12) MD, 7.
 (13) GS, 19.
 (14) RH, 10.
 (15) Plg. *Pr* 1, 26–27; 2, 24.
 (16) Popiežius Jonas Paulius II. Apaštališkasis paraginimas *Familiaris consortio* (FC) (1981), 11. Plg. *Pr* 1, 26–27; 1 Jn 4, 8; GS, 12.

II. UŽDUOTIS MYLĖTI

Dievas veikia per mus. Mes turime užduotį. Pasaulyje turime paskirtį – patys priimti Dievo meilę ir parodyti ją kitiems. Dievas siekia išgydyti palūžusią visatą. Prašo mūsų būti jo liudytojais bei pagalbininkais šiame darbe.

Šventasis Raštas teikia meilės prasmei turinį bei pavidalą

21. Istorija prasideda nuo vyrų ir moterų, sukurtų pagal Dievo paveikslą. Istorijoje Dievas pašaukia ir išugdo tautą. Sudaro sandorą su mumis, pirma per Izraelį, o paskui per Kristų ir Bažnyčią. Su mumis bendraudamas Dievas moko mus mylėti taip, kaip myli jis.
22. Kitaip tariant, būdami sukurti bendrystei, sužinome, kad mūsų užduotis yra mylėti. Mūsų gyvenimas mums dovanojamas pirma to, ką darome ir kaip gyvename, ir ta dovana teikia pavidalą mūsų darbams bei gyvenimui. Vienu žodžiu, „būdas, kuriuo myli Dievas, tampa žmogiškosios meilės matu“ (17).
23. Norint šitaip gyventi, reikia nuolankumo. Savo širdis turime priderinti prie Dievo ir regėti pasaulį jo akimis. Gyvensena pagal Dievą yra geresnė gyvensena, bet ne visada lengvesnė.
24. Biblija sklaidina Dievo meilės įvaizdžių. Dievas yra tėvas, svetingai sutinkantis savo sūnų palaidūną ir ta proga surengiantis puotą (*Lk* 15, 11–32). Dievas yra piemuo, ieškantis savo pražuvusios avies (*Lk* 15, 3–7). Dievas yra motina, guodžianti savo vaikus (*Iz* 66, 13). Dievas yra draugas, aukojantis savo gyvybę dėl kitų ir

pravirkstantis, kai kenčia jo draugai (*Jn* 11, 35). Dievas yra mokytojas, mokantis mus mylėti ir tarnauti vienas kitam kaip artimui (*Mt* 22, 39). Dievas yra sodininkas, prižiūrintis mus, kol atnešime gerų vaisių (*Jn* 15, 1). Dievas yra karalius, kviečiantis mus į savo sūnaus vestuvių puotą (*Mt* 22, 1–14). Dievas išgirsta neregio šauksmą ir sustoja pasiteirauti: ko nori, kad tau padaryčiau? (*Mk* 10, 46–52). Dievas yra svetingas, kupinas užuojautos savo tautai; kai ji alkana, siūlo jai maisto (*Mt* 14, 13–21) (18) ir save (*Mt* 26, 26).

Santuoka yra esminis biblinis Dievo meilės įvaizdis

25. Visi šie ir daugelis kitų įvaizdžių padeda mums išvysti Dievo meilės gelmes. Jais pabrėžiama meilė, kurią esame pašaukti liudyti savo gyvenime. Tačiau, pasak popiežiaus Benedikto XVI, vienas esminis įvaizdis teikia mums kontekstą visiems kitiems įvaizdžiams:

„Dievas myli savo tautą.“ Iš tiesų bibliniu apreiškimu pirmiausia išreiškiama meilės istorija, Dievo sandoros su žmonija istorija. Štai kodėl vyro ir moters bendro gyvenimo ir meilės santuokoje istorija Dievas pasinaudojo kaip išganymo istorijos simboliu (19).

26. Dievo sandora su Izraeliu ir vėliau su Bažnyčia nusakoma daugiausia santuokos įvaizdžiais. Pasak popiežiaus Benedikto XVI, „santuoka, besiremianti vienatine ir galutine meile, tampa Dievo santykio su žmogumi paveikslu, ir atvirkščiai“ (20). Dievo sandora yra pagrindinė Šventojo Rašto tema, o santuoka – Biblijos pirmutinė metafora Dievo santykiui su žmonija nusakyti. Dar būdamas Miuncheno arkivyskupu, popiežius Benediktas XVI paaiškino:

Galime sakyti, kad Dievas sukūrė visatą tam, kad pradėtų meilės istoriją su žmogumi. Sukūrė ją tokią, kad galėtų egzistuoti meilė. Tą patvirtina žodžiai apie Izraelį, vedantys tiesiai prie Naujojo Testamento... Dievas sukūrė visatą, kad galėtų tapti žmogumi ir išlieti savo meilę ant mūsų bei pakviesti meile atsiliepti į jo meilę (21).

27. Santuokos įvaizdžiai prasideda Senajame Testamente. Čia sužinome, kad Dievas mus artimai, švelniai ir ilgesingai myli. „Pranašai – ypač Ozėjas ir Ezechielis – šią Dievo aistrą savo tautai nusakė drąsiais erotiniais vaizdais“ (22). Ozėjo knygoje Dievas pažada Izraelio tautą „vilioti“ prašnekindamas „jos širdį“, kol ji jam atsilieps „kaip savo jaunystės dienomis“ ir vadins jį „mano vyru“ (*Oz* 2, 16–18). Ezechielio knygoje Dievas kalba Izraeliui jusliniais įvaizdžiais: „Išskleidžiau virš tavęs savo sparną ir pridengiau tavo nuogumą. Daviau tau priesaiką ir įėjau į sandorą su tavimi, – tai

Viešpaties žodis, – ir tu tapai mano. Išmaudžiau tave vandenyje <...> ir patepiau aliejumi. <...> Tu tapai nepaprastai graži, – tinkama būti karaliene“ (Ez 16, 8–13) (23). Panašų kalbėjimą aptinkame Izaijo (24), Jeremijo (25) knygoje ir psalmėse (26). Giesmių giesmė irgi daugelį amžių buvo pamokslų, kuriuose karšta Dievo meilė savo tautai būdavo aiškinama pasitelkus santuoką, įkvėpimo šaltinis.

Biblijoje apie santuokinę meilę nekalbama sentimentaliai

28. Dievo ir jo tautos santuoka gali patirti sunkumų. „Dievo santykis su Izraeliu vaizduojamas jungtvių ir santuokos metaforomis“; todėl, Dievo tautai nusidėjus, mūsų klaidos tampa savotišku „svetimavimu ir prostitucija“ (27). Ozėjo knygoje Izraelį mylintis Dievas atsiduria neištikimos nuotakos išduoto vyro padėtyje. Dievas taria Ozėjui: „Eik, mylėk moterį, kuri turi meilų ir yra svetimautoja, lygiai taip, kaip Viešpats kad myli izraeliečius, nors jie ir gręžiasi į kitus dievus“ (Oz 3, 1).

29. Kai Dievo tauta užmiršta jo įsakymus, apleidžia vargšus, siekia saugumo kreipdamasi į svetimą galybę ar atsigrežia į stabus, svetimavimas ir prostitucija yra itin taiklūs žodžiai jos neištikimybei išreikšti (28).

30. Tačiau Dievas lieka ištikimas. Popiežius Pranciškus, neseniai apmąstydamas Ez 16, pabrėžė, kad Dievas taria meilės žodžius net tada, kai Izraelis neištikimas (29). Izraelis nusideda. Izraelis užmiršta. Izraelis svetimauja vaikydamasis stabus. Bet Dievas nepalieka savo sandoros tautos. Atgaila ir atleidimas visada galimi. Dievo gailestingumas reiškia, kad jis trokšta Izraeliui gėrio net tada, kai šis nuo jo bėga. „Viešpats šaukia tave atgal kaip nelaimingą ir pamestą žmoną. „Ar gali vyras atmesti jaunystėje pamiltą žmoną?“ – sako tavasis Dievas. „Trumpai valandėlei palikau aš tave, bet su didele meile vėl tave pasiimsiu <...> amžina meile tavęs pagailėjau“ (Iz 54, 6–8). Dievas nenustoja mylėjęs savo tautos net tada, kai nupuolame, net kai atkakliai mėginame gyventi be jo.

31. Krikščioniškoji meilė nėra tik emocija. Ji aprėpia erotinius ir jausminius momentus, bet sykiu yra ir apsisprendimas. Meilė yra užduotis, kurią gauname, nuostata, kurią priimame, pašaukimas, į kurią atsiliapiame. Tokiai meilei būdingi matmenys, kuriuos atrandame tik jai pasidavę. Tokia meilė ieško Dievo ir seka Dievu, kurio sandorinė ištikimybė moko mus, kas yra meilė. Dievas niekada nepalieka Izraelio dėl patrauklesnio partnerio. Nei jį gąsdina atmetimas. Jis niekada nėra permainingas. Trokšta savo tautai tik-

tai to, kas geriausia, tikrojo ir galutinio gėrio. Nors jo meilė Izraeliui yra aistringa – nė vienas, kuris skaito Pranašų knygas, to nepaneigs, – šis „erotinis“ dieviškosios meilės aspektas visados yra perskverbtas Dievo pasiaukojamos ištikimybės (30). Dievo *eros* visuomet sujungtas su jo užuojauta ir kantrumu.

Santuoka, meilė ir Kristaus auka ant kryžiaus

32. Dievo meilė gyvai apibūdinama Ef 5, kur šventasis Paulius santuoką analogiškai taiko Kristui ir Bažnyčiai (31). Paulius ragina vyrus ir žmonas paklusti „vieni kitiems dėl Kristaus baimės“ (Ef 5, 21). Tad krikščioniškoji santuoka yra ne susiderėjimas dėl teisių ir pareigų, bet dovanojimosi vienas kitam apraiška. Ji daug radikalesnė nei vien egalitarizmas. Paulius rašo, kad „vyras yra žmonos galva, kaip Kristus yra Bažnyčios Galva“ (Ef 5, 23). Bet ką tai reiškia kontekste ir praktikoje? Paulius kviečia vyrus pasiaukojamai meilei, atspindinčiai Kristaus auką ant kryžiaus. Atmesdamas mačizmą bei išnaudojimą ir iš pagrindų neigdamas kitus antikos pasaulio šeimos gyvenimo kodeksus, Paulius moko Dievo paveiklo dinamizmo: „Jūs, vyrai, mylėkite žmonas, kaip ir Kristus mylėjo Bažnyčią ir atidavė už ją save“ (Ef 5, 25). Remdamasi Ef 5, Bažnyčia kalba apie santuoką kaip apie sakramentą ir kviečia poras tokiai pasiaukojamai kryžiaus bendrystei.

33. Jėzus įgalina krikščionis su tvirtu įsitikinimu kalbėti apie Dievo meilę. Jis atveria Dievo sandorą visiems žmonėms ir atbaigia Izraelio istoriją visuotiniu atpirkimu. Jėzus įkūnija gyvybę teikiančią meilę, nes jis, tiesiogine to žodžio prasme, yra kūnu tapęs Dievo Žodis. Jis myli Bažnyčią kaip savo nuotaką, ir ta nesavanau-diška meilė – krauju paliudyta ant kryžiaus – yra abipusės meilės bei tarnystės, kokia būtina kiekvienoje krikščioniškojoje santuokoje ir šeimoje, pavyzdys.

34. Popiežius Benediktas XVI mokė: „Žvelgdami į Kristaus perdurtą šoną, <...> suvokiame <...> Dievas yra meilė. Būtent ten šią tiesą galima pamatyti. Ir pradant nuo to apibrėžtina, kas yra meilė. Pradėdamas nuo žvilgsnio į tai, krikščionis atranda savo gyvenimo ir meilės taką“ (32).

35. Šiandien daugeliui „meilė“ reiškia mažai ką nors daugiau nei šiltą jausmą ar fizinį potraukį. Šiems dalykams yra savo vieta. Tačiau tikroji meilė – visą gyvenimą tverianti, gilėjanti ir žmogaus širdį patenkinanti – auga duodant kitiems, o ne imant pačiam. Viešpats Kristus mirė ant kryžiaus dėl mūsų išganymo. Tas radikalus, išlaisvinantis gebėjimas atsisakyti savo pirmumo teisių ir dovanoti save kitiems yra gija, vienijanti

visą katalikų mokymą apie santuoką ir šeimą. Autentiškas katalikų mokymas apie santuoką ir šeimą padeda atskirti tikrąją meilę nuo visų klautočių.

36. Šventajame Rašte yra daug vienas kitą papildančių ir iš dalies sutampančių būdų Dievo meilei nusakyti, bet santuokos įvaizdis tarp jų yra pirmutinis. Dievo ir jo tautos – pirma Izraelio ir po to Bažnyčios – sandora yra tartum santuoka. Tokia santuoka ne visada lengva, bet žmogaus nuodėmė niekada neturi paskutinio žodžio. Dievo ištikimybė rodo, kokia yra tikroji meilė bei ištikimybė. Jėzus Kristus, visus mus kviečiantis tapti Dievo šeimos nariais, naujaip ir netikėtai apibrėžia meilę, suteikdamas mums naujų galimybių gyvenime.

KLAUSIMAI DISKUSIJAI

- a) Kodėl Dievo meilė yra tartum santuoka?
- b) Kuo Dievo meilės būdas skiriasi nuo žmogaus meilės būdo?
- c) Kas yra tikroji meilė ir kaip ją atpažinti? Kuo panaši ir kuo skiriasi mūsų kultūrai būdinga romantinės meilės idėja ir Dievo sandorinė meilė?
- d) Ar galite prisiminti metą, kai Dievo meilė padėjo jums sąžiningiau ir geriau mylėti?

Nuorodos

- (17) Popiežius Benediktas XVI. Enciklika *Deus caritas est* (DCE) (2005), 11.
- (18) Taip pat plg. *Mt* 15, 32–39; *Mk* 6, 31–44 ir 8, 1–9; *Lk* 9, 10–17; *Jn* 6, 5–15.
- (19) Popiežius Benediktas XVI. Kreipimasis į Šeimos asociacijų forumo dalyvius. Roma, 2008 m. gegužės 16 d.
- (20) DCE, 11.
- (21) Joseph Ratzinger. *In the Beginning: a Catholic understanding of the story of creation and fall*. Grand Rapids, MI: Wm. B. Eerdmans Publishing Co. 1995, 30.
- (22) DCE, 9.
- (23) Plg. *Ez* 23.
- (24) Plg. *Iz* 50, 1; 54, 5; 61, 10; 62, 5.
- (25) Plg. *Jer* 2, 2; 3, 1; 3, 6–12; 31, 32.
- (26) *Ps* 45.
- (27) DCE, 9.
- (28) Plg. *Iš* 34, 16; *Ts* 2, 17; *Sk* 15, 39; *Ist* 31, 16.
- (29) Popiežius Pranciškus. Homilija per šv. Mišias Šv. Mortos namuose. *L'Osservatore Romano*, 2014 m. vasario 28 d.
- (30) DCE, 5.
- (31) *Ef* 5, 21–33.
- (32) DCE, 12. Plg. *Jn* 19, 37; 1 *Jn* 4, 8.

III. ŽMOGAUS LYTIŠKUMO PRASMĖ

Apčiuopiamas, žemiškas, kūniškas pasaulis yra daugiau nei vien inertiška materija ar lipdymo molis žmogaus valiai. Kūrinija yra šventa. Jai būdinga sakramentinė prasmė. Ji atspindi Dievo šlovę. Tas pasakytina ir apie mūsų kūnus. Mūsų lytiškumui būdinga galia duoti gyvybę, kaip sukurtas pagal Dievo panašumą jis irgi yra kilnus. Tad turime atitinkamai gyventi.

Gamtinis fizinis pasaulis kupinas dvasinio gerumo

37. Katalikų tikėjimas visada buvo tvirtai „fizinė“ religija. Biblija prasideda sode ir baigiasi pokyliu (33). Dievas sukūrė pasaulį, įvertino jį kaip gerą ir įžengė į jo istoriją. Jėzus Kristus, Dievo Sūnus, prisiėmė kūną ir tapo vienu iš mūsų. Sakramentuose pašventinami ir regimais malonės ženklais padaromi materialūs objektai. Įprastiniai duona ir vynas, vanduo, aliejus ir žmogaus rankų prisilietimas – visa tai yra apčiuopiami būdai, kuriais Dievo artumas tampa veiksmingas ir realus.

38. Mes tikime gailestingumo darbais kūnui. Pamaitindami alkstantį, pagirdydami ištroškusį, aprengdami nuogąjį, suteikdami pastogę benamiui, slaugydami ligonį, aplankydami kalinį ar palaidodami mirusįjį iš tikrųjų tarnaujame Jėzui (*Mt* 25, 25–40). Pasitikime Dievo kūrinijos gerumu (*Pr* 1, 4–31). Toks pasitikėjimas persmelkęs katalikų įvaizduotę. Jis regimai reiškiasi mūsų mene ir architektūroje, liturginio kalendoriaus pasninkavimo bei šventimo ritmu, mūsų tautos pamaldumais ir sakramentalijomis.

Vyro ir moters lytiškumas susijęs su mūsų dvasine paskirtimi

39. Materialinei kūrinijai būdinga dvasinė prasmė, turinti įtaką mūsų kaip vyro ir moters gyvenimui. Mūsų lytiškumas turi paskirtį. Mūsų kūnai nėra tiesiog sielos kevalai ar juslinės mašinos smegenims. Nei jie yra žaliava, kuria galėtume laisvai piktnaudžiauti arba kurią galėtume perprogramuoti. Krikščionių akimis, kūnas ir dvasia yra artimai sujungti. Kiekvienas žmogus yra kūno ir sielos vienybė. „Tiesą sakant, kūnas yra sielos šventykla, bendradarbiauja su siela padedant juslėms taip, kaip vandens malūnas yra sukamas vandens“ (34). Kūnui, kaip Dievo kūrinijos daliai, būdingas įgimtas kilnumas. Jis yra prigimtinė mūsų tapatybės dalis ir mūsų amžinoji lemtis. Dvi lytys tiesiog įkūnija Dievo planą, numatantį žmonių priklausomybę vienas nuo kito, bendruomenę ir atvirumą naujai gyvybei. Piktnaudžiaujant kūnu ar jį žeminant daroma žala dvasiai.

40. Žinoma, ne visados mylime taip, kaip reikėtų. Lytiškumas yra nepakartojamai galingas veiksnys žmonių santykiuose – galintis tarnauti ir gėriui, ir blogiui. Piktnaudžiaujamas ar netvarkingas lytiškumas visada būdavo didelis netvarkos ir nuodėmės šaltinis. Seksualinis troškimas ir lytinė savivoka gali būti sudėtingi dalykai. Mūsų tapatybė yra apreiškta Jėzuje ir Dievo plane mūsų gyvenimui, o ne nuopuolio paženklintais tvirtinimais apie save.

41. Santuoka egzistuoja todėl, kad gyvybės davimas ir bendrystė, biologija ir Dievo sandora, prigimtis ir antgamtė išvien pagrindžia tai, kas yra „žmogiška“. Santuoka egzistuoja todėl, kad atrandame ir priimame, o ne išrandame ar išsiderame pašaukimą save dovanoti – pašaukimą, kuriam esmiškai būdinga tai, kad esame sukurti kaip vyrai ir moterys, sujungti sandoriniu ryšiu. Santuoka yra Dievo kuriamojo darbo vaisius todėl, kad mes esame Dievo kūriniai ir kad Dievas sukūrė vyrą ir moterį draugystei su juo šiame sandoriniame ryšyje.

42. Mūsų kaip dviejų skirtingų bei viena kitą papildančių lyčių kilmė ir mūsų pašaukimas mylėti, bendrauti ir perteikti gyvybę (35) yra vienas ir tas pats dalykas. Pasak popiežiaus Pranciškaus, „tai – meilės istorija. Tai – sukūrimo šedevro istorija“ (36).

43. Tas pašaukimas mylėti, bendrauti ir perteikti gyvybę apima visą moters ir vyro būtį, kūną ir sielą. Žmogus yra drauge ir fizinė, ir dvasinė būtybė (37). Kūnas tam tikra prasme apreiškia asmenį (38). Todėl žmogaus lytiškumas niekada nėra vien funkcionalus. Lytiniai skirtumai, regimi kūne, tiesiogiai prisideda prie kūno santuokinio pobūdžio bei asmens gebėjimo mylėti (39). Šio pašaukimo mylėti centre yra Dievo raginimas būti vaisingiems bei daugintis (plg. *Pr* 1, 28). Todėl poros santuokinis susivienijimas per kūną savo prigimtimi taip pat yra kvietimas gyventi kaip tėvui ir motinai (40).

44. Ne veltui Adomo žodžiuose, pirmąkart išvydus Ievą, girdime pasigėrėjimą: „Ši pagaliau yra kaulas mano kaulų ir kūnas mano kūno“ (*Pr* 2, 23). Katalikų Bažnyčios katekizme pažymima, kad nuo pradžių „vyras įvertina moterį kaip antrąjį aš, kaip tokį pat žmogų“ (41). Vyras ir moteris turi vienodą kilnumą, kylantį iš jų Kūrėjo Dievo. Dievo plane vyro ir moters panašumas ir skirtingumas sutampa su jų kaip vyro ir moters vienas kito lytiniu papildomumu. Sukurdamas vyrą ir moterį drauge (*Pr* 1, 26–27), Dievas jų norėjo kaip *vieno kitam* (42). Lytinis skirtingumas yra pirmapradis priminimas, kad mes sukurti dovanoti save kitiems vadovaudamiesi dorybe ir Dievo meile.

45. Šventasis Jonas Paulius II dažnai kalbėdavo apie „vedybines, arba santuokines, kūno prasmę“ (43). Jis pakartojo Vatikano II Susirinkimo mokymą, kad „vyro ir moters sąjunga yra pirminis asmenų bendravimo pavidas“ (44). Tačiau lytinis skirtingumas ženklina visus mūsų, net nesusituokusiųjų, santykius, nes kiekvienas įžengiamė į gyvenimą kaip sūnus arba duktė. Esame pašaukti būti broliais ir seserimis ne tik broliams ir seserims savo šeimose, bet ir vargstantiems kaimynystėje, bendruomenėse ar Bažnyčiose. Mūsų kaip vyrų ir moterų tapatybė yra pašaukimo į tėvystę ar motinystę, prigimtinę ar dvasinę, pagrindas. Taigi lytinis skirtingumas turi visuotinę reikšmę.

46. Kadangi yra esminis mūsų tapatybės dėmuo, lytiškumo neįmanoma atskirti nuo žmogaus asmens prasmės. Lytiniai santykiai niekada nėra tiesiog fizinis ar emocinis impulsas. Jie visada apima daugiau. Lytinis troškimas rodo, kad mums niekad neužtenka savęs pačių. Trokštame artumo su kitu. Lytiniai santykiai, net ir „atsitiktiniai“, niekada nėra tiesiog biologinis aktas. Lytinis artumas iš tikrųjų visada yra tam tikra prasme santuokinis, nes sukuria žmogiškąjį ryšį net to nesiekiant. Tinkamai suvokiamas santuokinis aktas niekada nėra tiesiog intraversinis, autonominis erotinis aktas. Mūsų lytiškumui būdingas ne tik asmeniškumo bei intymumo aspektas, jis taip pat visada turi socialinį matmenį bei socialinių padarinių. Sakramentinė santuoka niekada nėra privati nuosavybė, bet atsiskleidžia priešais akis turint Dievo platesniąją sandorą.

Lytiškumo etiką turime todėl, kad jam būdinga dvasinė reikšmė

47. Į Dievo planą būti vyru arba moterimi atsiliepiama dviem pašaukimais – santuoka ir celibatu. Abu jie remiasi bendra prielaida, kad vyro ir moters lytinis artumas galimas ir skleidžiasi tik sandoros ryšyje. Celibatas yra būdas, kuriuo nesusituokę žmonės patvirtina santuokos tiesą ir grožį. Ir celibato pašaukimui, ir santuokai nepriimtini tokie lytiniai aktai, kai naudojamos kitu laikinai ar saistant jį sąlygomis. Autentišku celibatiniu susilaikymu lytiškumas jokia būdu neniekkinamas, bet pagerbiamas tvirtinant, jog lytinis artumas tarnauja sandorai, o pastaroji – pirmajam. Gyvendamos sandoros šviesoje, ir susituokusios poros, ir celibatiškai gyvenantys asmenys siūlo savo lytiškumą bendruomenei, taip pat geismingumu bei išnaudojimu nesiremiančiai visuomenei kurti.

48. Kituose trijuose skyriuose santuoka (4 ir 5 skyriai) ir celibatas (6 skyrius) aptariami išsamiau. Dabar pakaks pasakyti, kad abi gyvenamosios remiasi Dievo

kvietimu vyriškumą bei moteriškumą įgyvendinti dosniai save dovanojant. Abi gyvenmenos žvelgia į Dievo sandorą ir laiko kūrinišką buvimą vyrų ir moterimi pagrindu džiaugtis. Drausmė, mūsų taikoma savo meilei, būtent sandorinio ryšio drausmė, kartais jaučiama kaip našta. Bet kaip tik tai tokia drausme pagerbiama ir atskleidžiama tikroji meilės, sukurtos pagal Dievo paveikslą, prasmė.

49. Skaistumo dorybę ugdyti esame pašaukti todėl, kad kaip vyrai ir moterys esame sukurti pagal Dievo paveikslą. Skaistumas reiškiamas įvairiais būdais priklausomai nuo, ar esame susituokę, ar ne. Tačiau kiekvienam skaistumas reiškia atsisakymą naudotis savo ar kitų žmonių kūnais kaip objektais pasitenkinti. Nesvarbu, ar būtume susituokę ar ne, skaistumas yra kilnus ir malonės padedamas savojo lytiškumo įgyvendinimas Dievo įsakymų šviesoje. Geidulys yra skaistumo priešybė. Geidulys reiškia žvelgimą į kitus utilitaristiškai, tarsi kito kūnas egzistuočių vien potroškiui patenkinti. Tikroju skaistumu „kūnas ne paniekinamas“, bet traktuojamas atsižvelgiant į visus asmens matmenis (45). Skaistumas yra žmogaus, sukurto pagal Dievo paveikslą ir pašaukto gyventi sandoroje, didysis „taip“ tiesai.

50. Taip suprantamas skaistumas yra tai, ką visi pašaukti praktikuoti. „Kiekvienas pakrikštytasis yra pašauktas į skaistumą. <...> Susituokusieji pašaukti į santuokinio gyvenimo skaistumą; kiti skaisčiai gyvena susilaikydami“ (46). Skaisčiai santuokine meile *eros* įkeliamas į meilės, rūpinimosi, ištikimybės ir atvirumo vaikams kontekstą. Skaisčiu celibatu per susilaikymą pripažįstama, kad lytinis artumas priklauso meilės, rūpinimosi ir ištikimybės kontekstui.

51. Šio krikščionių mokymo šaknys senos. Šventasis Augustinas IV a. rašė: „Skaistumo dorybė yra trejopa: sutuoktinių, našlių ir mergeliškumu gyvenančiųjų. Neaukštinkime kurios nors vienos, nutylėdami kitas. Jos visos praturtina Bažnyčios drausmę“ (47).

52. Tolesnėse katechezėse aptarsime, kaip konkrečiai įgyvendinti šį mokymą santuokoje bei celibate kartais ir sunkiomis šiandienėmis aplinkybėmis.

53. *Dievas visą materialų pasaulį sukūrė iš meilės mums. Viskas, ką galime regėti ir paliesti, įskaitant mūsų vyriškus ir moteriškus kūnus, buvo sukurta dėl Dievo sandoros. Ne visada mylime taip, kaip turėtume, bet Dievo meilės modelis mus saugo ir kviečia grįžti prie savo tikrosios prigimties. Santuoka ir celibatas yra du buvimo vyrų ar moterimi būdai Dievo sandoros šviesoje ir dėl šios priežasties ir santuoka, ir celibatas laikomi skaisčiomis gyvenenomis.*

KLAUSIMAI DISKUSIJAI

a) Kodėl katalikai taip džiaugiasi fiziniu, apčiuopiamu pasauliu ir jį taip vertina? Pagalvokite apie ką nors gražaus, kaip antai gamtą, kūną, maistą ar meną. Kodėl visi šie dalykai tokie svarbūs katalikų tradicijoje?

b) Kokia kūrinių paskirtis? Ar pasaulis yra tik tai, ką galime nevaržomai valdyti ir išnaudoti pagal savo troškimus?

c) Tokie dalykai kaip poilsis, maistas, malonumas ir grožis yra patrauklūs. Tačiau kartais giliai trokštame bei geidžiame to, kas mums nėra gėris. Koku būdu sužinome, kad koks nors troškimas teisėtas ir geras? Kaip galime puoselėti kūrinių bei mėgautis ja ir savo kūnu kasdieniame gyvenime?

d) Kodėl, jūsų manymu, katalikų praktika tradiciškai apima ir šventimą, ir pasninkavimą? Celibatą ir santuoką?

Nuorodos

(33) Plg. *KBK*, 1602. Plg. *Apr* 19, 7. 9 ir *Pr* 1, 26–27.

(34) Šventoji Hildegarda Bingenietė. *Explanatio Symboli Sancti Athanasii*. In: *Patrologia latina* 197, 1073. Plg. 1 Kor 6, 19.

(35) *KBK*, 2331 ir *FC*, 11.

(36) Popiežius Pranciškus. Homilija per šv. Mišias Šv. Mortos namuose. *L'Osservatore Romano*, 2014 m. vasario 28 d.

(37) *KBK*, 362.

(38) Popiežius Jonas Paulius II. Trečiadienio audiencijos apie kūno teologiją. 1980 m. sausio 9 d. audiencija.

(39) Tikėjimo mokymo kongregacija. Laiškas apie vyrų ir moterų bendradarbiavimą (2004), 8.

(40) Popiežius Paulius VI. Enciklika *Humanae vitae* (HV) (1968), 2.

(41) *KBK*, 371.

(42) *KBK*, 371.

(43) Plg. popiežius Jonas Paulius II. Trečiadienio audiencijos apie kūno teologiją. 1980 m. sausio 2 d. audiencija.

(44) *GS*, 12.

(45) Karol Wojtyła. *Love and Responsibility*. Ignatius Press 1993, 171.

(46) *KBK*, 2348–2349. Plg. Šv. Ambraziejus. *De viduis*, 4. 23.

(47) *KBK*, 2349.

(Kitos katechezės vėlesniuose „Bažnyčios žinių“ numeriuose)

Maldų už krikščionių vienybę savaitė

Sausio 25-ąją, sekmadienį, Vilniaus Šv. Kazimiero bažnyčioje ekumeninėmis pamaldomis užbaigta Maldų už krikščionių vienybę savaitė. Pamaldose dalyvavo trijų konfesijų vyskupai: katalikų arkivyskupas Gintaras Grušas, liuteronų vyskupas Mindaugas Sabutis ir ortodoksų vyskupas Inokentijus kartu su savo Bažnyčių kunigais. Į bendrą maldą įsitraukė ir graikų apeigų katalikų, metodistų, Naujojo Testamento baptistų, Laisvųjų krikščionių konfesijų dvasininkai. Ekumeninių pamaldų tema: „Duok man gerti“. Šis epizodas iš Jėzaus pokalbio su samariete prie šulinio liudijo visų krikščionių vieną didelį troškulį Kristaus, kuris vienintelis gali mus atgaivinti ir pagirdyti. Prie altoriaus simboliškai buvo padėti vandens ąsočiai, kurie simbolizavo samarietės ir Jėzaus susitikimo „šulinį“, o šiandien ir mūsų visų susitikimą trokštant Gyvojo vandens šaltinio – Kristaus.

Įžangos žodį tarė Vilniaus arkivyskupas Gintaras Grušas: „Praeitais metais daug darbų nuveikėme kartu: surengėme žygį už šeimą, dalyvavome konferencijose, meldėmės kartu. Tai rodo, kad mūsų bendrystė auga. Mūsų bendri sąlyčio taškai – mūsų bendros vertybės – ginti šeimą, gyvybę, o labiausiai mus vienija pats Jėzus Kristus. Melstis kartu, prašyti Dievo žodžio, Jo palaimos – mūsų ekumeninės kelionės esmė. Melskimės, kad Šventosios Dvasios vedami vis labiau artėtume link Kristaus ir jo Bažnyčios.“

Pamaldų metu buvo giedamos giesmės, visi krikščionys kalbėjo Atgailos maldą. Po Dievo žodžio skaitymo Šv. Kazimiero bažnyčios rektorius kunigas Rytis Gurkšnys homilijoje sakė: „Mes turime ieškoti ne kas mus skiria, o kas vienija. O mus jungia Jėzus Kristus, bendras krikštas, tikėjimas, bendra užduotis – eiti į pasaulį skelbti Gerosios Naujienos. Popiežius Pranciškus kviečia eiti į paribius, kurti gražesnę pasaulį. Vilniuje iš 400 000 pakrikštytųjų tik 100 000 kreipiasi į Kristų, o kiti dar ieško Dievo meilės. Mes kartu galime padidinti tikinčiųjų skaičių šiame mieste. Žmonės, kurie nepriklauso mūsų tradicijoms, yra raktas į mūsų darbų sėkmę.“

Po homilijos visi sukalbėjo Tikėjimo išpažinimą, įsitraukė į visuotinę maldą. Pamaldos baigtos bendra vienybės malda ir siuntimu nešti Kristaus ramybę ir taiką į pasaulį.

Kaune, paminklinėje Kristaus Prisikėlimo bažnyčioje, sausio 23 d. vakare į ekumenines pamaldas susirinkę kelių krikščioniškų Bažnyčių ir bendruomenių vadovai bei nariai kartu prašė Viešpatį suteikti vienybės Dvasios, uždegti gydančią ir jungiančią Dievo meilės ugnimi.

Pamaldoms vadovavo Kauno I dekanato dekanas mons. Vytautas Grigara-vičius, jose dalyvavo drauge prie Didžiojo altoriaus atėję parapijos vikaras kun. Nerijus Pipiras, altaristas kun. Virginijus Lenktaitis, taip pat Kauno evangelikų liuteronų Švč. Trejybės bažnyčios kun. Saulius Juozaitis, Stačiatikių Apreiškimo Švč. M. Marijai bažnyčios kunigai Igoris Rinkevičius ir seminaristas Dmitrijus Turdalijevas, evangelikų reformatų diak. Jonas Žiauka, Jungtinės metodistų bažnyčios kun. Remigijus Matulaitis bei krikščionių bendrijos „Tikėjimo žodis“ pastorius Gabrielius Lukošius.

Šiometinių ekumeninių pamaldų temą „Duok man gerti“ (Jn 4, 7) atliepė Dievo žodis (Jn 1, 4–42), kurį paskelbė evangelikų liuteronų kun. Saulius Juozaitis. Vėliau dvasininkai pasakė trumpas homilijas pabrėždami, jog

Šventimai

Sausio 25 d. Telšių vyskupijos vyskupas Jonas Boruta SJ Žemaičių Kalvarijos šventovėje kunigu įšventino diak. **Donatą Liutiką.**

-T-

Kauno Kristaus Prisikėlimo bažnyčiai – bazilikos titulas

Apaštų Sostas Kauno Kristaus Prisikėlimo bažnyčiai suteikė bazilikos titulą (*Basilica minor*). Bazilikos titulą Šventasis Sostas skiria tik ypatingos reikšmės šventovėms. Dauguma pasaulyje esančių bazilikų yra „mažosios“, „didžiųjų bazilikų“ yra tik keturios, visos jos Romoje.

Lietuvoje iki šiol buvo 6 bazilikos (*Basilicae minores*): Kauno Šv. apaštų Petro ir Pauliaus arkikatedra bazilika (bazilikos titulas 1921 m.), Vilniaus Šv. vysk. Stanislovo ir šv. Vladislavo arkikatedra bazilika (1922 m.), Šiluvos Švč. M. Marijos Gimimo bazilika (1974 m.), Žemaičių Kalvarijos Švč. M. Marijos Apšilankymo bazilika (1988 m.), Marijampolės Šv. arkangelo Mykolo bazilika (1992 m.) ir Krekenavos Švč. M. Marijos Ėmimo į dangų bazilika (2009 m.). Visos jos drauge su Kauno Kristaus Prisikėlimo bažnyčia yra Šv. Jono Pauliaus II piligrimų kelio šventovės.

-katalikai.lt-

Pašvęstojo gyvenimo diena

Vilniuje

Vasario 2 d. Pašvęstojo gyvenimo diena Vilniuje surinko daugumą Vilniaus arkivyskupijoje besidarbuojančių įvairių kongregacijų vienuolių. Šventė prasidėjo Tiberiados brolio Pranciškaus paskaita „Paprastumu pažadinkime pasaulį“. Pranešime pabrėžta paprastumo svarba vienuolių gyvenime. Gyvenimas yra paprastas, kai centre stovi Kristus. Paprastumas glaudžiai susijęs su neturtu. Žmogiškumas traukia nuolat turėti, vienuolio apsauga nuo to – saugumas Kristuje. Liudyti Evangeliją

vienuolis turėtų paprastai, savo asmeniniu gyvenimu.

Šventę apvainikavo bendras Eucharistijos šventimas Šv. Teresės bažnyčioje. Pamokslą sakydamas kun. Severinas Leitneris klausė: „Ko galime išmokti žvelgdami į Jėzų?“ Jis grįžta atgal į Nazaretą. Čia jis turi išmokti visame kame pasitikėti Tėvu. Vėliau matome jį Krikšto momentu. Esame jo mokymo ir gydymo liudininkai, matome, kaip Jėzus moko savo apaštalus, vesdamas juos savo gyvenimo keliu. Visur skelbia ateinančią Dievo karalystę. Žvelgdami į jį, turėtume vis labiau tapti tikrais jo apaštalais, žvelgti į jį kiekvieną savo gyvenimo akimirką. Jėzus mus moko tikros meilės šiandien. Jis kviečia ir mus tapti panašius į jį, tapti jo atspindžiais vyrams ir moterims, kuriuos Dievas į mūsų gyvenimą atsiųs.

Kaune

Vasario 1 d. vakare Kauno Šv. Mikalojaus (benediktinių) bažnyčioje broliai ir seserys (iš 4 vienuolinių vyrų kongregacijų ir beveik iš visų 14 moterų kongregacijų), kurie yra įsikūrę ir tarnauja Kauno arkivyskupijoje, sykiu šventė vigiliją. Ji prasidėjo jungtinio vienuolių choro giedamu Bažnyčios himnu Dievo Motinai – Akatistu. Vėliau buvo švenčiama Jėzaus Draugijos Lietuvoje ir Latvijoje provincijolo t. Gintaro Vitkaus SJ vadovaujama Eucharistija dėkojant už pašvęstųjų pašaukimą. Šis maldos susitikimas baigėsi seserų ir brolių agape Benediktinių vienuolyne.

Vasario 2 d. įvairių kongregacijų seserys ir broliai drauge su visa susirinkusia bendruomene Viešpaties Paaukojimo šventykloje iškilmes šventė Kauno arkikatedroje bazilikoje. Iškilmės prasidėjo t. Aldono Gudaičio SJ katecheze pašvęstiesiems. Kun. A. Gudaitis SJ aptarė vienuolinius klusnumo, skaistumo bei neturto įžadus, pasidalijo asmeniškų paliudijimų bei savo seserų ir brolių paraginimu atmintyje atgaivinti „pirmąją meilę“ – tą meilę, kai buvo pirmąsyk atsiliepta užkalbinusiam Kristui.

Kristus, surinkęs ir suvienijęs visus prie šio altoriaus, visiems krikščionims yra Gyvasis Vanduo, tikroji gyvybė ir gyvenimas.

Kun. Nerijus Pipiras atkreipė dėmesį į paradoksą ką tik girdėtame Dievo žodyje – Dievas prašo, kad žmogus duotų jam gerti. „Viešpatie, Tu mokai tiesiog pasitikėti Tavimi“, – sakė katalikų kunigas, gerąją samarietę palygindamas su visa žmonija. Klausdamas – kaipgi žmogus gali pagirdyti patį Viešpatį? – sakė, jog Jam galima atiduoti ir savo sužeistas kojas, ir susiskaldymo bei nuodėmės sužeistas širdis. Tai Viešpats suburia visus prie savo pervertos širdies, nes Jis yra tiesiog meilė.

„Viešpats Evangelijoje atsiveria kaip gyvoji versmė, jis atgaivina iki pat dvasios gelmių, kviečia kaip ir samarietę žengti žingsnį į jo tikrovę, atsigavinti jo versmėje iš jo malonės“, – sakė metodistų kun. Remigijus Matulaitis.

Evangelikų liuteronų kun. S. Juozaitis apgailestavo, jog skirtingų konfesijų krikščionys susirenka į maldą pernelyg retai, o šis troškimas kartu rinktis kyla iš sužeistos širdies. Tačiau pagalba ateina iš Viešpaties – Jis atėjo suvienyti, pagirdyti savo Žodžiu. Dėl to labai džiugu, kad vis rečiau apie kitos konfesijos krikščionių pasakoma: „jis kito tikėjimo“ (ypač kai ateinama prašyti Santuokos palaiminimo), o vis labiau džiaugiamasi vieni kitų pasiekimais.

„Dievo meilė yra ypatinga. Jėzus žvelgia į žmogų Gelbėtojo akimis. Jam nėra svarbios religinės tradicijos“, – sakė evangelikų reformatų diak. Arūnas Žydaitis, kviesdamas gerėtis Viešpaties Jėzaus Kristaus žodžiu, atrasti jame dangiškojo Tėvo valią.

Stačiatikių kun. I. Rinkevičius pabrėžė, jog Gyvasis Vanduo yra būsimąjo amžinojo gyvenimo šaltinis. Samarietė atpažino Jėzų kaip pranašą. Jėzus – Gyvasis Vanduo šiuolaikiniam pasauliui išgelbėti.

„Dievas yra Dvasia, o tikrieji jo garbintojai yra garbintojai tiesa ir dvasia“ – į šiuos Evangelijos žodžius atkreipė dėmesį pastorius G. Lukošius, pabrėždamas, jog visi, kurie tiki Jo auka ir Prisikėlimu, kaip tikri vargšai, nesijausdami pranašesni vieni už kitus, ateina Jo šlovinti tiesa ir dvasia.

Pamaldų atnašos buvo aukos Lietuvos Biblijos draugijai paremti. Pamaldų dalyvius suvienijęs Dievo žodis darsyk sujungė jų širdis Tikėjimo išpažiniui ir paties Jėzaus išmokytai „Tėvų mūsų“ maldai.

Maldų už pasaulio krikščionių vienybę savaitės metu, sausio 21 d., Panevėžio miesto dailės galerijoje atidaryta Lietuvos krikščionių menininkų paroda „Per Jį, su Juo ir Jame“, kurioje tapybos, fotografijos, skulptūros darbus ir instaliacijas pristatė vienuolika profesionalių menininkų: vilniečiai Romualdas Balinskas, Ramūnas Čeponis, Rimvydas Markeliūnas, Sigita Maslauskaitė-Mažylienė, šiaurietis Ugnius Ratnikas, ignalinietis Jonas Grunda, pasvalietis Kęstutis Krasauskas, panevėžiečiai Irina Nosova, Alfridas Pajuodis, Jūratė Ridikienė ir Rimantas Ridikas. Organizatorių – Panevėžio krikščioniškojo pilietinio veikimo forumo (KPVF) – sumanymu, parodoje buvo kviečiami dalyvauti menininkai, išpažįstantys krikščioniškas vertybes ir jomis gyvenantys.

„Tikėjimo žodžio“ pastorius Ramūnas Jukna parodos atidarymą pradėjo įžvalga: „Visa sukurta per Jį ir Jam skirta – visa kyla iš Dievo: mintis, įkvėpimas, kūryba“ ir pakvietė parodos autorius pasidalyti savo mintimis apie meną.

Parodos autoriams įteikti naujausi Panevėžio kultūros ir istorijos žurnalai „Senvagė“. Panevėžio vyskupo Liongino Virbalo SJ sveikinimus perdavė vyskupo generalvikaras kun. Eugenijus Styra: „Džiaugiamės tokia gražia iniciatyva ir tuo, kad Maldų už krikščionių vienybę savaitė vis atranda naujų formų, auga, ir mes vis randame tų bendrų taškų, kurie mus vienija. Mūsų palinkėjimas, kad ir toliau būtume vienybėje.“

Ekumeninės pamaldos visą savaitę vyko ir įvairiose Biržų bažnyčiose. Sausio 19 d. gražioje reformatų bažnyčioje pamokslą apie Biržuose stipriai veikiančią bičiulišką ekumeninę dvasią pasakė Biržų Jungtinės metodistų bažnyčios kun. Giedrius Jablonskis. Sausio 20 d. maldininkai rinkosi pas metodistus. Pamokslą apie visiems bendrą žmogiškąjį silpnumą ir visus vienodai mylintį Dievą pasakė evangelikų reformatų kun. Rimas Mikalauskas. „Per atgailą mes vėl tampame viena. Nuodėmė suskaldo, o atgaila mus vėl sugražina į vienybę“, – sakė jis. Sausio 21 d. ekumeninės pamaldos surengtos sekmininkų maldos namuose, kurie įsikūrę buvusioje stačiatikių bažnyčioje. Evangelikų liuteronų bažnyčios kun. Juozas Mišeikis pamokslė pabrėžė visos ekumeninės savaitės mintį, ragindamas mūsų vienybės Kristuje siekti ne formaliai, ne tik švenčių proga, bet ir kasdienybėje. Sausio 22 d. ekumeninės pamaldos vyko ankštoje liuteronų bažnyčioje arba, tiksliau, koplytėlėje. Per pamokslą Biržų dekanas kun. Algis Neverauskas priminė popiežiaus Pranciškaus žodžius: „Mes visi turime kraujo vienybę.“ Sausio 23 d. pamaldos vyko barokinėje katalikų bažnyčioje. Pamokslą susirinkusiems gausiems maldininkams pasakė sekmininkų pastorius Linas Šnaras. Jis komentavo Jėzaus ir samarietės pokalbį (*Jn 4, 7–15*). Jėzus prašo samarietės gerti. Bet iš tikrųjų tai jis yra Gyvybės Versmė. Atsigavinti, sustiprėti galime tik per Jėzų Kristų. Kai Viešpats mus atgaivina, mes savo ruožtu galime duoti ir kitiems atsigerti.

-rž, kait, lk, kad-

Vilniaus arkivyskupijos kunigų susirinkimas

Vasario 11 d. Vilniaus Šv. Juozapo kunigų seminarijoje surengtame Vilniaus arkivyskupijos kunigų susirinkime dalyvavo Vilniaus arkivyskupas metropolitas Gintaras Grušas, Vilniaus arkivyskupo augziliaras vyskupas Arūnas Poniškaitis bei arkivyskupijos sielovadoje dirbantys dvasininkai. Vyskupas A. Poniškaitis susirinkimą pradėjo Dienine Valandų liturgijos malda. Arkivyskupas padėjo kunigams, prisidėjusiems ir dalyvavusiems *Šeimadienio* renginyje, kuris nudžiugino ir maloniai nustebino atvykusius žmones ir *Litexpo* parodų rūmų darbuotojus. *Šeimadienyje* apsilankė daugiau kaip dešimt tūkstančių žmonių, per dieną buvo surengti užsiėmimai daugiau kaip dviem tūkstančiams įvairaus amžiaus vaikų. Įvairiuose darbuose talkino apie du tūkstančius savanorių. Dabar svarbu toliau parapijose plėtoti šeimų sielovadą. Arkivyskupijos Šeimos centras pastebėjo, jog po renginio parapijose šeimoms skirtų grupelių beveik padvigubėjo. Šeimos centras turi parengtas metodines rekomendacijas ir teikia įvairius patarimus darbui su šeimomis. Neseniai parengtas kursas paauglių tėvams, taip pat vyksta mokymai tiems, kurie parapijose rengtų sužadėtinių kursus. Patirtis parodė, kad pastarieji kursai labai veiksmingi, į rengimo darbus įtraukia daugiau žmonių.

Arkivyskupas G. Grušas pasidalijo iš neseniai Romoje pasibaigusio *ad limina* vizito. Arkivyskupas sakė, kad vyskupai iš Lietuvos susėdo ratu ir įvairiomis mintimis dalijosi su popiežiumi. Vyskupai pakvietė popiežių atvykti į Lietuvą. Atkreiptas dėmesys, kad popiežiaus vizitai į įvairias šalis

Vėliau išskilmingai Eucharistijai vadovavo, pašvęstuosius ir visą susirinkusią bendruomenę sveikino ir homiliją pasakė prel. prof. Vytautas Steponas Vaičiūnas OFS. Eucharistiją koncelebravo kurijos kancleris mons. Adolfas Grušas, kelių kongregacijų – pranciškonų, marijonų bei jėzuitų – broliai kunigai. Giedojo seserų vienuolių choras. Iškilmių pradžioje buvo einama iškilminga procesija su žvakėmis. Užbaigiant Eucharistiją pašvęstųjų choras visų susirinkusiųjų ir tikriausiai paties Viešpaties džiaugsmui sugiedojo Pašvęstojo gyvenimo metų himną „Kelk pasaulį auštančiu džiaugsmu“.

Žemaičių Kalvarijoje

Vasario 2 d. Telšių vyskupijoje, Žemaičių Kalvarijos šventovėje, per kasmėnesinius atlaidus buvo meldžiamasi už Dievui pašvęstuosius ir pašaukimus į šį luomą. Tą dieną atlaiduose atstovavo Akmenės dekanatas. Pagrindinėms iškilmingoms šv. Mišioms vadovavo Telšių vyskupijos kurijos sekretorius neopresbiteris Donatas Liutika, koncelebravo Akmenės dekanato vicedekanas kan. Egidijus Zulcas, Kauno kunigų seminarijos parengiamojo kurso Šiluvoje vadovas kan. Andriejus Sabaliauskas, Akmenės dekanato ir iš kitur atvykę kunigai, liturgijoje patarnavo Gardų parapijos diakonas Audrius Undraitis, Telšių Vyskupo Vincento Borisevičiaus kunigų seminarijos IV teologijos kurso ir Kauno kunigų seminarijos parengiamojo kurso klierikai. Šv. Mišių metu giedojo Ventos parapijos sumos choras, vadovaujamas vargonininkės Donvinos Savickienės.

Kaip įprasta, šv. Mišių pradžioje buvo pašventintos Grabnyčių žvakės, po to su degančiomis žvakėmis bazilikoje vyko procesija. Sakydamas pamokslą kun. Donatas išryškino degančių žvakių simboliką ir pasveikino visus vienuolius ir vienuoles jų šventės proga. Šiais Dievui pašvęstojo gyvenimo asmenų metais svarbu suvokti, jog visi esame pašaukti nešti Kristaus šviesą į savo aplinką. Kunigas išryškino būtinybę

nuolat uždegti savo širdis meile Dievui ir artimui ir ištikimai sekti Kristumi – tikraja šviesa.

Po šv. Mišių bazilikoje eitas Kryžiaus kelias, giedoti Žemaičių Kalvarijos Kalnai, Kryžiaus kelyje sakyti pamokslai. Po pamaldų padėkos žodį Telšių vyskupijos vyskupo J. Borutos SJ ir jo augziliaro vyskupo L. Vodopjanovo OFM vardu tarė Žemaičių Kalvarijos šventovės rektorius kan. Jonas Ačas. Po pamaldų atlaidoose dalyvė dvasininkai, seminaristai, seserys vienuolės kartu pietavo, vyko gražus pabendravimas.

Tą pačią dieną Kretingoje į šv. Klaros seserų vienuolyną rinkosi pašvęstojo gyvenimo nariai iš visos Telšių vyskupijos. Čia broliai pranciškonai, konventualai, įvairių kongregacijų seserys vienuolės, kurių vienuoliniai namai įsikūrę įvairiose Telšių vyskupijos parapijose, kartu meldėsi, turėjo galimybę pabendrauti.

Panevėžyje

Vasario 2 d. Panevėžio katedroje susirinkęs jaunimas pasitiko tą dieną iš Biržų atkeliavusį LJD kryžių. Vyskupijos jaunimo centro koordinatorė susirinkusiems pristatė Lietuvos jaunimo dienas. Po to kun. dr. Gediminas Jankūnas, susirinkusioms Panevėžyje ir Pumpėnuose esančių vienuolių seserims, jaunimui bei tikintiesiems aiškino, kas yra pašvęstieji ir pašvęstasis gyvenimas. „Visi mes esame dėl ko nors pasišventę arba pasišvenčiame. Vienuolės ir vienuoliai yra pasišventę Dievui. Ir užtaria mus pas Dievą. Vykdo kitas pagal vienuolyno charizmą priderančias funkcijas. Ir mums visiems reikia kitų palaikymo ir paramos“, – sakė kun. Gediminas, atkreipdamas dėmesį, jog tos skirtingos vienuolinės charizmos tarp savęs glaudžiai susijusios ir papildo viena kitą.

Vakaro šv. Mišioms vadovavo Panevėžio vysk. emeritas Jonas Kauneckas. Drauge koncelebravo keletas kunigų. Per pamokslą vyskupas priminė nuotaikingą klausimą, iškeltą tarptautinės

trumpi, skirti vienam konkrečiam tikslui. Pokalbyje su popiežiumi aptartas Sinodo šeimos klausimais pobūdis kaip galimybė įvairių kraštų ganytojams išsakyti savo mintis. Sinodo tikslas nėra keisti Bažnyčios mokymą, bet labiau atsiverti Šventajai Dvasiai. Pokalbyje pabrėžta Europoje vykstanti ideologinė kolonizacija, visuomenėje gajos laikinumo ir reliatyvizmo nuostatos, kurias įveikti reikės daug išradingumo, naujų būdų, kaip prabilti į jaunus žmones. Taip pat buvo kalbėta apie reformas Romos kurijoje, finansų skaidrumą, kurio reikia vyskupijų ir parapijų gyvenime, apie pagalbos aktualumą kenčiantiems, maldos dėl pašaukimų būtinybę. Vyskupai lankėsi įvairiose kongregacijose, gavo pasiūlymų dėl nuolatinio kunigų ugdymo, susipažino su Lietuvai svarbių asmenų beatifikacijos ir kanonizacijos bylų eiga.

Pašvęstojo gyvenimo metų aktualijas pristatė br. Ramūnas Mizgiris OFM, s. Agnietė Ivaškevičiūtė OSB, br. Tomas Pilch OFM Cap. Prelegentai apžvelgė vienuolių statistinius duomenis. Moterų vienuolių Lietuvoje yra daugiau nei kunigų, tačiau pusė seserų yra senesnio amžiaus ir negali aktyviai dalyvauti pastoraciniame darbe. Vienuolių gyvenime pastebimas pervargimas, neretai imamas per daug įvairios veiklos. Vienuolijos meldžiasi už kiekvieną kunigą asmeniškai, malda palydi specialias intencijas, ypač kai to prašomos, stengiasi palaikyti, išklaustyti kitus, kai tik yra toks poreikis. Pašvęstojo gyvenimo asmenys turėtų skirti daugiau laiko maldai, ne tik Valandų liturgijai, Eucharistijai, bet ir kontempliacijai, labiau plėtoti broliškus santykius bendruomenėse ir su kitais asmenimis, savo misiją derinti vienuolijos kontekste, paisyti prioritetų. Vienuolijos iš kunigų tikisi didesnio bendradarbiavimo, dvasinio palydėjimo, pagarbos ir supratimo, teisingo atlygio už atliekamus darbus. Vienuoliai kunigai su vyskupijos kunigais taip pat gali bendradarbiauti talkindami rekolekcijose, atlaidų metu, kartu meldamiesi, imdamiesi bendrų darbų ir pažindami vieni kitų lūkesčius. Mažėjant pašaukimų į pašvęstąjį gyvenimą, svarbu neprarasti vilties, neprisidėti prie pražūties pranašų, bet toliau maldoje budėti, plėtoti charizmą ir prisiminti, kad pašaukimų autorius yra Kristus, o ne žmogiški išskaičiavimai ar bendruomenės poreikiai.

Arkivyskupas Gintaras Grušas prisiminė susitikimus su Pašvęstojo gyvenimo kongregacijos tarnautojais, kurie pabrėžė, kad vienuolių nariai – tai Bažnyčios ir Švč. Mergelės Marijos įvaizdis. Turime vertinti jų pašaukimą, nes jie praturtina, paįvairina Bažnyčią ir prisideda prie evangelinės žinios liudijimo. Ganytojas dėkojo vienuoliams kunigams, kurie neretai yra kunigų dvasios tėvai, ir kvietė aktyviau jų tarnystėje pasinaudoti suteikiant vienas kitam dvasinę pagalbą, nes be bendradarbiavimo, ėjimo kartu lengva pasiklysti.

Arkivyskupas kvietė parapijas prisidėti prie *Caritas* organizuojamos pagalbos krikščionių bendruomenių pabėgėliams iš Irako. Tai konkretus solidarumo ir ekumenizmo gestas. Ganytojas ragino skubiau į kuriją pristatyti statistines anketas, patikrinti parapijos pastatų registravimo dokumentus. Taip pat arkivyskupas priminė, kad kovo 1 d. meldžiamasi už lietuvius visame pasaulyje.

Vilniaus Šv. Juozapo kunigų seminarijos rektorius mons. Žydrūnas Vabuošas kvietė skleisti informaciją apie Pašaukimų savaitgalį seminarijoje. Nuo vasario 27 d. iki kovo 1 d. 17–35 metų vyrai turės galimybę ne tik pagyventi seminarijoje, svarstyti apie savo pašaukimą, bet ir dalyvauti specialioje programoje, melstis, bendrauti su seminarijos bendruomene. Kovo 7 d. seminarijoje vyks tarptautinė mokslinė konferencija popiežiaus Jono Pauliaus II enciklikos *Evangelium vitae* dvidešimtmečiui paminėti.

-ksb-

Kauno arkivyskupijos kunigų konferencijos

Sausio 21-ąją

Sausio 21 d. Kauno arkivyskupijos kunigai rinkosi į pirmąją šiemet nuolatinio ugdymo konferenciją. Jai vadovavo arkivyskupas metropolitas Sigitas Tamkevičius SJ. Konferencijos, kuri, kaip įprasta, vyko kurijoje, pagrindinė tema šįsyk buvo skirta Pašvęstojo gyvenimo metams. Apie tai, kaip vienuoliai yra numatę juos švęsti, kuo gyvena šiandien, pasidalyti atvyko Lietuvos vyrų vienuolių vyresniųjų konferencijos pirmininkas kun. Gintaras Vitkus SJ ir Lietuvos moterų vienuolių vyresniųjų konferencijos pirmininkė ses. Asta Venskauskaitė ACJ bei ses. Agnietė Ivaškevičiūtė OSB, viena iš *ad hoc* komiteto Pašvęstųjų metams organizuoti koordinatorių. Po bendros Valandų liturgijos maldos kunigai klausėsi svečių pranešimų, uždavė klausimų, gyvai domėdamiesi aptariama tema. Konferencijoje apžvelgtos ir kitos sielovados aktualijos, būsimi renginiai.

„Šis susitikimas – kad galėtume geriau bendradarbiauti ir tarnauti“, – sakė kun. Gintaras Vitkus SJ, atkreipdamas dėmesį, jog Pašvęstojo gyvenimo metais vienuoliai ir sykiu Bažnyčia svarsto, kaip būti reikalingesniems pasauliui, kaip išeiti iš vadinamosios „komforto zonos“ į didesnę dialogą su žmonėmis.

Konferencijos pradžioje ses. Asta Venskauskaitė ACJ supažindino su vienuolinio gyvenimo statistika. Lietuvoje veikia 42 moterų ir 13 vyrų vienuolių (dar dvi vyrų ir dvi moterų bendruomenės siekia jomis tapti). 2014 m. moterų vienuolių buvo 615, vyrų – 145. Kauno arkivyskupijoje tarnauja 166 seserys (21 bendruomenė). Pasaulio dinamikoje bendras pašvęstųjų skaičius nuo daugiau kaip milijono 1970 m. yra sumažėjęs iki 805 tūkst., o kunigų ir pašaukimų į kunigystę gausėja daugiau nei vienuolių. Ir Lietuvoje į vienuolines bendruomenes kandidatų ateina mažiau, nei miršta jų narių. Tačiau statistiniu požiūriu Lietuva yra unikali tuo, kad visame pasaulyje vienuolių yra daugiau nei kunigų, o pas mus atvirkščiai.

Vėliau kun. G. Vitkus SJ apžvelgė Pašvęstojo gyvenimo metų siekius, apie kuriuos seseris ir brolius vienuolius bei visą Bažnyčią kviečia mąstyti šiuos metus paskelbęs popiežius Pranciškus. Tėvas Gintaras supažindino su esminėmis popiežiaus apaštališkojo laiško mintimis, atkreipdamas dėmesį, jog Šventasis Tėvas kviečia: 1) dėkingai žvelgti į savo vienuolijos praeitį, jos steigėjų pirminį įkvėpimą pasimokant iš savo istorijos (nenutyrint ir joje pasireiškusio žmogiškojo trapumo); 2) aistringai ir džiugiai žvelgti į dabartį ir jos esminį klausimą pašvęstiesiems – ar jie vis dar myli Kristų? Ar geba būti bendrystės kūrėjais? 3) viltigai apkabinti ateitį, savo viltį remiant ne efektinga veikla, bet Kristumi.

Kalbėdamas apie popiežiaus išsakytus Pašvęstųjų metų lūkesčius, kun. G. Vitkus SJ išskyrė juos kaip klausimus, skirtus visiems pašvęstiesiems: ar jų veidas giedras ir džiugus? Ar jie nori būti bendruomenėje, su kitais žmonėmis? Ar pasitiki Dievo pakvietimu? (Bažnyčia auga patraukdama savo narių laikysena, o ne propaganda ar verbavimu.) Ar moka skaityti laiko ženklus pasaulyje, kuriam reikia prabusti? Ar suvokia Bažnyčios ir žmonijos poreikius, geba į juos kūrybiškai atsiliepti, eiti į pakraščius, angažuotis dėl vargšų? Tėvas Gintaras čia atkreipė dėmesį į sunkiai Lietuvos vienuolių įveikiamą bendrystės iššūkį išėjus iš pogrindžio, kai neretam nelengva būti bendruomenėje, bendrauti su kunigais ar pasauliečiais. Savo pranešimą kun. Vitkus

generalinių vyresniųjų sąjungos (UISG) prezidentės sesers Carmen Sammut Pašvęstojo gyvenimo simpoziume Kaune: „Ar dar tebesame įsimylėję?“ Jis taip pat citavo ir popiežiaus Pranciškaus klausimą: „Ar Jėzus yra pirmutinė ir vienintelė jūsų meilė?“ „Tik meilė nulemia, kiek tikras yra pašvęstojo gyvenimas ir pašaukimas“, – sakė ganytojas.

Pamokslininkas pasitėkė Kūdikėlio Jėzaus Teresėlės vienuolinio gyvenimo epizodus: svarstymus ir gyvenimo realybę. Ji ne tik kalba, bet ir liudija, kad tik meilė padeda iki galo išgyventi savo pašaukimą. Kaip palinkėjimą vyskupas perdavė popiežiaus Pranciškaus įpareigojimą: kad tarp jūsų, pašvęstieji ir pašvęstosios, nebūtų liūdny veidų! Pridėdamas ir Pašvęstojo gyvenimo metams skirtus himno žodžius: „Kelk pasaulį auštančiu džiaugsmu!“

Marijampolėje

Vasario 2 d. Marijampolės Šv. arkangelo Mykolo bazilikoje šv. Mišias švenčiant Grabnyčias ir Pašvęstojo gyvenimo dieną aukoją vyskupas emeritas Juozas Žemaitis MIC, kartu koncelebravo kun. Andrius Šidlauskas MIC. Šv. Mišių pradžioje pašventintos Grabnyčių žvakės. Uždegus jas, bažnyčioje eita procesija.

Vysk. emeritas J. Žemaitis MIC per pamokslą priminė, kad Dievas pašauktajam – vienintelis turtas ir vienintelė laimė, visų troškimų išsipildymas. Pašauktas asmuo eina ten, kur jį šaukia Dievas, o atsiliepiamas į pašaukimą – savanoriškas aukos kelias. Vienuoliai ir kunigai savo aukoja Dievui visą savo gyvenimą, aukoja visą save. Kiekvienas jų darbas paženklintas ypatingu Dievo meilės antspaudu. Vyskupas ragino melsti Dievą pašaukimų.

Bendruomeninėje maldoje melstasi už pašvęstuosius ir prašyta, kad Dievas siųstų Bažnyčiai daugiau uolių darbininkų. Šv. Mišių pabaigoje vyskupas padėkojo ir palaimino visus Mišių dalyvius.

-rž, kait, kasab, kad, vvk

Šventosios Šeimos seserys prisistatė vilkaviškiečiams

Minint Pašvęstojo gyvenimo dieną, vasario pirmąjį sekmadienį Vilkaviškio Švč. Mergelės Marijos Apsilankymo katedroje rytinių šv. Mišių pabaigoje Šventosios Šeimos kongregacijos atstovė sesuo Inga Lienytė pakvietė tikinčiuosius artimiau susipažinti su vienuolišku gyvenimu.

Pokalbis buvo pratęstas parapijos namuose. Jis prasidėjo bendra Viešpaties šlovinimo giesme. Susitikimo pradžioje sesuo Inga paprastai ir įtaigiai griovė tarp žmonių tebegyvus stereotipinius įsivaizdavimus apie vienuolius ir vienuoliškąjį gyvenimą: į vienuolyną išeina nusivylę meile ar panašiai, nepritapę aplinkoje, sutrikusios psichikos, „depresojantys“, ten nieko neveikia, vos ne parazitai liūdhnais, patįsusiais veidais.

Ekranu praplaukė nuotraukose jamžinti Marijampolėje įsikūrusių Šventosios Šeimos seserų vienuolijos istorijos, kasdieninio gyvenimo, maldos, rekolekcijų, laisvalaikio bei gausybės jų vykdomų projektų, bendravimo su vaikais, šeimomis akimirkos. „Daug projektų galime įgyvendinti, daug kartu nuveikti ne tik kartu meldamiesi, bet ir bendradarbiaudami“, – vienuoliškos tarnystės esmę akcentavo s. Inga.

Jos mintis pratęsė ir praplėtė sesuo Lina Striokaitė. Ji įrodinėjo, kad pašvęstas yra ne tik vienuolių, bet ir kiekvieno krikščionio gyvenimas. Juk per Krikšto sakramentą esame pašvenčiami kitokiam gyvenimui, tampame Bažnyčios nariais, mistinio Kristaus nariais. Skirtumas toks, kad vienuoliai renkasi radikaliai krikščionišką gyvenimą, priimdami skaistumo, paklusnumo, neturto įžadus, o gyvendami bendruomenėse išmoksta besąlygiškai mylėti kitokį šalia esantį.

Susitikimas su vilkaviškiečiais baigėsi bendra malda už šeimas, kunigus, pašvęstojo gyvenimo narius, taip pat melsta naujų pašaukimų. -bn-

baigė popiežiaus Pranciškaus paraginimu kunigams, vyskupams pašvęstąjį gyvenimą priimti Bažnyčioje kaip dovaną ir dvasinį lobį.

Šioje konferencijoje kunigai buvo pakviesti atnaujinti savo žinias apie pašvęstąjį gyvenimą. Ses. Asta Venskauskaitė ACJ aptarė jo sudedamąsias dalis – Švč. Trejybės atspindį: konsekraciją (Tėvo dovaną – pašauktojo pašventinimą), bendruomeniškumą (kuriant santykius Šventojoje Dvasioje) ir artimo meilės tarnystę (drauge su Kristumi). Vienuoliai laikosi įžadų, nes taip – skaisčiai, paklusniai ir neturtingai – gyvena pats Jėzus. Tačiau įžadai tik priemonė, jų tikslas – Dievo meilė. Vienuoliai tęsia Jėzaus veikimą pasaulyje ir yra būsimo amžinojo gyvenimo liudijimas ir pranašystė.

Konferencijoje pasidalyta ir apie Kaune sausio 17 d. vykusį vienuolių simpoziumą pasidžiaugiant jame išsakytu troškimu savo misijoje ypač stiprinti bendruomeninį gyvenimą, bendrystę ir bendradarbiavimą, taip pat su kunigais bei vyskupais. Simpoziumą kaip darbinį ir uždara vienuolių susitikimą pristatė ses. Agnietė Ivaškevičiūtė OSB pasidalijo ir kitais Pašvęstojo gyvenimo metų planais. Tai ir Permaidavimo diena sausio 30-ąją, Pašvęstųjų diena vyskupijose vasario 2-ąją, Atvirų durų diena vienuolynuose balandžio 25-ąją, Palapinių šventė rugpjūčio 29-ąją Vilniuje, metų užbaigimas Kretingoje ir kt.

Ses. Agnietė OSB atkreipė dėmesį, jog Lietuvos seserims ne visada lengva atliepti visus sielovados poreikius (seserų amžiaus vidurkis – 60 metų ir jų yra mažiau nei kunigų), tačiau kasmet vasario 2-ąją kiekviena išpareigoja melstis už kiekvieną kunigą bei seminaristą asmeniškai. Vienuolėms labai trūksta kunigų, galinčių būti dvasios tėvais. Kiti jų lūkesčiai – norėtusi daugiau pagarbos jų pašaukimui, taip pat priminta, jog seserys neretai dirba be tinkamo atlygio už darbą (70 proc. seserų turi aukštąjį išsilavinimą, 30 proc. – vidurinį ir aukštesnįjį). Konferencijoje kunigai buvo paprašyti čia pat raštu atsakyti į nedidelį klausimyną apie pašvęstuosius.

Apibendrinamas išsakytas mintis Vienuolių vyresniųjų konferencijos pirmininkas kun. G. Vitkus SJ paminėjo, jog vienuoliai kunigai yra ištraukę į įvairias sielovados sritis, sykiu atsiprašė, jei kada kyla nesusipratimų, dėkojo kunigams už pagalbą vienuoliams, kurie ypač šiais metais turi paskatą apmąstyti savo misiją Bažnyčioje. Iš šio renginio kunigai jau galėjo parsivežti į savo parapijas Pašvęstųjų metų plakatus.

Arkivyskupas S. Tamkevičius, dėkodamas svečiams už pasidalijimą, paragino kunigus vienuolius aktyviai dalyvauti vyskupijos bei dekanatų kunigų susirinkimuose, pasidalijo savo pamąstymais dėl katalikiškos žiniasklaidos, ypač atskirų vienuolynų leidžiamų leidinių, kaip labiau suvienyti šioje srityje savo jėgas, taip pat kalbėjo apie vienuolių pervargimo problemą, darbo ir maldos režimą.

Aptardamas kitas sielovados aktualijas arkivyskupas sutelkė kunigų dėmesį į popiežiaus Pranciškaus mintis, išsakytas kunigams ir vienuoliams per vizitą Filipinuose. Arkivyskupas akcentavo neturto klausimą atkreipdamas dėmesį, jog žmonės, ypač jauni, akylai stebi, ar iš tiesų pasišventusieji ar kunigai stengiasi gyventi Kristaus pavyzdžiu, ir paragino labiau rūpintis tarnavimu žmonėms nei savo materialiniu apsirūpinimu.

Sykiu konfratrai pakviesti solidarčiai mokėti įnašus į bendru kunigų susitarimu ir arkivyskupo dekretu įsteigtą Paramos kasą. Ganytojas pasidalijo

rūpesčiu dėl kunigų, nedalyvaujančių konferencijose, kurios iš tiesų yra kunigiškosios bendrystės galimybė – jose susitinkama ir pabendraujama tarsi šeimoje. Dvasininkai, ypač jauni, paraginti dalyvauti užsiėmimuose, kurie jau rengiami pačių kunigų iniciatyva žinioms pagilinti.

Vasario 11-ąją

Vasario 11 d. Kauno arkivyskupijos kurijoje vyko kunigų nuolatinio ugdymo susitikimas, kaip įprasta prasidėjęs bendra Valandų liturgijos Dienine malda, šįkart buvo skirtas dideliame nūdienos Bažnyčios iššūkiui – suburti, gaivinti, auginti ir stiprinti parapijas kaip veiklias, atsakingas tikinčiųjų bendruomenes.

Temos aktualumą pristatęs arkivyskupijos augziliaras vyskupas Kęstutis Kėvalas atkreipė dėmesį, jog svarbu atsiliepti į žmonių lūkesčius Bažnyčios atžvilgiu ir reikia pastangų, kad parapijos iš tiesų taptų namais, kurie trauktų žmones. Ganytojas trumpai pasidalijo vizito JAV metu atrasta ten labai populiaria knyga „ATSTATYK. Tikinčiųjų pažadinimas, prarastųjų paieška, pastangos, idant Bažnyčia būtų reikšminga. Katalikiškos parapijos istorija“ (aut. Michael White ir Tom Corcoran), kuri įkvepia imtis pastangų kurti gyvą parapijos gyvenimą nebijant eksperimentuoti ir ieškoti.

Vysk. Kęstutis šia tema pakalbėti pakvietė Panevėžio vyskupijos kunigą dr. Gediminą Jankūną OFS. Konferencijos svečias pasidalijo praktine patirtimi ir ieškojimais trejus metus tarnaujant Krekenavos Švč. M. Marijos Ėmimo į dangų parapijos klebonu, bazilikos rektoriumi, Vadaktėlių bei Upytės parapijų administratoriumi, Lietuvoje pritaikant savo aštuonerių metų studijų bei sielovados Čikagoje žinias, taip pat pasiremiant minėtosios knygos (ją pats kunigas verčia bei skelbia parapijos laikraštyje) idėjomis.

„Atvažiavau į Krekenavą entuziazmo kupinas,ėjau, dariau, bet po pusmečio paaiškėjo, jog šiame darbe esu vienas“, – dalijosi kun. Gediminas prisimindamas, jog tuomet ir iš savo parapijiečių girdėdavęs: „Klebone, ar čia taip reikia? Anksčiau taip nebuvo. Jūs mus tik gražiai palaidokite...“ Dėl to po vienuolikos kunigystės metų ištikusi, jo paties žodžiais tariant, „profesinė krizė“, kai viskas, atrodo, veikia, bet džiaugsmo mažai.

„Tad kas yra parapija šiandien?“ – retoriškai klausė kunigas pasidalydamas nerimu, ar netampa parapijos panašios į *degalines*, kurios kaskart trumpam aplankomos automobiliais, o kunigai – panašūs į jas aptarnaujančius operatorius? Parapijai, pasak kun. Gedimino, kur kas labiau tiktų *tinklo* (pvz., elektros) įvaizdis, kuris siektų nutiesti daugiau linijų, rasti daugiau abonentų. Kunigas negali pasiteisinti, kad jis nedrąsus, saugiausiai jaučiasi už altoriaus, bet meldžiasi ir pan. Įveikti savo krizę kun. Gediminui padėjo šią dieną popiežiaus Pranciškaus žinia – padrašinimas patiems eiti į žmones, nebijoti eksperimentuoti, rizikuoti ir padaryti klaidų. Kunigui, kaip minėta, labiausiai reikia Jėzaus – jei kunigas dirba ne su Juo, ne Jam, negali būti jokios sėkmės, jokių rezultatų.

„Svarbiausia – nebūti šioje misijoje vienam“, – pabrėžė konferencijos svečias vėliau pasidalydamas konkrečiais būdais, kaip įveikė krizę, telkė žmones būti gyva, vieni kitiems reikalinga bendruomene. Tai ir kassavaitinė Šventojo Rašto skaitymo grupelė su parapijiečiais, ir gerai parengta paskaita ta tema, jų apmąstymas, kad kiekvienas asmeniškai ir visi kaip bendruomenė galėtų atsiliepti į Dievo žodį. Tai ir finansinė reforma parapijos apskaitoje (suderinta

Pranciškoniškojo pašaukimo diena

Sausio 25 d. popietę Šiaulių vyskupijos pastoracijos centre giesmėmis, pasakojimais, liudijimais, nuotraukomis skaidrėse pristatytas Pasauliečių pranciškonų ordinas. Po sumos šv. Mišių Didžiojoje salėje greitai nebeliko vietų. Atėjus Šiaulių vyskupui Eugenijui Bartuliui, prasidėjo šlovinimas.

Kun. Gintaras Blužas OFS, *Marijos radijo* direktorius, remdamasis Šventuoju Raštu, kalbėjo, kaip būti „tokio nusistatymo kaip Jėzus Kristus“ (*Fil 2, 5*). Visų pirma, tai reiškia nuolankiai laikyti save žemesniu už kitą, nes Dievas prisiėmė tarno pavidalą. Antra, turėti tvirtą nusistatymą. Visi norime patekti į dangų, regėti Dievo veidą, tačiau savaime tai neįvyks. Reikia apsispręsti ir veikti.

„Norėčiau pakviesti kiekvieną iš mūsų, kad niekada nesustotume ten, kur esame dabar. Pranciškus Asyžietis klausė Dievo, koks jo kelias, ką jis turi daryti. Mes irgi to paties turime klausiti. Didžiausias lobis – save atiduoti dėl kitų. Reikia tokių žmonių, kurie būtų ištikimi Kristui labiau negu paprastai. Turime būti tie, dėl kurių pasaulis nepažūtų“, – sakė kun. Gintaras. Svarbu yra klausiti: koks mano tikėjimas, duodantis ar tik imantis? Jėzus sakė: „duodami gaunate“. Taip mes turtėjame. Tai Viešpaties veikimo paradoksas.

Pasauliečių pranciškonų ordinas – tai kelias, kuriuo pasauliečiai gali eiti kartu su pašvęstaisiais. Esame per silpni, kad eitume po vieną. Su broliais daug saugiau. „Su broliais, kai priešaky ganytojai – mus vedantys, palydintys, galime eiti plačiu žingsniu“, – sakė kun. Gintaras Blužas OFS.

Pasauliečiai pranciškonai papasakojo apie save, apie *Jaupra* brolijas, prisistatė Šiaulių regiono pasauliečiai pranciškonai. Po nuotaikingos agapės koncertą dovanojo Rasa Lapienė OFS ir brolija.

Pal. Jurgio Matulaičio liturginis minėjimas

Sausio 27 d. buvo švenčiamas pal. Jurgio Matulaičio liturginis minėjimas. Marijampolėje minėjimas prasidėjo konferencija miesto teatre. Joje pranešimą skaitė Ukrainos marijonų vienuolijos provincijolas tėvas Viktoras Lutkovskiy MIC. Jis kalbėjo apie karo žiaurumus Rytų Ukrainoje, taip pat dėkojo Lietuvos gyventojams už paramą ir malda.

12 val. švęstos iškilmingos šv. Mišios Marijampolės Šv. arkangelo Mykolo bazilikoje. Mišias aukojo Šiaulių vyskupas Eugenijus Bartulis, kartu koncelebravo dešimt vyskupų bei trisdešimt penki kunigai. Mišiose patarnavo Kauno ir Telšių kunigų seminarijų klierikai. Šv. Mišias tiesiogiai transliavo *Marijos radijas*.

Pamokslo metu vyskupas augziliaras Arūnas Poniškaitis sakė, kad „<...> jeigu noriu ką nors tikrai gero duoti kitam žmogui, savo šeimai, bendruomenei, Tėvynei, Bažnyčiai, pirmiausia turiu mylėti šį konkretų žmogų, bendruomenę. Ne dėl savanaudiškų išskaičiavimų, ne dėl natūralaus susižavėjimo, bet dėl to, kad noriu leisti Jėzui mylėti mano širdimi. Tam reikia nuolatinio bendravimo su Juo. Nuolatinė, ištikima malda, atitinkanti mūsų pašaukimą, yra nepakeičiama. Malda, kurioje ne tiek siekiame išsireikalauti iš Dievo to, ko patys norime, bet mokomės atpažinti, ko Dievas nori, kad tai priimtume, to siektume. Vėlgj, mokomės pirmiausia neišleisti iš akių, kokie brangūs Dievui esame. Šia pirmiau einančia Dievo meilės mums patirtimi remiasi didysis įsakymas mylėti Dievą visa širdimi, visa siela, visu protu, visomis jėgomis, o kiekvieną žmogų – kaip patį save. Iš čia kyla žodžiai: „Štai ateinu, o Dieve, vykdyti Tavo valios.“ Tokia pasitikėjimo Dievu nuostata yra paženklintas pal. Jurgio Matulaičio gyvenimas.“

Iškilmės bazilikoje baigėsi malda ir giesme „Marija Marija“ palaimintojo J. Matulaičio koplyčioje.

-vki-

su ordinaru) paieškant naujų galimybių (iš aukų už Mišias ir patarnavimus) išlaikyti svarbius klebono pagalbininkus – parapijos personalą (jam skiria ypatingą dėmesį, ugdydamas vieningumą, lojalumą, kad nedirbtų priešingai; be to, kad parapijoje visada būtų, kas pasitiktų žmones). Kun. Gediminas pasidalijo patirtimi, kaip stengiasi asmeniškai užkalbinti ir pažinti žmones, ypač pritraukti į parapijos gyvenimą vyrus – laimėti juos (sykiu ir šeimą, nes būtent šeimos galva atsako už tikėjimo vertybes) Bažnyčiai, kurios atžvilgiu šie neretai būna santūroki, ir kunigui nelengva pelnyti jų autoritetą.

Dalydamasis, kaip pasiekti atgimimą parapijoje, kun. Gediminas atkreipė dėmesį į kunigų kalbėseną patardamas vengti kandumo, pasyvios agresijos, kuri būtų pykčio, priekaišto žinia ir iš esmės neprakalbintų, o tik dar labiau užvertų žmogaus širdį. Svečias drąsino skirti jėgų iš tiesų nelengvai jauniemo sielovadai (pats davė vietos, kur galėtų susirinkti 70 gyventojų turinčio kaimo jaunuoliai; trokšta, kad jaunimas, sekmadieniais patarnaudamas savo parapijos bažnyčioje, taip atverstų ir artimuosius). Atkreipė dėmesį, jog šeimų pastoracija prasideda nuo jų situacijos pažinimo (be kita, pasiūlydamas statistiškai skaičiuoti gyventojus ne pavieniui, bet šeimomis), ragino būti jautresnius žmonių žaizdoms, kad jos nebūtų dar labiau jautrinamos (pvz., prieš kvietimą atnaujinti Santuokos pažadus paguosti veikiančia Dievo malone ir tuos, kurie pažadus bažnyčioje atnaujintų būdami vieni).

Savo pranešimą, kuris tęsėsi abi konferencijos dalis, kun. Gediminas Jankūnas užbaigė popiežiaus Benedikto XVI mintimi – būtinybe atsinaujinti savo misijoje pradėdamas nuo *tiesos momento*, atvirai ir realiai pažvelgiant, kur ir kokia šiandien yra Bažnyčia.

Trumpą žodį konferencijos pabaigoje taręs Kauno arkivyskupas Sigitas Tamkevičius padėkojo svečiui kun. Gediminui Jankūnui už daug gerų, net provokuojančių minčių, atkreipdamas dėmesį, jog žmonės puikiai mato, ar kunigui jie yra svarbūs, – nuo čia ir prasideda jo santykis su parapijos bendruomene. Nelikus laiko plačiau pasidalyti apie ką tik pasibaigusį Lietuvos vyskupų *ad limina* vizitą Romoje, arkivyskupas tik atkreipė dėmesį, jog popiežius Pranciškus, būdamas labai autentiškas, visiems yra gero sielovadinko pavyzdys, rodantis, kaip reikia pažinti žmones ir jiems tarnauti.

-kait-

Panevėžio vyskupijos kunigų susirinkimas

Vasario 10 d. Panevėžio kurijoje vykusiame nuolatinio ugdymo kunigų susitikime Panevėžio vysk. Lionginas Virbalas susirinkusiems Panevėžio vyskupijos kunigams papasakojo apie Lietuvos vyskupų vizitą *ad limina*. Susitikimas, kaip įprasta, pradėtas Valandų liturgija – Dienine.

Ganytojas sakė, kad pokalbis su popiežiumi buvo plėtojamas neformalioje bei labai nuoširdžioje aplinkoje ir užtruko daugiau nei pusantros valandos. Pokalbiui pasibaigus, buvo padaryta bendra visų nuotrauka. Po to vyskupai drauge aplankė pagrindines kongregacijas. Popiežius daug dėmesio skyrė Šeimos sinodui. Kalbėta apie jaunimą ir kunigus. Popiežius Pranciškus dalijosi mintimis, kuo pasižymi darbo su jaunimu specifika. Čia nuolat reikia išradingumo. Jie kaipmat pasigauna, kas nauja, greit moka adaptuotis. Beje, jaunimas taip pat turi savo silpnų: jam sunku išsipareigoti, išlaikyti stabilius santykius ir ryšį. Bet viena yra labai aišku – jaunimas mato tai, kas yra tikra, tai juos pagauna. Didžiadvasiškus visuomet išlieka ir palaiko.

Kalbėdamas apie kunigų ugdymą, popiežius išryškino keturis svarbius dalykus. Tai – dvasingumas, intelektualinė branda, bendruomeniškumas ir apaštališkumas. Kurijos reformos klausimą Šventasis Tėvas pradėjo pabrėždamas Vatikano banko ir finansų tvarkymo skaidrumą. Kitas svarbus dalykas – dvasingumas. Anksčiau popiežius „turėdavo“ rekolekcijas. Dabar stengiamasi drauge su Vatikano pareigūnais kelioms dienoms išvykti į rekolekcijas. Dar vienas reformų tikslas – sujungti kelias popiežiškąsias tarybas.

Buvo paminėti Pašvęstojo gyvenimo metai. Popiežius kalbėjo apie vienuolių charizmą plėtotę. Jos galėtų darbuotis ten, kur reikia atsivertimo. Visame pokalbyje su Šv. Tėvu atsispindėjo jo rūpestis dėl parapijos, šeimos, kunigų ir seminaristų, jaunimo etc.

Vizito *ad limina* metu, kaip ir visuomet, kiekvieną dieną šv. Mišias vyskupai aukodavo vis kitoje bazilikoje, meldėsi prie apaštalų Petro ir Pauliaus kapų, aplankė svarbiausias kongregacijas. Pvz., lankantis Vyskupų kongregacijoje, kuriai vadovauja kard. M. Ouellet, prisiminta Lietuvos patirtis. Dvasininkijos kongregacijoje kard. Beniamino Stella akcentavo tolesnį kunigų atsinaujinimą. Kunigui turėtų rūpėti ne tik parapijiečiai, bet ir kaimyninis kunigas, tai, kaip jam sekasi. Buvo kalbama ir apie kunigystę palikusius kunigus. Katalikiškojo ugdymo kongregacijoje kard. Z. Grochowski atkreipė dėmesį, kad šalyje būtina išlaikyti Teologijos fakultetą. Pašvęstojo gyvenimo kongregacijoje kardinolas J. de Aviz pastebėjo, kad Lietuva yra vienintelis kraštas, kuriame diecezinių kunigų yra daugiau nei vienuolių. Aptarti Pašvęstojo gyvenimo metų renginiai ir vienuolių ugdymas Lietuvoje.

Šventųjų skelbimo kongregacijoje kalbėta apie Lietuvos vyskupijose rengiamus dokumentus dėl A. Dirsytės, E. Spirgevičiūtės, kun. A. Lipniūno, s. M. Rusteikaitės, B. Žagarietės, vysk. V. Borisevičiaus, arkiv. M. Reinio ir kt. paskelbimo palaimintaisiais. Jau nemažai nuveikta, kad Dievo tarnas arkivyskupas Teofilis Matulionis būtų paskelbtas palaimintuoju. Dar trūksta dangaus ženklų – stebuklo, kad pal. J. Matulaitis būtų paskelbtas šventuoju. Pasak kard. A. Amato, rumunai šioje srityje šauniai pasidarbavo. Jau šeši jų tautos iškilūs švento gyvenimo žmonės paskelbti palaimintaisiais. Tikėjimo mokymo kongregacijoje kard. Mülleris pasisveikino lietuviškai. Kardinolas drauge su Lietuvos vyskupais svarstė, kaip šiandieniniam žmogui perteikti žinią apie išgelbėjimą. Juk krikščionybė nėra tik negatyvi žinia.

Vyskupai dar lankėsi Vatikano sekretoriatai, Penitenciarijos, Socialinių komunikacijų, Šeimos, Naujosios evangelizacijos bei kt. institucijose. Buvo pastebėta, kad tinklaraštis *News.va* per dieną sulaukia apie 100 000 vartotojų, o Vatikano *Facebook* – 20 mln. vartotojų kasdien. Šis faktas rodo, jog žmonėms svarbi Vatikane išsakoma nuomonė įvairiais gyvenimo ir įvykių klausimais.

Antroje susitikimo dalyje vysk. Lionginas Virbalas sielovadiniais svarstymams pateikė VILMORUS atliktų tyrimų apie tikėjimo būklę rezultatus, palygindamas Panevėžio ir kitų vyskupijų respondentų duomenis. Apklausose klausimai buvo įvairūs, pradedant bendru tikėjimo turiniu, požiūriu į religiją, tikėjimo ir maldos sampratą. Žmonių atsakymai vyskupijoje į tokius klausimus, kaip: kas yra Jėzus Kristus, koks Bažnyčios vaidmuo, ar Bažnyčia Lietuvoje teisingai aiškina žmogaus moralines problemas, šeimyninio gyvenimo aktualijas, žmonių dvasinius poreikius, socialinius visuomenės klausimus, kas apsunkina ar trukdo dažniau eiti išpažinties, kokios kunigo savybės yra svarbiausios, kartais skyrėsi nuo bendro Lietuvos vidurkio,

Nuolatinų diakonų tarnystės perspektyvos

Sausio 23 d. Kauno Šv. Antano Paduviečio parapijoje vykusioje Kauno I dekanato kunigų konferencijoje kalbėta apie pasirengimą nuolatiniam diakonatui ir šios tarnystės perspektyvas. Joje dalyvavo Kauno miesto parapijų klebonai, bažnyčių rektoriai ir kunigai. Į susirinkusiuosius kreipėsi dekanato dvasios tėvas kun. Severinas Arminas Holocheris OFM ragino palyginti tą dieną skaitomą Evangelijos pagal Morkų (3, 13–19) ištrauką su ištrauka iš Apaštalų darbų knygos (*Apd* 6, 3–4). Jėzus kviečia apaštalus būti su Juo, skelbti Žodį, išvarinėti demonus. Ir diakonai turi būti, pasak Apaštalų darbų knygos, gero vardo, dvasingi, išstvermingi. Reikia nepamiršti, kad pirmoje vietoje turi būti malda.

Pranešimą apie nuolatinį diakonatą ir jo perspektyvas skaitė Kauno arkivyskupijos atstovas spaudai Darius Chmieliauskas. Jis pats nusprendė pradėti rengtis šiai tarnybai džiaugdamašis bei stebėdamasis, kaip Bažnyčia šią tarnystę išsaugojo ir po Vatikano II Susirinkimo ją prikelia naujam gyvenimui visuotinėje Bažnyčioje. Tačiau, pasak prelegento, šiandien šią tarnystę reikia atrasti iš naujo mums patiems vietinėje Bažnyčioje.

Lietuvoje pasirinktas pasirengimo modelis, pagal kurį greta pastoracinio ir žmogiškojo ugdymo mokomasi ir teologijos. Pasak D. Chmieliausko, svarbus ne vien intelektualinis, bet ir asmeninis dvasinis ugdymas. Ne mažiau svarbi sritis – bendrystės tarp vyro ir žmonos, šeimos santykių stiprinimas (šiuo metu nuolatiniam diakonatui besirengiančiųjų šeimos yra gana jaunos). Pranešėjas savo mintis apibendrino pagrįsdamas nuolatinio diakonato tarnystės reikalingumą dabartinei Bažnyčiai, palygindamas ją su tarnaujančio Kristaus veido sugražinimu arba atradimu iš naujo. Šiandienis diakonas turėtų būti artimas šv. Pranciškui Asyžiečiui (kuris, beje, irgi panorė visą gyvenimą likti

diakonu). Tai reiškia tarnauti, pasilenkti prie kiekvieno žmogaus taip, kaip Viešpats darė. O tai – nemenkas iššūkis.

Vėliau kalbėjęs Nuolatinų diakonų ugdymo centro vadovas kun. Kęstutis Genys priminė, kad šiame centre diakonai rengiami visai Kauno arkivyskupijai. Pasak jo, diakonas – klebono bendradarbis, pašauktas tarnauti. Nuolatiniai diakonai nekilnojami iš vienos parapijos į kitą. Labai svarbus ir dvasinis rengimasis tarnystei, todėl nuolat organizuojamos rekolekcijos.

-knp-

Švč. Sakramento adoruotojų susikaupimo diena

Sausio 31 d. Kaune vyko pirmoji šių metų Švč. Sakramento adoruotojų susikaupimo diena. Eucharistijos adoracijos Kauno arkikatedroje ir Švč. Sakramento bažnyčioje rengėjai nuolat kviečia adoruotojus bei visus norinčius į ugdymo dienas, kuriose klausoma konferencijų, drauge švenčiama Eucharistija, mokomasi skaityti Dievo žodį *lectio divina* būdu.

Šįkart Susikaupimo dienoje viešėjo konferencijas tema „Mano maistas – vykdyti Tėvo valią“ (plg. Jn 4, 34) vedė Šv. Jono kongregacijos brolis kun. Jonas Chrizostomas. Konferencijų klausėsi, visą dieną drauge praleido daugiau kaip pusšimtis dalyvių iš įvairių parapijų.

Jono Pauliaus II piligrimų centre vykusiose konferencijose brolis Jonas Chrizostomas kvietė pažvelgti į savo santykį su Dievu – ar iš tiesų vykdomus mylinčio Tėvo valią, jei tai darome tik išoriškai, ne iš meilės, tarsi samdiniai? Kokios kliūtys trukdo žmogui pažinti mylinčią Tėvo širdį, kaip įmanu jas įveikti? Atsakymų į šiuos klausimus brolis kun. Jonas Chrizostomas pasiūlė ieškoti žvelgiant į Jokūbo istoriją Senajame Testamente ir į tai, kaip Jokūbo sūnaus Judo (su jo gimine siejama Jėzaus genealogija) gyvenime laipsniškai vyksta atsivertimas Dievo ir savo brolių

kartais teikė gražių vilčių. Bet kuriuo atveju ši medžiaga gali praversti plėtojant pastoracijos kryptis, o kunigams padėti susiorientuoti, į ką atkreipti daugiau dėmesio įvairiuose sielovados baruose.

-kad-

Vilkaviškio vyskupijos kunigų susirinkimas

Vasario 10 d. Marijampolėje, Vilkaviškio vyskupijos pastoracijos centre, vyko pirmasis šiais metais vyskupijos kunigų susirinkimas. Susirinkimas prasidėjo bendra malda – Valandų liturgija (Dienine), po kurios į susirinkusius kreipėsi vyskupas Rimantas Norvila. Ganytojas pristatė neseniai Vatikane pasibaigusio Lietuvos vyskupų vizito *ad limina* aktualijas. Ganytojas dalijosi susitikimo su popiežiumi Pranciškumi akimirkomis, taip pat pabrėžė svarbų vizito akcentą – piligrimystę. Visi Lietuvos vyskupai šventė Eucharistiją keturiose didžiosiose Romos bazilikose, kartu prie apaštalų kapų išpažino tikėjimą.

Ganytojas sakė, kad popiežius šiltai ir broliškai pasitiko Lietuvos vyskupų delegaciją. Šventasis Tėvas susitikime su Lietuvos vyskupais akcentavo pagrindinius šiandienos iššūkius, tokius kaip sekuliarizmas ir reliatyvizmas, bei ragino nenusigąsti šių išbandymų. Taip pat atkreipė dėmesį į kunigų gyvenimą ir tarnystę. Visiems priminė, kad kunigo gyvenime svarbiausi dalykai turėtų būti dvasinis gyvenimas, kasdieninės šv. Mišios, asmeninė malda, rekolekcijos ir dažna asmeninė išpažintis.

Nors Lietuvoje ką tik baigėsi Šeimos metai, popiežius svarbią vietą pokalbyje su vyskupais skyrė šeimoms bei jų sielovadai. Žinant šių dienų pasaulio požiūrį į šeimą, socialinius iššūkius, Bažnyčia turi nepamiršti, kad kiekvieni šeimai reikia pagalbos ir palaikymo. Sykiu kiekviena parapija turi būti vieta, kur visų amžiaus grupių žmonės atranda Dievo palaimą. Kunigo pašaukimas yra būti artimam šalia esančiam žmogui.

Antroje susirinkimo dalyje savo patirtimi ir džiaugsmu dalijosi „Tikėjimo ir Šviesos“ bendruomenės atstovai: Šiluvos Švč. Mergelės Marijos Gimimo parapijos klebonas kun. Erastas Murauskas ir Silvija Knezekytė. Visą pristatymą galima apibendrinti vienu daug ką pasakančiu šūkiu: „Mes švenčiame Draugystę“, kuris vis nuskambėdavo pranešėjų lūpose pristatant Lietuvoje ir visame pasaulyje veikiančią šį krikščionišką judėjimą.

-klb-

Telšių vyskupijos kunigų susirinkimas

Sausio 19 d. Telšiuose vykęs Telšių vyskupijos kunigų susirinkimas pradėtas Rytmetine malda, kuriai vadovavo Telšių vyskupijos vyskupo augziliaras vyskupas Linas Vodopjanovas OFM, kartu meldėsi ir Telšių vyskupijos vyskupas Jonas Boruta SJ, kunigai bei Telšių Vyskupo Vincento Borisevičiaus kunigų seminarijos klierikai.

Po maldos Telšių vyskupijos vyskupo augziliaras vyskupas L. Vodopjanovas OFM savo pranešime pristatė Dievui pašvęstojo gyvenimo narių situaciją pasaulyje ir Lietuvoje. Vyskupas kalbėjo, jog vienuolių Europoje, deja, mažėja, tačiau guodžia tai, kad pašauktųjų į Dievui pašvęstąjį gyvenimą daugėja Afrikoje, JAV, Azijoje. Lietuvoje šiuo metu yra 615 vienuolių moterų ir 145 vienuoliai vyrai. Buvo kalbama apie vienuolių gyvenimo ypatumus,

veiklą, išsilavinimą, užimamas pareigas. Vyskupas aiškino vienuolių veiklos ir gyvenimo svarbumą šių dienų visuomenėje ir jų vietą Bažnyčioje, taip pat atsakė į užduotus klausimus. Telšių vyskupijoje šiuo metu gyvena 35 seserys vienuolės ir daugiau nei 10 vyrų vienuolių.

Telšių vyskupijos vyskupas Jonas Boruta SJ, kalbėdamas po vyskupo L. Vodopjanovo OFM pranešimo, pabrėžė, jog šiais laikais vienuolynai tuštėja. Dievui pašvęstieji pašaukti mylėti Dievą, gyventi maldos ir pasiaukojimo gyvenimą ir liudyti pasauliui Gerąją Naujieną. Telšių vyskupijos ganytojas analizavo popiežiaus Pranciškaus mokymą įvairiais aktualiais klausimais bei aptarė Telšių vyskupijos einamuosius klausimus.

Po konferencijos Telšių vyskupijos katedroje iškilmingoms šv. Mišioms vadovavo Telšių vyskupijos vyskupas J. Boruta SJ, koncelebravo augziliaras vyskupas L. Vodopjanovas OFM ir vyskupijos kunigai, liturgijoje patarnavo Telšių kunigų seminarijos klierikai. Giedojo Telšių muzikos mokyklos mokytojų grupė, vadovaujama vargonininkės Dalios Pleškienės. Sakydamas pamokslą Telšių vyskupijos vyskupas J. Boruta SJ kalbėjo apie būtinybę atverti savo širdis Dievui ir jo malonei. Vyskupas drąsino kunigus pasitikėti Dievu, neišsigąsti sunkumų, bet su meile ir atida ugdyti parapijų krikščionišką gyvenimą, kviesti tikinčiuosius aktyviai įsitraukti dvasinį gyvenimą, ypač šiais, Dievui pašvęstojo gyvenimo luomui skirtais metais.

Po šv. Mišių Telšių vyskupijos katedros kriptoje prie Dievo tarno vyskupo kankinio Vincento Borisevičiaus kapo melstasi, kad jis būtų iškeltas į altorių garbę, o po visų pamaldų Telšių kunigų seminarijoje buvo surengti pietūs.

-kasab-

Atsinaujinimo diena

Sausio 25 d. katalikų bendruomenė „Gyvieji akmenys“ tradiciškai surengė Atsinaujinimo dieną, o į šį pakvietimą atsiliepė daugybė įvairaus amžiaus žmonių, susirinkusių į renginį VDU Didžiojoje salėje Kaune iš įvairiausių Lietuvos vietų. Šie Pašvęstojo gyvenimo metai paskatino ir Atsinaujinimo dienos temą – „Pašvęsti gyvenimą tam, ką myliu“.

Įprastai šlovinimu ir malda drauge su „Gyvaisiais akmenimis“ pradėtą Atsinaujinimo dieną tęsė kun. Gedimino Numgaudžio OFM bei Rūtos Šalaševičienės vedamos konferencijos. Po pietų dauguma dalyvių rinkosi į filmo „Avinėlio vartai“ (rež. A. Stonys) peržiūrą, kiti darbo grupėse bendravo su Tiberiados broliais, ses. Liucija Grybaite FMA bei dr. Valdu Mackela (VDU KTF) (vaikai buvo užimti atskiroje grupėje, o paskui išsvermingai dalyvavo šv. Mišiose). Užbaigiant Atsinaujinimo dieną švęsta sekmadienio Eucharistija, kuriai vadovavo Kauno arkivyskupas metropolitas Sigitas Tamkevičius SJ. Per visą dieną atskiroje patalpoje vyko Švč. Sakramento adoracija.

Konferencijoje „Krikštas pašvenčia mus Dievui“ kun. Gediminas Numgaudis OFM dalijosi mintimis, kodėl neatpažįstame Krikšto sakramento kaip gauto ženklų būti Dievo nuosavybe, nuo dabar gyventi su Kristumi, dėl Kristaus, Kristuje. „Kaip atsitiko, kad Krikštas mūsų neperkeitė? – klausė kunigas, minėdamas vieną iš priežasčių, kad buvome pakrikštyti iš tradicijos. Krikšto ženklas jau padarytas, bet esame kviečiami suprasti, ką priėmėme, kokią dovaną gavome – „išpakuoti“ ją, atsiversti naujam gyvenimui

meilei. „Kad pažintume Tėvo valią ir ją gyventume, turime atrasti Tėvo širdį“, – mokė kun. Jonas Chrizostomas, atkreipdamas dėmesį, jog dangaus Tėvo valia yra ne dominuojanti, viršesnė, bet šeimyniška, meilės valia. Tai ir Dievo noras, kad visi vienas kitą mylėtų. Tarsi šeimoje šią brolišką meilę kiekvienas turi atrasti pats. Be kita, pasak Šv. Jono kongregacijos brolio, Švč. Sakramento adoracija labai padeda sugrąžinti save Dievui, atlaisvinti savo širdį Jo meilei.

Pati svarbiausia šios susikaupimo dienos dalis buvo sykiu švenčiama Eucharistija Kauno arkikatedros Švč. Sakramento koplyčioje. Jai vadovavęs kun. Jonas Chrizostomas per homiliją kvietė Dievo žodyje atpažinti kvietimą ir padrašinimą irtis į aną pusę, tai yra iš savo patogumo, visa žinojimo, iš savo širdies irtis į Tėvo širdies pusę pasitikint Jėzaus vedimu.

-kait-

Ligonių diena Klaipėdos ligoninėje

Vasario 11-ąją, Pasaulinę ligonių dieną, Klaipėdos jūrininkų ligoninė savo pacientams ir darbuotojams atvėrė atnaujintos Nukryžiuotojo Jėzaus koplytėlės duris. Ją šventindamas Telšių vyskupas Jonas Boruta SJ neabejojo, kad ligoniai ir medikai čia galės pasisemti dvasinės stiprybės ir vilties.

Klaipėdos jūrininkų ligoninėje koplytėlė veikia jau daugiau nei du dešimtmečius. Per šį laiką keitėsi jos vieta ir dydis. Pradžioje koplyčia buvo maža patalpėlė ligoninės septintajame aukšte, vėliau ji perkelta į erdvesnes patalpas pirmajame aukšte. Ligonių pamėgta dvasinės atgaivos vieta per daugiau nei dešimtmetį nusidėvėjo, todėl ligoninės direktoriaus dr. Jono Sąlygos ir kapeliono kun. dr. Sauliaus Stumbros rūpesčiu buvo imtasi atnaujinimo darbų. Skulptorius Arūnas Sakalauskas koplytėlę papuošė Nukryžiuotojo Jėzaus ir Mergelės Marijos skulptūromis, čia patobulintas apšvietimas, įrengta patogesnė ligoniams ir erdvesnė klausykla. Ligonii-

nės darbuotojams ir pacientams koplytėlė atvira nuolatos, o kartą per savaitę joje aukojamos šv. Mišios.

Pasak Klaipėdos jūrininkų ligoninės kapeliono Sauliaus Stumbros, gydymo įstaigose veikiančios koplytėlės jau nieko nebestebina: „ligoje, skausme ir abejonėje tikėjimas yra daugelio žmonių dvasinis ramstis“. Atnaujintą koplytėlę pašventinęs, šv. Mišias už ligonius aukojęs ir palatose ligonius laiminęs Telšių vyskupas Jonas Boruta SJ linkėjo neprarasti tikėjimo ir stiprybės.

„Pasaulinė ligonių diena pas mus minima jau beveik dešimtmetį. Panašiai tiek pat metų šia proga šv. Mišias ligoninėje aukoja Telšių vyskupas Jonas Boruta SJ. Esame dėkingi dvasininkams, kad čia atvykę parodo dėmesį kenčiančiam ir abejojančiam, suteikia drąsos bijančiam ir vilties besigrumiančiam su klatinga liga“, – sakė Klaipėdos jūrininkų ligoninės direktorius dr. Jonas Sąlyga. Jis padėjo ir šv. Mišiose giedojusiam Klaipėdos S. Šimkaus konservatorijos mišriam chorui.

-kss-

Nauji leidiniai

Peter Seewald. Vienuolių gyvenimo mokykla. – Vilnius: Katalikų pasaulio leidiniai, 2015. – 249 p.

Tai asmeninė tyrimo ekspedicija. Autorius, keliaudamas po vienuolynus, aiškinasi vienuolių, kurie iš esmės inspiravo ir suformavo mūsų civilizaciją, paslaptį ir išmintį. Knygoje parodoma, kaip vienuolynuose per amžius išsilaikė pirmieji gero ir prasmingo gyvenimo klodai. Lankyti vienuolių gyvenimo mokyklą reiškia: įgyti jėgų ir išmokyti mąstyti; rasti saiką ir aukso vidurį; gauti atsakymus į klausimus, susijusius su kūno ir sielos sveikata, tikrosios laimės kriterijais. Užmirštas gyvenimo ir meilės menas – puikiai iš naujo atrastas ir atskleistas.

Šventojoje Dvasioje. Krikštu, kaip pabrėžta konferencijoje, esame panardinami vandenyje (apmirštame), kad būtume nuplaunami ir patepami – atgimtume Dvasioje, o paskui gyventume tuo patepimu – su gauta Dvasios jėga. Krikštas buvo nepaprastas momentas paties Jėzaus Kristaus gyvenime. Žydų papročiu Jono krikštijamas Jėzus buvo panardintas Jordano vandenyse, tačiau šis Krikštas tuoj pat buvo pripildytas naujo turinio – prasiiveria dangus, apsireiškia Švč. Trejybė! Br. kun. Gediminas OFM ragino kiekvieną pakrikštytąjį susimąstyti, ar mano širdis perkeista, ar aš gyvenu, Dieve, tavo Dvasia?

Konferencijoje, minint krikščionis kaip nešančius Dievo atvaizdą, apgailestauta, jog, deja, žmonės būna ir Jėzaus veido bjauriausiomis karikatūromis. Piktasis daro viską, kad ištrintų Jėzaus atvaizdą žmoguje. Kai viena kalbame, kita darome, br. kun. Gedimino žodžiais tariant, suteikiame džiaugsmo pragaro „karikatūristui“.

Konferenciją „Intymumas su Dievu“ vedusi Rūta Šalaševičienė („Gyvieji akmenys“) liudijo, kaip ji savo gyvenime ėjo į šią gilią bendrystę su Dievu, kasdienybėje žvelgdama į Dievo Motinos ikoną ir augindama penkis vaikus, vėliau patirdama šeimos, sveikatos, bendruomenės gyvenimo krizių. Bendrystė, kaip sakė Rūta, yra laimė. Žmogui laimė būti suprantam, priimtam, branginamam, saugomam. Tokios bendrystės ilgisi žmogaus širdis. Tokia išgyvenama tik giliausioje bendrystėje su Dievu. Intymumą su Dievu, pasak Rūtos, galima išgyventi keliais būdais: 1) kaip Dievo vaikui – šv. Teresės žodžiais, tai reiškia nerti į Tėvo glėbį kaip Jo vaikui, būti apglėbtiems Jo su visomis žaizdomis; 2) kaip Jėzaus broliui ir seseriai; 3) kaip Jėzaus mokiniui – tai bendrystė kelyje, kuriame Jėzaus mokinys nesijaučia „išipatoginęs“; 4) kaip Jėzaus nuotakai intymumą su Dievu išgyvenant kartu su visa Bažnyčia.

Išskirtinis šios Atsinaujinimo dienos įvykis buvo trejus metus kurto filmo „Avinėlio vartai“ (2014 m.) peržiūra, vėliau susitikimas su režisieriumi Audriumi Stoniu, jo atsakymai į klausimus. Atsakydami į klausimus, br. kun. Gediminas (šio filmo idėjos autorius) bei A. Stonys minėjo, jog, deja, daugelis nesuvokia priimto Krikšto sakramento prasmės, pasidalijo sumanymu kurti televizijos filmą tęsiant Krikšto temą.

Švenčiant Atsinaujinimo dienos kulminaciją – Eucharistiją – jai vadovavęs Kauno arkivyskupas S. Tamkevičius SJ kvietė melstis už Dievui pasišventusius Lietuvos seseris ir brolius vienuolius. Pasauliui labai reikia ištikimų Jėzaus sekėjų liudijimo. Šiandien antikrikščioniškos kultūros spaudimas yra toks didelis, kad jauniems žmonėms nelengva pasirinkti visiško pasišventimo kelius. Tačiau vienuolinis gyvenimas gyvuoja liudydamas Evangelijos vertybių stiprumą. Savo homilijoje arkivyskupas, be to, atkreipė dėmesį, jog Bažnyčioje yra įvairių kitų pasišventimo būdų. „Kiekvienas, kuris gyvena dėl kitų, yra savo gyvenimą pašventęs Dievui“, – sakė arkivyskupas, kviesdamas už juos dėkoti Viešpačiui.

-kait-

PRANEŠIMAS

Kauno arkivyskupijos kredito unijos narių dėmesiui!

2015 m. kovo mėn. 13 d. 11 val. Kauno Šv. apaštalų Petro ir Povilo arkikatedros parapijos namuose, **Vilniaus g. 1/ Valančiaus g. 4, Kaune**, šaukiamas **Kauno arkivyskupijos kredito unijos**, buveinės adresas – Vilniaus g. 3, Kaunas, eilinis visuotinis narių susirinkimas.

Darbotvarkė

1. Stebėtojų tarybos ataskaita. Ataskaitos įvertinimas.
2. Revizoriaus ataskaita. Ataskaitos įvertinimas.
3. Valdybos ataskaita. Ataskaitos įvertinimas.
4. Paskolų komiteto ataskaita. Ataskaitos įvertinimas.
5. Metinių finansinių ataskaitų rinkinio ir pelno paskirstymo (nuostolių dengimo) projekto pristatymas. Metinių finansinių ataskaitų rinkinio tvirtinimas. Nutarimo dėl pelno paskirstymo (nuostolių dengimo) priėmimas.
6. 2015 metų kredito unijos pajamų ir išlaidų sąmatos tvirtinimas.
7. Revizoriaus atlyginimo dydžio nustatymas.
8. Kredito unijos pavadinimo keitimas.
9. Kredito unijos įstatų keitimas.

Su darbotvarkėje numatytų klausimų nutarimų projektais ir ataskaitomis bei kitais dokumentais Kredito unijos nariai gali susipažinti Kredito unijos patalpose, **Vilniaus g. 3, Kaune**.

Kauno arkivyskupijos kredito unijos valdyba

Nauji leidiniai

Karl A. Shultz. Kaip melstis su Biblija. Senovinė maldos forma *lectio divina*, pateikta supaprastintai. – Vilnius: Katalikų pasaulio leidiniai, 2015. – 192 p.

Autorius moko pažinti *lectio divina* – tradicinę vienuolių praktiką, kurią sudaro Šventojo Rašto skaitymas, apmąstymai, malda ir kontempliacija. Taip meldamiesi mes ne tik patys kalbame Dievui, bet ir mokomės išgirsti tai, ką Jis per Šventąjį Raštą kalba mums. Malda su Biblija – tai mūsų ir Dievo pokalbis, per kurį Jis gali mus pamokyti, pagydyti ir perkeisti.

Bažnyčios žinios

Eina nuo 1996 sausio 15 dienos

STEIGĖJAS

Lietuvos Vyskupų Konferencija
S. Skapo g. 4, 01122 Vilnius

LEIDĖJAS

Lietuvos Katalikų Bažnyčios informacijos centras
Papilio g. 5, 44275 Kaunas

REDAKcinė KOMISIJA

Pirmininkas

arkivyskupas Sigitas Tamkevičius SJ

Nariai:

LVK generalinis sekretoriatas / kun. Kęstutis Smilgevičius
Kaišiadorių vyskupija / mons. Algirdas Jurevičius
Kauno arkivyskupija / Darius Chmieliauskas
Panevėžio vyskupija / kun. Gediminas Jankūnas
Šiaulių vyskupija / kun. Evaldas Alūza
Telšių vyskupija / kun. Remigijus Saunorius
Vilkaviškio vyskupija / kun. Žydrūnas Kulpys
Vilniaus arkivyskupija / kun. Saulius Bužauskas

VYR. REDAKTORIUS

Gediminas Žukas

REDAKTORIAI

Kastantas Lukėnas
Violeta Micevičiūtė
Asta Petraitytė

KORESPONDENTAI

kan. Andriejus Sabaliauskas / Telšiai
Inesė Ratnikaitė / Šiauliai
kun. Gediminas Tamošiūnas / Kaišiadorys

ADRESAS

Papilio g. 5, 44275 Kaunas

TELEFONAI

Redakcija (37) 323 853
Platinimo tarnyba (37) 322 758
El. paštas lkbc@lcn.lt

SPAUDŽIA

LC „Dakra“
Jonavos g. 260
44131 Kaunas

TIRAŽAS 670 egz.

ISSN 1392-6098